

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felölös szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Furcsa háboru.

Budapest, november 15.

(v.) A kiegyezést csapkodják egymás fejéhez Ausztriának dulakodó pártjai. Szegény kiegyezés, micsoda szánandó szerep jutott neki: előbb-utóbb ronggyá kell válnia. A csehek csinálták meg a németek nélkül, sőt ellenükre. Megalkudták, életbe is léptették császári rendelettel, lefőzve így a német obstrukciót; gondolták, megkapják e szolgálathétségük jutalmául a szláv hegemoniát. Most meg a németek szállnak sikra mellette a csehek ellenében, akik a saját műüket fel akarják robbantani, nehogy talpra állhasson megint a Badeni és Thun által a porba tiprott német hegemonia. Szóval, akármi történik Ausztriában, az mind hiba, s ami hiba odaát esik, azt mind a kiegyezés synyli meg. Bolond állapot!

Thun alatt a kormány hallatlan erőfeszítéseket tett, hogy biztosítsa a kiegyezésnek parlamenti elintézését; de nem érhetett célt a németek miatt, akik csakis a nyelvrendeletek visszavonásának árán állottak volna el az obstrukciótól. Ekkor a császáraparagrafushoz nyult a Thun-kabinet; s többsége — a jobboldal — semmi kivételtől nem talált ebben a rendszabályban, holott a németek alkotmányozást, a parlament jogainak kijátszását látták benne. Ma ugyanez a jobboldal támadja meg a császáraparagrafus utján életbe léptetett kiegyezés érvényességét, viszont a német pártok küzdenek a fogantatásért. Pedig a kiegyezés ugyanaz ma, ami akkor volt; a németek és a csehek is ugyanazok, akik voltak. A különbség csak egy: akkor megvoltak a nyelvrendeletek, ma nincsenek.

Ami ebből következik, nagyon fontos dolog. A Lajthán tul forradalom folyik az osztrák állameszme ellen, s e forradalomnak

a kiegyezés a martaléka. A forradalom tünete az, hogy az örökös tartományok lakosságából merőben kivesszék az osztrák állami öntudat s helyébe a rideg faji öntudat lépett. A német ott csupán német, semmi más; a szláv pedig csupán szláv, semmi más. A nemzetiségi eszme kiirtotta az állameszmet. A kiegyezés sorsa bizonyítja ezt a legmeggyőzőbb módon. Ha van kérdés, amely neutralizálhatta volna Ausztriában a nemzetiségi ellentéteket, a kiegyezés bizonyára ilyenül kínálkozott. Cseheknek s németeknek egyformán érdekük, hogy ipari termelésük számára tartósan biztosítsák a rájuk nézve legkényelmesebb s legelőnyösebb fogyasztó piacot: a magyart. A természetes állapot tehát az lett volna, ha Ausztria küzdő felei között fegyverszünet jö létre a kiegyezés elintézéséig; ennek utána kezdhetők volna előíról a civakodást. Az önzés itt valósággal kerítője volt az államérdeknek, a gazdasági haszon az osztrák állameszme. És mégis mi történt Ausztriában? Az emberek leküzdötték önzésüket, fittyet hánytak a gazdasági haszonnak, megkockáztatták s megkockáztatják még ma is, hogy Magyarország felállítja vámsorompóit, csak ne kelljen nemzetiségi harcukat megszakítani. Nem elfogultság ez többé, hanem szervenvel. Olyan szervenvel, mely az államérdeket, sőt magát az állameszmet is megtámadja a maga szilaj ostromával, tehát forradalmi természetű.

Lázban van odaát minden; ez a láz paroxizmusokkal jár; s ezek a paroxizmusok kiszámíthatatlanok. Láttunk Ausztriában ki-sebbséget, mely megtámadta a parlamentet. Láttunk most többséget, mely megtámadja az alkotmányt. Hiába mondja az alaptörvény, hogy az összminisztérium által ellenjegyzett császári rendeletnek törvényereje van; a többség felrugja ezt az alkotmányos jogszabályt és szembe helyezi véle a maga zen-

dülő dacosságát. Hát kire lehessen ott számítani, kire építeni? Kormányozni Ausztriát másképp nem lehet, mint vagy a szlávokkal a német ellen, vagy a németekkel a szlávok ellen. Mind a két esetben nyílt lázadással találja magát szemközt a kormányzat: az első esetben a németekével, a másikban a szlávokéval. Tehát Ausztriát ma már semmiképp sem lehet kormányozni, legalább forradalom nélkül nem. Rebélis ott mindenki; hol az egyik tábor, hol a másik, hol mind a kettő. Akkor a felfordulás abban az országban, mint az olyan házban, amelyet a civakodás tébolyodottjai laknak; össze-vissza van benne hányva minden és szüntelenül folyik falai közt a rombolás. Kisírt szemmel a józan ész kuorong az egyik szegletben s az osztrák állameszme a másikban; szóhoz nem tudnak jutni a vad lármban s némán, csüggedten váltanak egymással bánatos pillantásokat.

S ilyen állammal élünk mi szerződéses viszonyban. Kellemetlen kompaciszscens! Vajjon tartja-e kötéseit? Amiben velünk megállapodott, vajjon tudja-e tartani? S ha tudná is, vajjon akarja-e? És ha ma akarná is, vajjon fogja-e holnap akarni? Nem tagadható, hogy a magyar közvéleményt erősen nyugtalanítják ezek a kérdések. Mindazonáltal nem találkoznak közéletünkben semmiféle aggasztó tünettel. Nemzetünk politikai érettsége kifogástalan módon és csodálatos mértékben érvényesül e válságos viszonyok közepe. Ami kötelezettséget vállaltunk, azt készek vagyunk teljesíteni. De ami jogot alkotmányunk nekünk biztosít, azt szükség esetén épp oly készek vagyunk érvényesíteni. Közvéleményünk lelki egyensúlyát az osztrák dolgok eddig sem zavarták meg, ezental sem fogják meghibbantani. Ausztriának belső bajait eszünk ágában sincs akár fokozni, akár gyarapítani. Arra ellenben lesz gondunk, hogy ezek a bajok a magunk állami rend-

TÁRCA.

Csillagatlan esték.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Avval tisztában volt már mindenki, hogy a Falb-féle világfelfordulásból egy árva betű se igaz. A nagy német reklámhős, aki épp oly ügyes geológus volt egy időben, amilyen ügyes csillagász — lehetne most, aki mindenhez ért, de kevés áldással, ezuttal se jóslott szerencsésen. Az egész világ vége szép csillag hullással devalválódott. Azt írták, beszéltek, hogy a Biela-üstökös maradványai keresztül fognak rohanni a föld légkörén s a világ olyan csillagzuhatagot fog látni, aminőt eddig soha. Meg is gazdagodtak tizenharmadikán este a budai koresmárok, a Lánchid meg csak úgy ingott — akkora tömeg ment szabadabb helyekre a nagy csillag hullást nézni. A csillag hullás 13-ikán, 14-ikén és 15-ikén éjjel kellett volna, hogy megtörténjék. Az ég boros volt, alig láttak valamit a csillagászok. És lett a három csillagzuhatagból regényeim: Csillagatlan esték.

*

Konkoly Thege Miklós jóvoltából van már a magyar állammal is csillagvizsgálója, egy év óta. Ebből a csillagvizsgáló intézetbe utaztam, Ó-Gyallára, hogy a Budapesti Napló olvasóit a várt nagy eseményekről értesíthessük. A százceteket érő csillagvizsgáló egykori tulajdonosa, most igazgatója, a szakkörökben Európaszerte ismert és nagyrabecsült Konkoly Thege Miklós a legnagyobb szívóssággal, igazi magyar ur módjára fogadott.

— Fájdalom — szólt és mosolyogva muta-

tott az égre — borus, teljességgel borus. Ma ugyan egy fia csillagot se látunk.

Majd kastélyának pipájában, ahol az intézet tisztviselői: dr. Harkányi Béla báró, ifjabb Konkoly Miklós, dr. Szántó és még néhány ambiciózus fiatal tudós állandó vendég — elmondta véleményét erről a három kritik napról, amelyek uiolsójának utolsó órájában írjuk e sorokat.

— Először is arról van szó — mondta — hogy melyik csillagrajt gyanúsították a Földünk ellen intézendő merénnyel. Mindenütt a Biela-féle rajról volt szó, amelyet november 28-ára várnak. Ezt összetévesztették a laikusok a Leonidák rajával, amely minden harminceadik évben metszi a Föld pályáját s amelyet azelőtt a felhők miatt olyan szépen — nem láttunk. Ezek a Leonidák ártatlan hullócsillagok. Annyit se árthatnak a Földünknek, mint egy raj muslica valamely nagy ágyugolyónak. Három eset képzelhető: Az első eset az, hogy a hulló csillag átrohan a Föld légkörén, iszonyatos sebességgel surlódik a levegővel, megizzik s tovább repülve elhagyja az atmoszférát. Ennek az esetnek ránk nézve semmi jelentősége sincs. A második esetben a hulló csillag kicsiny és a Föld fellé zuhan. Nagy lévén a sebessége, ez is kigyullad s még mielőtt a földre eshetett volna, a levegőben elég gáznemű égési termékké változik. A harmadik eset szerint a földre hull — és a legrosszabb esetben is legfeljebb ha agyonüt valakit. Ez az egész...

Tovább beszélgettünk a hulló csillagokról. — Különböző hipotézisek vannak a hulló csillagok keletkezésére nézve. Én hajlandó vagyok elfogadni Zöllner véleményét. Szerintem az övé a legvalószínűbb. E szerint az elmélet szerint a hullócsillagok vagy meteoritok úgy, mint az üstökösök, összezúzott égítéssel roccsai. A világűr valamelyik távoli pontján valamelyik

távoli naprendszer két bolygója előttünk ismeretlen módon összeütközött. Oriási, szinte elképzelhetetlen erővel rohannak egymásnak, szétzúzódnak s kölesönösen lelökik egymást rendes pályájukról. Egyes darabjaik aztán céltalanul, pályátlanul bolyonganak a végtelen űrben, ismeretlen világok, rendszerek felé. Némelyik ilyen darab közetekből, érczekből áll. Másokon folyadékok vannak: egy-egy tenger. Képzeliük el, hogy a Földnek egy ilyen része szakad ki, a hátán egy óceánal... Hisz azokon a távoli csillagokon is valószínűleg éppúgy váltakozik a szárazföld a tengerrel, mint ezen a mi bolygónkon. Nos, hát azokból a darabokból, amelyekben nincs tenger, hulló csillag lesz. A tengerekből — üstökös. De valahogy azt ne képzelje valaki, hogy azok a tengerek amugy folyékony állapotban repülnek át a világűr ismeretlen sötétségein. A világűr hőfoka minusz 144 fok, s így esontkeménynyé fagy benne ez a folyadék.

Ezek a esontkeménynyé fagyott folyadékok tehát céltalanul száguldoznak az űrben. Ha egy ilyen darab véletlenül a mi naprendszerünk közepébe jut, a hozzá legközelebb eső bolygó vonzani kezdi. Ha sikerül neki, magához vonzza, beleesik. Ha csak félig sikerül, a jövevény keringeni kezd a Nap körül, rendes pályán, amely ha a mi Földünk pályáját szeli, előttünk is láthatóvá teszi bizonyos időközökben ezt a csillag-törmelékét, vagy ahogy mi nevezzük: rajt. Megesik az is, hogy a Nap magához vonzza a esonttá fagyott tengert. Amint az a Nap közepébe ér, a fény- és hőforrás felé fordított része gyorsan párologni kezd az iszonyatos hőség következtében. Mint minden párologásnál, úgy itt is villamoság fejlődik. No már most: ha ez a villamoság a Napéval nem egynemű, akkor az

jére át ne csaphassanak. Törvényeink megadják erre a módot és az eszközöket. A magyar alkotmányban megvannak a felvonó hidak, amelyeket lebecsátva tartunk, amíg lehet, de amelyeket felhuzhatunk, mihielyt bekövetkezik annak a veszedelme, hogy az Ausztriában dúló romlás mihozzánk is betörhet. A magyar politikának higgadt lojalitása milyen jóleső ellentétet mutat Ausztriának forradalmi vonaglásaival szemben! Nem idegeskedik itt senki; nem akar itt senki az osztrák zavarosban halászni. A magyar nemzet megbizik törvényeinek erejében s kormányának politikai bölcseségében és közjogi lelkiismeretében.

Ha a világtenger hőmpölyögne Ausztria és Magyarország között, akkor se lehetne ritkább a különbség a két ország viselkedésében. Ott forradalmi dulakodás, itt méltóságos béke. Ott erőszakos meglazítása az állami kapcsolatoknak, itt az állameszme folytonos megszilárdulása és a dualizmus mellett való szívós kitartás. Ott a közélet szabályává emelt illoyalítás, itt hűséges sorakozás a trón körül.

Ha olyan közel nem állának egymáshoz, milyen irigye lehetne Ausztria császára a magyar királynak!

BELFÖLD.

Országgyűlés. A képviselőház mai tanácskozása elé bizonyos várakozással néztek a képviselők, mert azt hitték, hogy amennyiben az ellenzéki padokról valaki meginterpellálná, a pénzügyminiszter ma meg fogta ragadni az alkalmat és nyilatkozni fog az osztrák aranyesiny ügyében. Ez azonban nem történt meg s csak az ülés végén jelezte az elnök, hogy a pénzügyminiszter a szombati ülésben válaszolni fog Ugron Gábor interpellációjára, melyet e tárgyban hozzá intézett. Ma nem válaszolhatott, mert azt korábban kellett volna bejelentenie; így tehát a válasza szombatig kell várni. A mai ülés ilyenformán gyorsan és simán folyt le. A törvényhozás előbb harmadik olvasásban is elfogadta a tegnapi ülésben letárgyalt javaslatokat, aztán pedig vita nélkül hagyta jóvá a zárszámadási bizottság három kisebb jelentését. Az ülés végén Buzáth Ferenc meginterpellálta a belügyminisztert a pestisveszedelem behurcolása ellen való óvintézkedések tárgyában, mert szerinte Fiume felől a *Berenice*-hajóról, kelet felől pedig az Oroszországból kiüldözött zsidók beözönlése következtében is fenyegethet minket a pestis behurcolásának veszedelme. A belügyminiszter ma nem felelt az interpellációjára.

A legközelebbi ülés szombaton lesz.

egyre közeledő jövővényt még jobban vonzza a Nap s teljesen gázza változtatja. Ha azonban villamossága a Napéval egyenlő, akkor a Nap ellöki, s a kemény darab addig elpárolgott részével együtt keringeni kezd rendszerünk királya körül. A Nap által elpárolgott része hatalmas üstök gyanánt uszik utána, ezt vízi magával annak emlékeül, hogy jelentkezett a Napnál. Az üstökös tehát nem egyéb e szerint a hipotézis szerint, mint a Napnál jelentkezett egykor folyékony állapotú égtest-röns. Folyadék és nem víz, mert a vízmolekulák — (ha vannak) — az első összetűközés alkalmával elpárolgognak vagy a "obbanás okozta óriási hőmérsékletben a szénalkatrészekkel vegyülő szénhidrogén- és szénhidrogén-gázok (petróleum) válnak. Ezért nevezte el *Zöllner* az üstökösöket — petróleum-hordóknak.

Mielőtt aludni tértünk volna, még egyszer megnéztük az eget. Semmi remény a kiderülésre. Már csepergett is az eső.

Dél előtt a csillagvizsgáló telepet néztük meg, melynek főkelessége a két nagy (nyugati fogalmak szerint azonban csak középnyagságu) refraktor. Az egyik tizhüvelykes, a másik hathüvelykes. A nagyobbat a lencse kivételével maga Konkoly Thege Miklós készítette. Egy napvizsgáló távcső a nap képét vetítette előtünk egy kartonlapra. Az obszervatórium egyik adjunktusa a jelenleg látható két kisebbfajta napfoltot figyelte meg. Akkorak voltak, mint egy-egy mákszem.

— Ez legalább is akkora, mint Európa — jegyezte meg a csépppontra mutató a csillagász. Harkányi bárótól *Lóvy* Mórriól, a párisi nagy obszervatórium igazgatójáról és a francia tudományos akadémia elnökéről tudtam meg néhány érdekes dolgot. *Lóvy magyar* származásu ember s mint szegény pozsonyi zsidófiu vette nyakába a világot egykor régen. *Tisserand* utóka lett a párisi csillagvizsgálónál, miután igen sok-

A kongrua-törvény. A közoktatásügyi minisztériumban szorgalmasan dolgoznak a kongrua-törvény életbeléptetésén. A vezető munkát maga *Wlassics* Gyula miniszter végzi és bár rengeteg dolgot ad az előkészítés, mégis remélhető, hogy az év végével az ügyet teljesen feldolgozzák s a törvény életbeléptetése akadálytalanul megtörténhetik.

A Ház munkarendje. A képviselőház legközelebbi ülését szombaton tartja, amelynek legfontosabb tárgya *Lukács* László pénzügyminiszternek *Ugron* Gábornak az osztrák államadóságot ellenőrző bizottság sérelmes határozata tárgyában tett interpellációjára adandó válasza. *Hétfőn* 20-ikán a Ház ismét ülésezik és ezen fogja minden valószínűség szerint a kvótá-bizottság jelentését a Ház elé terjeszteni. Ez a jelentés a házszabályok értelmében jövő *hétfőn*, vagyis november 27-ikén kerülhet tárgyalásra a Ház elé. A delegáció összehívását a mai közös miniszteri tanácskozáson végleg megállapították november 30-ikára.

A függetlenségi párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt 16-ikán délután öt órakor pártértekezletet tart.

A kiegyezés bonyodalmái.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, november 15.

A politikai körököt ma élénken foglalkoztatta az a helyzet, amely az államadóságot ellenőrző osztrák bizottság tegnapi újabb renitenskedése következményeképpen előállott. Arra nézve a magyar politikusok között nincs eltérés, hogy az osztrák bizottság határozata a kiegyezéssel kapcsolatos magyar törvényekben kimondott viszonyosságot megtámadta. A konzekvenciákra nézve azonban a különböző pártállás szerint alakulnak a felfogások.

Tudósítónknak ma volt alkalmi irányadó magyar politikuskor véleményét megismerni. Ezeknek a véleményeknek a lényegét a következőkben ismertetjük:

A kikezdett viszonyosság.

Kétségtelen, ez az irányadó politikuskorak egyhangú véleménye, hogy az a bizottsági határozat, amely az arany kiszolgáltatását megtagadja, a viszonyosságot nemcsak megtámadja, hanem egyenesen kikezdi. Az objektív tényállás nem is lehet vita tárgya. A jogi

szor mellőzték — idegen származása miatt. Ez az egy haszna volt abból, hogy Magyarországon született. Most már túl van a hatvanon s csak mint agasztán juthatott arra a helyre, amely régóta méltán megillette. Harkányinak, aki évekig dolgozott mellette Párisban, sokszor beszélt Magyarországról. Nincs megelégedve tudományos viszonyainkkal, (ami természetes is). Nagyon is félvállról veszszük az egész dolgot — mondogatta — nem úgy, mint szomszédaink, a románok.

Még egyszer bejártuk az óriási parkot, amelyben a hulló levelek közt az apró meteorológiai, földmágnességi és termometervavilonokban naphosszat serényen folyik a "leolvasás." Most egy új földmágnességi házikót építettek, amely e nemből a legszebbek egyike. A benne elhelyezett műszereket dupla faréteg közé öntött hamurétet, majd egy levegő- és vastag köréteg választja el a nagy földhányástól, amely a házikót körülveszi. Természetesen egy szögnyi vas sines az egész kis házon. Minden szög, ajtó-sarok, kules, zár, pánt, kályhaeső rézből van s még a földet is megvizsgálták körökörül, hogy nincs-e benne valami elhullajtott rozsdás vasdarab. A kályha meg köből van, mert a tégla némileg mágnese.

Estefelől aztán természetesen megint bebóruult. "Eszlelésről" szó sem lehetett. Kocsira ülünk, s miután még egy pillantást vetettünk az új meteorológiai intézet most épülő kétemeletes palotájára, — Ersekújvárra hajtottunk. A budapesti pályaudvaron bucsuztam el a nagytudományú házigazdától, aki oly nagy rajongással, oly horribilis áldozatokkal csinálta meg. Gyallán azt a kis tudományos telepet, amely felszerelés dolgában idővel — ha majd az anyagi eszközök megengedik — bátran kiállja a versenyt a többi európai intézettel. Mert tudományos képzettség és rajongás dolgában már most is konkurrálhat.

M. F.

és politikai következmények megítélésénél azonban nemcsak az az objektív valóság fontos, hogy a viszonyosság megsértése megtörtént, hanem a szubjektív tényállás is, vagyis nem elég azt konstatálni, hogy az arany kiadását megtagadták és ezzel megtagadták egy kötelezettségnek a teljesítését, amely a viszonyosságból folyik, hanem meg kell fontolni azt is, hogy *ki az*, aki a viszonyosságot megsértette? Olyan faktor-e, amelynek a cselekedete elég arra, hogy a viszonyosság minden következményével együtt megszüntnek legyen tekinthető?

A magyar álláspont.

Erre a kérdésre a felelet a következő:

Az arany kiszolgáltatását megtagadta az osztrák parlament egy bizottságának a többsége; megtagadta dr. *Fuchs* ur és két társa. Eddig más nem történt. Már pedig, hogy ez a viszonyosságnak azt a megbontását jelenthetné, amelyből a kiegyezési megállapodások érvénytelensége következnek, arról szó sines. Két faktor van, amelyen Magyarországnak a viszonyosságot követelnie lehet és követelnie kell: az osztrák kormány és az osztrák parlament. Az osztrák kormány eddig állja a viszonyosságot; határozott jelét adta annak, hogy a megállapodásokhoz ragaszkodik; a *Thun*-kormány kibocsátotta és a *Clary*-kormány fenntartotta a 14. §-on alapuló császári rendeleteket, amelyek a magyar kiegyezési törvényeknek megfelelő rendelkezéseket Ausztriában is törvény erejével életbeléptetik. Az osztrák kormányról tehát bizonyos, hogy a viszonyosságot respektálni kívánja. Az osztrák parlamentről pedig még nem bizonyos, hogy nem kívánja respektálni a viszonyosságot. Igaz ugyan, hogy a renitens bizottság többségének a tagjai az osztrák parlament többségének a tagjai; és igaz, hogy ezek az urak első határozatuk meghozatala óta érintkezettek és nyilván érintkeztek is pártjuk tagjaival s ha azt tapasztalták volna, hogy eljárásuk nem találkozott elvtársaik helyesítésével, vagy meg kellett volna másítaniok a határozatot, vagy le kellett volna tenniök bizottsági mandátumukat. Minthogy pedig egyiket sem tették, föltehető, hogy a bizottság határozata a többség akaratát fejezi ki. Egyelőre azonban ez csak föltevés, amely az alkotmányos gyakorlaton alapul, de a birodalmi tanács tényleg nem foglalt állást.

Mi a teendő?

Ebben a pillanatban ezek szerint sommi ok sines arra, hogy a viszonyosságot Ausztria részéről megbontottának tekintsük olyan értelemben, hogy a magyar kiegyezési törvények érvényüket veszítették volna. Ellenben igenis meg kell követelnünk, hogy az osztrák kormány teljesítse mindazt a kötelezettségét, amelyet a kiegyezésre vonatkozó megállapodások reá hártanak. Teljesítse ezzel a birodalmi tanácssal, ha lehet, nélküle, vagy ellenére, ha kell; teljesítse, ha bírja, a parlamenti többség meggyőzésével, ha úgy bírja, a többség legyőzésével, a többség megtörésével; ha nem lehet másképpen, akár parlament nélkül is. Ha ez a kormány nem képes teljesíteni, teljesítse az utódja. Mindez nem tartozik mi reánk. Magyarországnak az érdeke, a joga és a kötelessége csupán az, hogy követelje mindazoknak a teljesítését, amikre Ausztria a kiegyezési törvények értelmében kötelezve van. Hogy ez mi uton-módon történik, az Ausztria belügye, amelybe a magyar kormány nem avatkozik. Csak arra kell, hogy gondja legyen a kormánynak, hogy a viszonyosság az egész vonalon érvényesüljön a kellő időben. Ez a terminus az arany beszolgáltatására nézve november 30-ika, amikor a delegációk összeülnek.

Természetes, hogy résen kell lennie a magyar kormánynak, törvényhozásnak és közeleménynek. És mihielyt a viszonyosságból folyó kötelezettségek teljesítését azok a faktorok tagadnák meg, amelyek ezeknek a kötelezettségeknek a teljesítésére hivatottak, akkor — de csakis akkor le kell belőle vonnunk minden konzekvenciát az egész vonalon.

Függetlenségi álláspont.

A képviselőház folyosóján ma nagy izgatottsággal tárgyalták a képviselők a történeteket. Ugron Gábor a következőket mondta:

A tegnapi határozat teljesen igazol bennünket. Igazolja, hogy az osztrákokkal együtt lennünk továbbra lehetetlen. Csak hogy a magyar nemzet gyáva arra, hogy a függetlenséget és önállóságot elfogadja, addig Ausztria úgy látszik elég bátorasággal bír nekünk azt önként megteremtteni.

Justh Gyula a következőkben fejezte ki egy estilep tudósítóját:

Az osztrák államadósság ellenőrző bizottságának tegnapi határozata osztrák szempontból nagyon is érthető, sőt én korrektnak is tartom, mert a 14. § alapján kibocsátott rendelet nem hatalmaztat fel egy bizottságot úgy nagy aranykiszárat kiadására. A mi szempontunkból más a kérdés, melynek más megoldása nincs, mint az önműlt bank felállítása. Csak hogy én nem hiszek és nem remélek ennek megvalósításában, mert a nemzet nem bír elég erővel annak kivívására. Most már az egész országnak meg kellett volna mozdulni, nem pedig várni arra, hogy felöbresszszék.

A függetlenségi politikuskok véleményéhez ezuttal nem kívánunk hozzászólni. Csak Justh Gyulával szemben jegyezzük meg, hogy az osztrák bizottság álláspontja éppenséggel nem korrekt, mert a 14. § alapján kibocsátott császári rendeletnek mindaddig törvényereje van, míg a birodalmi tanács hozzájárulását kifejezetten meg nem tagadja. Addig tehát mindarra jogosít és mindarra kötelez, amire a törvény. A tegnapi határozat tehát nemcsak nem korrekt, hanem egyenesen törvényellenes.

Fuchs ur és társai.

Az osztrák államadósságokat ellenőrző bizottság tegnapi üléséről, melynek határozata ma politikai körökben közbeszéd tárgya, a bécsi lapok részletesen is megemlékeznek. Tudósításaik szerint a nevezetes ülést így folyt le:

Jelen volt a bizottságnak mind a hat tagja és pedig: dr. Fuchs elnök, gróf Montecuccoli alelnök, báró Czedik (az urakházának tagja), dr. Blazek, báró Doblhoff és lovag Czolovszky képviselők.

Dr. Fuchs elnök fölolvastatja a mult filés jegyzőkönyvét.

Gróf Montecuccoli konstatálja, hogy ő nem kapott a november 9-iki ülésre meghívót, hanem november 8-ára és így a tulajdonképpeni ülésre nem kapott meghívót és föntartja magának, hogy ennek konzekvenciáit levonja.

Dr. Fuchs elnök felolvastatja a kormány újlagos felszólítását az 59 millió forint arany kiadására. Ehhez hozzáfűzi azoknak az okoknak felsorolását, melyek a bizottságot az arany kiadásának megtagadására bírták. Kifejti, hogy a bizottság nem előzheti meg állásfoglalásával a birodalmi tanácsot, annál kevésbé, mivel a kormány a kiegészítési javaslatok egész komplexumát már a parlament elé terjesztette. Az arany kiadás különben nem olyan sürgős, mivel a kormány a szükséges aranypénz nemek veretésére a pénztári készletekből is fedezheti a szükségletet.

Az elnök előadása kapcsán nagyobb házeszabályvita keletkezett.

Báró Czedik nézete szerint nem szabad, hogy az elnök egyszersmind előadó is legyen.

Dr. Fuchs védelmezi álláspontját, de lemond az előadói tisztéről, nem azonban az elnökségről.

A bizottság báró Czediket választja új előadónak, ki hajlandó referációját azonnal előterjeszteni. Nézete szerint nem lehet ezt a kérdést külön törvényre rendezni. A parlament alig lesz abban a helyzetben, hogy a legközelebbi négy héten belül letárgyalja a kiegészítési javaslatok egész komplexumát. A császári rendeletet ideiglenes törvénynek kell tekinteni. Politikai okok is szólnak a mellett, hogy az arany kiadások a kormányra, főleg azért, mert a Magyarországgal szemben fennálló reciprocitást nem volna szabad épp a jelen pillanatban megsérteni.

Czolovszky lovag hosszabb beszédében tagadja meg az arany kiadását. A birodalmi gyűlésnek majd foglalkoznia kell az indemnity-kérdéssel. Ha a kormány messze is ment a 14. § alkalmazásával, a parlament mégse fogja megtagadni az indemnityt. Addig azonban hozzájárul dr. Fuchs indítványához és nem szavazza meg az arany kiadását.

Dr. Fuchs elnök kifejti, hogy opportunítási és sürgőségi érvek ebben a kérdésben nem lehetnek mérvadók. Miután a parlament foglalkozik az indemnity kérdésével, a bizottság határozatával ez irányban sem prejudikálhat.

Báró Czedik ezzel szemben azt állítja, hogy hiszen a bizottság negatív votumával is prejudikál.

Gróf Montecuccoli és báró Doblhoff osztják báró Czedik véleményét és kielik, hogy a császári

rendeletet addig érvényben állónak tekintik, míg a parlament azokat fel nem oldja. A bizottság tehát nem bocsátkozhatik a rendeletek alkotmányosságának bírálatába.

Dr. Blazek megtagadja az arany kiadását, a nélkül, hogy a császári rendeletek érvényességét diszkutálna.

Következett a névszerinti szavazás. Báró Czedik indítványa mellett szavazott az indítványtevőn kívül gróf Montecuccoli és báró Doblhoff, az indítvány ellen dr. Blazek, lovag Czolovszky és mint utolsó, dr. Fuchs, mire a házeszabályok értelmében az egyenlő szavazatok esérére azt a felfogást kellett határozottá emelni, melyhez az elnök szavazott és így báró Czedik indítványa elvetetett.

Ennek értelmében jegyzék intéztetett a kormányhoz, melylyel értesítették, hogy a bizottság az 59 millió forint arany kiadását megtagadta.

A kisebbséggel megértették, hogy helyes volna, ha távozásával megakadályozná a határozathozatalt, melyhez legalább négy tag jelenléte szükséges, de a kisebbség nem élt ezzel, valamint az ellen sem emel kifogást, hogy dr. Fuchs előadói tisztéről csak az ülésben mondott le, csak azért, hogy elnöki szavazatával dönhessen.

Osztrák expediens.

A Neue Freie Presse a kérdéssel foglalkozva, azt mondja, hogy ha a kormány egy csapással szét akarja tépni ezt az intrikát, könnyen segíthet magán. A valuta-arany átutalását a banknak az teszi szükségessé, hogy az ötkoronás ezüstérmék s a tízkoronás jegyek elkészítése késedelmet ne szenvedjen. Nos, a kormánynak van szabad aranya és pedig negyvenkilenc millió forint értékben. Ezt a bizottság hozzájárulása nélkül is kiadhatja a banknak. Igaz, hogy ez az arany arra volt szánva nagyrészt (30 millió), hogy a 80 millió adósságra szolgáljon törlesztésül. De legfeljebb ez a törlesztés szenvedne csak néhány havi haladékat, de nem az ezüst ötkoronások és a tízkoronás jegyek elkészítése. A banknak szívesen törlesztés elhalasztása egy kis időre semmi hátránnyal nem járna és sem a bank vezetése, sem Magyarország az ellen kifogást nem tehetnének, miután a banknak már a jövő év elején elegendő adómentes jegyterület lesz. A pénzügyi szűkítéstől tehát nem kell tartani, habár a jegybank érkészlete csak néhány hóval később gyarapodik a harminc millió forint arannyal. Ez a közbelső művelet végrehajtható oly formában, mely semmiféle alkotmányos aggályt nem okoz. A kormány tehát a szabad aranyával rögtön átutalhat a banknak negyvenkilenc millió forintot. S akkor az államadósságot ellenőrző bizottság akciója nem egyéb, mint csapás a vízre. Minden körülmény közt elegendő szabad aranya van azonban a kormánynak, hogy a banktól annyi ezüstöt vegyen át, amennyire a legközelebbi hónapokban ezüstveretésre szüksége van. A bizottságnak aztán, hogy ha határozata tényleg törvénytiszteletből történt, megvolna az a kiváló öröme, hogy mégsem akadályozta meg a valutareformot. Ha azonban az a célja határozatának, hogy a kormányt megbuktassa, akkor az említett expediens elegendő lenne arra, hogy a halót, amelyet gróf Clary feje fölé szöttek, teljesen szétépteje.

Tanácskozás a királynál.

Ő felsége a mai délelőtt folyamán gróf Goluchowski közös külügyminisztert és gróf Welsersheimb osztrák honvédelmi minisztert, akik tegnap érkeztek Budapestre, magánkihallgatáson fogadta.

Ma délután ő felsége elnöklésével közös minisztertanács volt, amelyen részt vettek: gróf Goluchowski közös külügyminiszter, báró Krieghammer lovassági tábornok, közös hadügyminiszter és Kállay Béni közös pénzügyminiszter; továbbá Széll Kálmán és gróf Clary miniszterelnökök, Lukács László és Kniazolucki pénzügyminiszterek és báró Fejérváry Géza és gróf Welsersheimb honvédelmi miniszterek. A közös minisztertanács az 1900. évi közös költségvetés végleges megállapításával, és egyéb, a delegáció egybehívását előkészítő ügyekkel foglalkozott.

A minisztertanács délutáni két órától három óráig tartott. Gróf Goluchowski közös külügyminiszter és gróf Clary, az osztrák minisztertanács elnöke ezután a magyar miniszterelnökségi palotában hosszasan értekeztek Széll Kálmán miniszterelnökkel. Gróf Goluchowski közös külügyminiszter és gróf Welsersheimb osztrák kereskedelmi miniszter a mai nap folyamán visszautaztak Bécsbe. Gróf Clary, az osztrák minisztertanács elnöke és Kniazolucki lovag, az osztrák pénzügyminisztérium vezetője a kvótatárgyalások befejezéséig itt maradnak.

Gróf Claryt holnap délelőtt ő felsége magánkihallgatáson fogja fogadni.

Ma délelőtt a képviselőház ülése után a Ház miniszteri szobájában minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett.

A kvóta.

Mint Bécsből táviratozzák, az osztrák kvótabizottság ma déli tizenkét órakor ülést tartott, amelyen az elnök bejelentette, hogy gróf Csáky Albin távirati uton az egész kvótabizottságot meghívja Budapestre. Az osztrák bizottság elhatározta, hogy a meghívásnak eleget tesz s holnap délután két órakor testületileg Budapestre utazik. Az a terv, hogy péntek délelőtt találkozik a két hetes albizottság, délután pedig a két kvóta-bizottság is közös tanácskozára ül össze. Minthogy a bizottság eddigi tanácskozásairól a közvéleményt hamisan informálták, az ülés elhatározta, hogy helyreigazító kommunikét tesz közzé.

A kvótabizottság ülése után a jobboldal végrehajtó bizottságának volt ülése.

Széll Kálmán miniszterelnök ma délután kapta meg az osztrák kvótabizottság elnökének a távirati értesítést arról, hogy a bizottság holnap délelben Budapestre érkezik. A kvótabizottságok tárgyalásainak prognózisa ma az, hogy valamivel közelebb jutottak ahhoz a lehetőséghez, hogy a tárgyalásoknak pozitív eredménye lesz. A két deputáció álláspontja közt a távolság kisebbödött és a megegyezés nincsen kizárva.

Bécs, november 15.

Az osztrák kvótaküldöttség elnöksége a következő kommunikét teszi közzé:

A kvótaküldöttség kebelében történetekről a keddi lapokban részint téves, részint pedig oly közlemények jelentek meg, melyek a dolog egyoldalú előadásának szándékára engedhetnének következtetést. E tekintetben csak az osztrák küldöttségnek a magyar küldöttséggel közölt határozatának tartalmára lehet utalni. Ez a határozata az osztrák küldöttségnek, mely a lapokban különben is közzé volt és mely egyhangulag hozott, oda irányul, hogy az osztrák küldöttség az osztrák részről ismételtent tett nyilatkozatok után nem volna abban a helyzetben, hogy belemehetne olyan javaslatba, melynek a 35—33 számok közt kellene mozognia. Minthogy különben a küldöttség kebelében a tárgyalások szigorúan bizalmas jellegűek, ennél fogva úgy látszik, hogy az említett közlemények, különösen amennyiben egyes küldöttségi tagoknak a vita folyamán tett nyilatkozataira vonatkoznak, tisztán kombinációknak alapulnak.

A pénzügyi bizottság ülése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 15.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével ma ülést tartott, melyen az igazságügyminisztérium részéről Plósz miniszter és Vörösmarty államtitkár volt jelen.

Az elnök a napirend előtt azt kérdezte a bizottság tagjaitól, nem lennének-e hajlandók a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbítására vonatkozó s a holnapi bizottsági ülés napirendjére kitézőt törvényjavaslatot már ma tárgyalni?

Komjáthy szokatlanul tartja ugyan az elnöki előterjesztést, azonban nem tesz ellene kifogást. Nem látja helyénlétnek, hogy a bizottság folytassa a költségvetés tárgyalását most, midőn oly sok fontos kérdés követeli meg az ellenzékét a tanulmányozást. Javaslatba hozza, hogy a bizottság függeszesse föl a költségvetés tárgyalását, amíg lehetővé válik, hogy a bizottság megszakitások nélkül, egyfolytában tárgyalhassa a költségvetést.

A bizottság több tagjának felszólalása után elhatározta, hogy az igazságügyi költségvetést letárgyalja, aztán nem fog ülést tartani a kvótára vonatkozó összes tárgyalások befejezéseig.

(A horvát pénzügyi egyezmény.)

Ezután a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták, amelyet Palcsay Agost előadó ismertetett.

Justh Gyula kijelenti, hogy nem járulhat a javaslathoz, mert rosszja, hogy örökké provizóriummal kormányoznak.

Az elnök nem bírálja, vajjon előtte szóló ama szemrehányását, hogy e kérdés rendezésére elég idő lett volna, megokolt-e vagy nem. De még ha megokoltak is lennének ma megtörtént dologgal állunk szemben, s miután nem akarhatjuk a Horvátország-hoz való viszonyt rendezetlenül hagyni s miután a kiküldött renikoláris bizottság által tett előterjesztés az év végeig nem lesz elintézhető, nem marad egyéb hátra, mint ennek a javaslatnak az elfogadása.

Komjáthy és Bartha Ödön nem járulnak a törvényjavaslathoz, amelynek a megokolása nem őszinte.

Pléss Sándor igazságügyminiszter utal arra, hogy a kormányt semmi mulasztás nem terheli, s hogy a viszonyok kényszerre tette szükségessé a javaslat benyújtását.

Matlekovics további felezőalálása után a bizottság változatlanul elfogadta a törvényjavaslatot.

(Az igazságügyi tárca.)

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság az igazságügyi tárca költségvetését, az előadó Rohonyi Gyula volt.

Bartha Ödön nem találja meg a költségvetésben az igazságügyi intézmények fejlesztését. Gyökéres javítás szükséges a bíróságok szervezetében, kifogásolja, hogy a bünvádi eljárás életbeléptetésére vonatkozó rendeletek nincsenek kibocsátva. A költségvetést nem fogadja el.

Komjáthy felszólalása után **Gajári** Ödön kiemeli, hogy a telettkönyvvezetők névze még most sincsenek végrehajtva az 1893. IV. törvények rendelkezései s kéri a minisztert, hogy az anomálián a jövő költségvetésben segítsen.

Fulszky Ágost kéri, hogy a katonai büntető eljárási törvényjavaslat ügye, amely már 1869. óta folytonos viták tárgya, jelenleg minő stádiumban van?

Makfalvy Géza azt tartja, hogy nem kellene bevárni, amíg az egész polgári törvénykönyv elkészül, hanem az egyes részletek is előterjeszthetők.

Pléss Sándor igazságügyi miniszter megjegyzi, hogy a programjában felhozott összes dolgok megvalósítását nem lehetett tőle ily rövid idő alatt várni. Legkevésbé lehetett ezt most, amidőn egy fontos törvény, a büntető eljárás végrehajtásával volt igénybe véve, amelyre vonatkozó utasítások legnagyobb része már ki is van bocsátva. A polgári törvénykönyv kidolgozása 1896. óta folyt; az állandó bizottság foglalkozik a beszolgáltatott részek megvizsgálásával és remélhetőleg a jövő év első felében az egésznek első tervezete elkészül. Akkor lesz helyén fontolóra venni, vajjon nem léptethetők-e egyes részek életbe, amiktől nem is idegenkedik.

A kereskedelmi törvény egyes részeinek módosítása munkában van; elkészült a biztosítási ügyre s a részletiv-ügyre vonatkozó javaslat. A polgári perrendtartás reformja munkában van és az életbeléptetési törvény tervezete is elkészült. A lajstromrendszert alapogondolatát helyesnek tartja. Egyes bíróságok erős kritikának vetették alá, de mások viszont azt mondták, hogy kitűnően bevált s nagy munkamegtakarítással jár. Megfelelő intézkedés után gondoskodik arról, hogy az akták mindenkor meg legyenek találhatók. A katonai büntető eljárásnak a közös hadügyminiszter által elkészített tervezete átküldetett a honvédelmi miniszterhez, aki terjedelmes memorandumban tette meg rá észrevételeit és avval együtt küldte vissza a közös hadügyminiszterhez, ahol időközben a referens meghalt, ami hosszabb ideű késedelmet vont maga után. Mihelyt a közös hadügyminiszter s a két honvédelmi miniszter megegyezik egymással, átküldik a javaslatot a két igazságügyminiszterhez. Kevésbé előhaladott stádiumban van a katonai büntetőtörvény. A büntető novella előterjesztését a legsürgősebb feladatok egyikének tekintik. A betétszerkesztés ügyében kiküldött egy szakférfiut a külföld hasonló intézményeinek tanulmányozására; magában az eljárásban több egyszerűsítést óhajtott behozni s a telettkönyvnek a tényleges állapottal való összhangját lehetőleg előmozdítani törekszik. Ami a bíróságok túlterhelését illeti, ez csak részben áll. Ahol túlhaladja az ügyforgalom azt a mértéket, amelyet a bíróságoktól meg lehet kívánni, ott személyszaporítás útján igyekeznek segíteni, ámbár e téren bizonyos óvatosság tartandó szem előtt, tekintettel arra is, minő lesz a munkacsökkenés vagy szaporodás szempontjából a bünvádi eljárási törvénynek a hatása. Azt, hogy a kisegítő bírói intézménnyel felhagy, nem ígérheti, miután az a célja, hogy a Kuria bírói létszáma csökkentessék, oly módon, hogy a jogorvoslati rendszer módosításával ne kerüljenek a Kuriahoz oly ügyek, amelyek nem odavalók. A végrehajtói intézményre megjegyzi, hogy nem elég azt reformálni, hanem szükséges az, hogy a végrehajtások olcsóbbá tétessenek, erre névze munkában van egy tervezet. Az Ausztriával való reciprocitás tényleg megvan; a gyakorlatban való alkalmazása némi hátránnyal jár ugyan reánk nézve, de ennek az elhárítása rendkívül nagy nehézségre ütközik. A telettkönyvi személyzet beosztására névze megjegyzi, hogy a fizetési osztályokba való egyenlőtlen beosztás esete csak tévedésből csuszott be, ez a tévedés orvosoltni fog. A jövő évi költségvetésben, hacsak lehetséges lesz, hajlandó szólni a IX-ik osztályba tartozó telettkönyvvezetők számát szaporítani.

Ezek után a központi kiadásokat megszavazták és a költségvetés tárgyalásának a folytatását szombati délután 5 órára tűzték ki.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, november 15.

A haretéri hírek ma még az eddigiekénél is gyérek. Ladysmith felől csak azt halljuk, hogy hat nappal ezelőtt ott ágyuzás volt; Mafeking és Kimberley körül pedig minden csendes. Ugy látszik, hogy ez a csend mind a két félnek erősebb készülődését jelenti a közelebb megkezdődő igazi háborúra, amikor az eddigelő Dél-Afrikába érkezett és még utban levő angol csapatok akeiába léphetnek. Mai távirataink a következők:

London, november 15.

A Reuter-ügynökségnek jelentik e hó 9-ről: Ladysmithi jelentések szerint ma hajnalban élénk ágyuzás kezdődött. Néhány boer zászlóalj 1500 méternyire áll az angol sáncoktól. Az ágyuzás után heves fegyvertüzet következett. Mafekingben és Kimberleyben nyugalom uralkodik.

London, november 15.

Fokvárosból írják: A boerok szintén alkalmazni szeretnék a *Marconi*-féle telegrafálást s azért egy teljesen felszerelt készüléket rendeltek. Ezt az apparátust Fokvárosban és a Delagoa-öblön keresztül Transvaalba akarták csempészni. Mikor a ládák Fokvárosba érkeztek, a németalföldi konzul visszaélt diplomáciai állásával és úgy intézkedett, hogy a ládákat gyorsan átrakják a Delagoa-öblöb. A hatóságoknak gyanus volt ez a nagy sietség és fölbontatta a szállítmányt. Erre a készüléket elkobozták és a konzul csak diplomáciai állásának köszönhetette, hogy le nem tartóztatták. Ez a visszaélés szigorú rendszabályokra indította a hatóságokat. Így az angol főpostahivatal megtiltotta, hogy a külföldi kormányok titkosjegyi táviratban érintkezzenek dél-afrikai képviselőikkel. E rendszabály alól az egyetlen kivétel Portugál, mert annak semlegessége kétértelmű.

London, november 15.

A *Times*nak jelentik Mafekingből október 31-iki kelettel: *Kronje* parancsnok panaszt tett a miatt, hogy a Vörös-Kereszt-egyesület zászlaját egy időben több épületre tűzték ki, hogy dinamit-aknákat raknak s hogy bennszülőtteket visznek harcra a fehér emberek ellen. *Baden-Powell* ezredes azt válaszolta, hogy Mafekingnek csak három Vörös-Kereszt állomása van: a kórház, a kolostor és az asszonyok tábora. Mind a három állomás a városon kívül van. A dinamit-aknákra névze arra hivatkozik, hogy a boerok maguk szolgáltattak erre precedenst. A panasz harmadik pontjára azt válaszolta az angol parancsnok, hogy a bennszülőttek csak életüket és vagyonukat védik. E válasz következtében a boerok tovább is lövöldöztek a kórházra és az asszonyok tábora. Mafekingben azt hiszik, hogy a védelmet kihuzhatják a háború befeszéség.

London, november 15.

A hadügyminisztérium képtelenségnek mondja a lapoknak azt a jelentését, hogy *Krüger* elnök a Pretóriában fogva tartott angol tisztakat agyonlövésével fenyegetőzött, ha az angolok agyonlövésé a fogva tartott boer kémet. A délafrikai szolgálatra most mozgósított 5. hadosztály parancsnokává *Warren* Charles tábornokot nevezték ki, akinek már vannak tapasztalatai a délafrikai hadviselésben.

Fokváros, november 15.

A *Warlen Castle* és a *Carsbrook Castle* csapat-szállítóhajók tegnap csapatokkal ideértek.

London, november 15.

A *Gaulois* jelentése szerint *Lajos Napóleon* herceg, aki tudvaleg az orosz hárseregben szolgált ezredesi rangban, szabadságot kért, hogy a boerok táborában küzdhesen. A cár, meg akarrán őrizni szigorú semlegességét, megtagadta a kért szabadságot.

London, november 15.

Fitzmaurice Edmond tegnap beszédet mondott, amelyben úgy nyilatkozott, hogy *Lord Salisbury* a lormayor-banketten azt mondta, hogy Anglia nem azért ment Dél-Afrikába, hogy birtokait megnagyobbítsa. A reggeli lapok most *Salisbury*nak egy levelét közlik, amelyben azt mondja, hogy *Fitzmaurice* beszédének ez a passzusa helytelen.

HIREK.

Az élet.

Elismerem, hogy nagy baj volna, ha a gyerekeink nem tudnák, hogy milyen sajátossággal jöttek a világra a: — *do, go, —* io végzetű latin főnevek. Rómának végre is tisztára az volt a szerencséseje, hogy ott mindenki tudta ezt a sajátosságot s a sinapis accusativusát senki sem mondta sinapem-nek. Ha a középiskolai oktatás szemüvegén nézem a világot, csakis ebben találok az okát annak, hogy Róma meg tudta hódítani a félvilágot, miért is okvetlen indokolt, hogy holnap országsszerte ismét felhangozzék az üdvözítő, nevelő állampolgárt és erkölcsi egyént fejlesztő tanversike:

Do, go, io végzetű
Többnyire csak nőnemű . . .

A tanterv ellenére volna valami szerényke indítványom azokhoz az urakhoz, akik a tanversikéhez magas katedrákról ütik a taktust. Az ugyanis, hogy holnap vegyék le egy félórára a napirendről ezeket a nemesítő költeményeket s emlékezzenek meg *Bosszi* Jánosról és *Zöldi* Sándorról, erről a két tizesztendő öngyilkos gyermekről, aki közül az egyik az iskola fogására akasztotta fel magát, mert a tanítója bezárta, s a másikról, aki a fás-kamrában kötötte fel magát, mert betegeskedett. Emlékezzenek meg róluk s a halál ötletről beszéljenek egy félóráig az életről.

Nem arról az életről, amely a szenvedélyek és vágyak örületes harcát jelenti, nem arról, amely az érvényesülés és kenyéreset sivar, kietlen utján visz a megroskadásához, — nem arról, mert ehhez még nincs köze a gyerekeknek. Hanem beszéljenek az életről magáról, arról a nagy energia, tömegről, amelyet mások adnak s amelyet mi magunk sohasem vehetünk el, arról az életről, amely a jó legnagyobb foka, amely minden erkölcsök garanciája s amelyet elvetni, nyomorult iskola-fogasokra akasztani, szörnyű eltévésése az erkölcsi világnézetnek, rothadtsága a nevelésnek, gyávaság és gabság. Azokban az iskolákban, ahol esztendőket töltenek a Nagy Sándor esatáival s ahol a *do, go, io*-t annyira fontosnak tartják, áldozhatnak egy órát ennek a témának is. Azok a költők, akik a dicsőség szántóföldjeiről a nemzeti hősök halálának dicsőítésével szedik a babért, dobják el végre ezt a lantot s szedjék jambusba az élet himnuszait. Fehér ruhás kis leányok s fiatal gyerekek erről énekeljenek s a nyikorgó iskolai harmoniumok az élet himnuszához adják a kísérő zenét. Ha pedig Rómával és nyelvvel olyan nagyon meg vagyunk boldoludva, hát onnan is vehetünk okos tanácsot és beleolthatjuk a gyerekeink lelkébe azt, hogy szép meghalni a hazáért, de élni érte, százszor nemesebb dolog.

Meddig fogunk még frázisokon nyargalászni s meddig tart még, amíg iskoláinkban az élet és egészség nagy költészete helyett a csaták dicsőítését hirdetjük?

Azért mondom, hogy holnap egy félórát lehetne szentelni ennek a témának is lehetne mondani, hogy a beteg gyerekeknek nem a fáskamra zugából kell elővonszolni a halált, hanem viselni kell a nyavalyát addig, amíg eljön a természetes megoldás ideje, mert betegnek lenni nagy baj, de öngyilkossá lenni gyávaság. Uj tizparancsolat és uj biblia kell a gyermekek kezébe, uj himnuszok, uj tanversikék kellene nekik. Az élet nagy költészete, az energia, az anyag esodolatos értékét kell megbecsülnetni velük s meg kell végre magyarázni, hogy az élet az erkölcs, hogy az élet a jó, hogy az élet az alkalom a nehéz, de nemes munkára. Meg kell magyarázni, hogy nemcsak az a gyáva, aki

CIMBALOM

kedvelőknek van szerencsém szab. hírneves „CENTRALIS” cimbalmaikat melegen ajánlani. — A centralis cimbalomnak azon előnye van, hogy a fenék megrepesését megóvja és az örökös hangolástól fölmúnti, a mi a cimbalomkedvelőknek nagy előnyre szolgál. — Képes arjegyzék ingyen. — Alapított 1872.

APPEL IGNÁC, hangszerkészítő. Budapest, Üllői-ut 5. szám.

megfordul a csatában, vagy aki nem ragad kardot, ha a tyukszemére hágnak, hanem az a gyáva, aki félre áll az utból s az iskola-fogasokkal és fáskamrák rozsdás szögeivel oldja meg a helyzeteket. Azok a gyermekek, akik között öngyilkosságra érett agyak vannak, akik az abszolút rossz megismeréseig eljutottak, eljutnak az abszolút jó, az élet megismeréséig is. Persze, holnap kellene már róla beszélni egy félórásckát. A sinapist pedig vigye el az ördög!

G.—a.

Budapest, november 15.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** November 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Lukács Béla, a párisi kiállítás kormánybiztos Fittler Kamill műszaki igazgató és dr. Földváry József titkár kíséretében rövid tartózkodásra Párisba utazott. — Fraknói Vilmos c. püspök hosszabb tartózkodásra Rómába utazott.

— **A király Budapestén.** A király ma reggel hat óra 15 perckor Gödöllőről a fővárosba érkezett. Reggel nyolc órakor csöndes misét hallgatott, aztán pedig visszavonult dolgozószobájába. Holnap délelőtt ő felsége általános kihallgatást ad, délután udvari ebéd lesz és este a király visszautazik Bécsbe.

— **Nemesi előnév.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Fürst Jakab budapesti nagykereskedőnek, valamint törvényes utódainak a maróthi előnévet adományozta.

— **Udvari ebéd.** A budai királyi várakban holnap délután öt órakor udvari ebéd lesz, amelyre a közelét szereplő egyéniségei s a főrendi-és képviselőház tagjai közül többen hivatalosak. A király asztalához hivatalosak: gróf Osekonicz Andre, gróf Széchenyi Pál, gróf Széchenyi Tivadar, Jospovich Imre volt horvát miniszter, Szilágyi Dezső, Vargies Imre, Molnár Antal, Ivánka Oszkár, Szerb György képviselő, a képviselőház függetlenségi párti tagjai közül Thaly Kálmán és Kubicz Béla, a néppárti képviselők közül Molnár János stb.

— **Baedeker a trónon.** Néhány nap mulva egy utelírás jelenik meg a német könyvpiacra, amelynek szerzője II. Vilmos német császár, illusztrátora pedig a császárné. A császári pár ezzel a karácsonyi ajándékkal akar kedveskedni hű népének, amely, mint az első német lapnyilatkozatokból látjuk, máris mohón várja: mit mesél a császár a Szentföldről és mit fotografált a császárné Palesztinában. Azt sejtjük, sok érdekes politikai és diplomáciai pikantéria, amolyan ártatlan természetű is lesz a koronás Baedekerben. De a legnagyobb meglepetést az kelti, hogy a császár imo temérdek mellékfoglalokozásaihoz egy újat esatolt: az utelíró művészetét. Festett, verset írt, drámát rendezett, zenét szerzett, rajzolt, technikai vázlatokat készített, szónokolt, prédikált, műkritikus és intendáns volt egy személyben... Most megnyitotta maga előtt az irodalom sorompóit is. Szívesen üdvözlözzük az új kollégát és kíváncsian várjuk a könyvét.

— **A kolozsvármegyei tisztviselők.** A képviselőház mai ülése után fogadta Széll Kálmán miniszterelnök Kolozsvármegyei küldöttségét, melyet gróf Esterházy Kálmán országgyűlési képviselő vezetett. A küldöttségben résztvevő Barcsay Domokos és Bónis István országgyűlési képviselő, valamint gróf László István, a vármegye alispánja. Gróf Esterházy és a küldöttség többi tagjai is előadták a vármegyei tisztviselők súlyos anyagi helyzetét, különösen hangsúlyozták a Kolozsvárott lakó tisztviselők feletti csekély lakáspénzét és a főszolgabírnaknak a minimális mértékben jóval alul álló átalányait. Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy ismeri a helyzet tarthatatlanságát s igyekezni fog, amennyiben csak lehetséges, azon segíteni s amennyiben a jövő évben az igényeket egészen kielégíteni nem lehetne, a következő évben pótlólag fog a dotáció felelősségéről gondoskodni. Ezután a küldöttség Jakabffy államtitkárnál és Simonetics miniszteri tanácsosnál tiszteleggett; mind a két helyen a legnagyobb készséggel ígérték meg az ügy támogatását.

— **A párisi orvos-kongresszus.** A XIII. nemzetközi párisi orvosi kongresszus magyar nemzeti bizottsága a következőképpen alakult meg: Elnök dr. Pertik Otó egyetemi tanár, alelnök dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsos, főtitkár dr. Korányi Sándor egyetemi tanár, titkár dr. Nédem Lajos, dr. Török Lajos és dr. Oláh Gusztáv. A nemzeti bizottság tagjai: Basch Imre, Bäcker József, Bököy Árpád, Bököy János, Caspody István, Erőss Gyula, Fodor József, Flesch Nándor, Faragó Gyula, Gerlóczy Zsigmond, Gröss Gyula, Hógyes Endre, Hutera Karolina, Irsau

Arthur, Korányi Frigyes, Löw Sámuel, Müller Kálmán, Magyarovics Mladen, Nagy Albert, Róna Sámuel, Schermann Adolf, Szontágh Félix, Réczey Imre, Temesváry Rezső, Tihanyi Mór, Váli Ernő, Varró Indár doktorok.

— **Jubiláló miniszteri tanácsos.** Dr. Axamethy Lajos közoktatásügyi miniszteri tanácsos, a minisztérium legnagyobb ügyosztályának érdemes főnöke, ma töltötte be hivatali működésének harmincadik évfordulóját. Ebből az alkalomból a vezetése alá tartozó kisdédvő, elemi-, polgári-, ipari-, felső-leány-, felső kereskedelmi iskolai-, óvó- és tanítóképződei tanfelügyelői ügyosztályok összes tisztviselői testületileg jelentek meg főnökük előtt. A tisztviselők nevében dr. Morlin Emil osztálytanácsos üdvözlőlevele a jubilánst. Hosszas működése alatt szerzett kiváló érdemei mellett kiemelte páratlan igazságosságát, melyekkel minden tisztviselőt tiszteltre, szeretetre és becsülésre kötelezett személye iránt. Lelkes eljenzés között mondott Axamethy osztályfőnök köszönetet a tisztviselői karnak. Egész életét — ugymond — a közjónak szentelte, hogy megfelelőhessen kötelezettségeinek. Hálával fogadja a nem várt, de jól eső üdvözlőlevelet. Meghatottan kéri továbbra is a tisztviselőknek tapasztalt jóindulatát és támogatását. A népnevelési ügyosztály tisztviselői dr. Morlin Emil osztálytanácsos vezetésével jelentek meg az ünnepelnél. A jubilánst dr. Morlin üdvözlölte, visszajelentést vetett Axamethy nagy érdemeire. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet a népnevelési osztály tisztviselőinek.

— **Dr. Torma Zsófia meghalt.** Három hónappal ezelőtt ugyanaz, aki ezeket a sorokat írja, lelkesedve szolgált ezen a helyen Torma Zsófiáról. Az volt az alkalom erre, hogy doktor lett. A kolozsvári tudomány egylet megítézte az őt önmagát és a magyar tudományos világot, hogy a király beleegyezésével tiszteletbeli doktortá avatta a komoly nagytudású öreg leányt. Torma Zsófia maga volt az igazi igyekvő, elérni a tudásban a lehető legtöbbet s hogy ne vonja el ettől a feladattól semmi, asszony se lett, anya se lett, csak tudós. És becsülést szerzett számunkra a külföldön is, ami különösen reánk magyarokra nézve végtelenül fontos. Nyelvünket csak mi beszéljük, még rokonunk is csak távoli van, aki meg nem ért. A magyar tudomány tehát nem internacionális vagy legalább is nem nemzetközi forgalmu, mint az, amelyet ugy nyelveken terjesztenek. Az öröm komoly és nagy volt, amikor a szerény nagytudású öreg kisaszonyt nálunk még szokatlan nagy kitüntetés érte s éppen olyan igaz és őszinte a gratuláció is ma, amikor azt kell hírdelnünk, hogy meghalt. Szívszélhűdésben halt meg Szászvároson.

Torma Zsófia, Torma József történettudós leánya, Torma Károly ismert arkeológus huga 1841-ben született Csieső-Keresztúron. Szászvároson telepedett le és előbb Hunyadvármegye csigateteleit kezdte tanulmányozni. Nem sokára Tordos őstelepet kezdte ásani s ez adata főleg a mandori barlang őstelepeivel folytatva, csakhamar a külföldön is ismertté tette nevét. A leghíresebb külföldi arkeológusok nagy elismeréssel szölgöttak Torma Zsófia működéséről. 1876-ban külföldi tanulmányutat tett. Készen vett részt a német antropológusok gyűlésén, ahol a legkiválóbb szakemberekkel megvitatta a szibolikus diszitési fazekas-készítmények jelentőségét. Első fölulvasásait az erdélyi múzeum-egyesület, majd az 1881-ben Déván létesült hunyadvármegyei történelmi és régészeti társulat gyűlésén tartotta és e két társulat évkönyveibe több becses értekezést is írt. Legutóbb Lipcsében önálló kötetben adta ki a birtokában levő több száz szibolikus ősemlekkéleleti vonatkozását. Nagy tudományos munkássága elismeréséül a kolozsvári egyetem ez év augusztus hónapjában tiszteletbeli doktortá avatta.

Kevés az igazi tudósunk. Leány pedig, vagy asszony, aki olyan komolyan foglalkoznék a tudományokkal, mint ahogy ezt Torma Zsófia tette — talán egy-kettő mindössze. Még sokáig dolgozhatott volna, mert teljes erejében sujtotta le a halat.

— **Erzsébet királyné emlékünnap.** Erzsébet királyné emlékünnapját az Országos Nemzeti Szövetség november 19-ikén délelőtt 11 órakor az Akadémia dísztermében fogja megtartatni. Az ünnepélyt herceg Esterházy Miklós, a szövetségtanács társelnöke fogja megnyitni és gróf Karásonyi Jenő, a szövetségtanács elnöke fogja bezárni. Jókai Mór emlékbeszédet tart, Gaál Gyula ódát, szavalt, Eötvös Károly diszceszedést mond. Meghívókat és belépőjegyeket a szövetség központi irodájában (Mária-utca 29. sz. II. em.) adnak.

— **Házasság.** A pozsonyi székesegyházban ma volt gróf Pálffy Ottó huszárhadnagy esküvője Warmbrandt-Stuppach Paula grófnővel. A menyasszony részéről Fülöp kőburgi herceg és gróf Warmbrandt Leó,

a vőlegény részéről gróf D'Orsay azredes szerepeltek tanúként. Az esküvőn Frigyes főherceg is megjelent. Schöfer Miksa e hó 19-én délután 3 órakor a dohány-utcai izraelita templomban esküszik örök hűséget Schwarcz Frida kisasszonynak.

— **Nem én irtam.** Olyan Thury Zoltán, aki újságokba novellákat írkál, tudtommal egyedül én vagyok. Ha még lenne valaki, aki duplán druzám és író is, tudnék róla. Tehát nincs. És ma mégis két vidéki lapban láttam lenyomatva a nevem egy *Legenda* című tárcá alá. A tárcaszörnyen silány — s hogy egyszerre egy és ugyanazon napon két újságban jelent meg tudtommal s talán még többben tudtomon kívül, ez valami olyast bizonyít, hogy aki pszeudonimnak használja a nevem — en gros üzletet csinál a tárcával. Talán valami könyvnyomtatásban küldt szét a vidéki lapoknak. Ugy hallom, hogy más íróársaimnak is van okuk ilyes panaszra, hogy például a Szomaházy István nevével is történt ilyes visszaélés. Ebből meg az világlik ki, hogy valaki talán éppen Budapestről ismertebb nevekkel aláírt tárcákkal csapja be a vidéki lapokat. Ez pedig tilos. S hogy figyelmessé tegyem a vidéki szerkesztő urakat erre a szédelgésre, tisztelettel kijelentem, hogy a *Legenda* című — legendát a *Debreceni Hírlap* és *Délmagyarországi Közöny* ma ideérkezett számaiba nem én irtam s aki a nevemmel visszaélt, csaló.

Thury Zoltán.

— **Nansen előadása.** Nansen Fritjof a napokban a norvég földrajzi társulat ülésén, Krisztianában előadást tartott északsarki utjáról. Az expedíció — mondotta a híres északsarki utazó — konstátálta, hogy a Ferenc József föld sem keletre, sem északra nem terjed. Legnagyobb sikerük a sarki tengerszem felalálása, mely a gröndlandi tengerekkel egyenlő mélységű. A Spitzbergák és új-szibériai szigetek közt a keleti hosszúság 19 fokán 3—4000 méter mély a tenger. A tengeren Nansen többször tett kísérletet az ingával s arra a bizonyosságra jutott, hogy a nehézségerő az északi tenger fölött se hat jobban a testekre, mint a szárazon. Megtudták továbbá, hogy a sarki tenger vize csak a felszínen hideg; kétszáz méter mélységben a Golf-áramlat meleg vize halad a pólus felé. A hideg — 53° Celsiusnál soha nem volt erősebb s télen át soha szél nem fujt, még ellenben a Ferenc József-földön olyan szélviharok dühöngtek, hogy a megerhelte szánt elragadták.

— **A szegénység passzusa.** A szegénység bizonyítványának mindezeideig nagy utja volt, míg tudniillik hozzájutott az, aki rá van szorulva. Eppen ennek a bizonyítványának, amely pedig csak kérésre jogosít, de semmi eredményt se biztosít. Többek közt az a nehézség is járt a megszerzésével, hogy alá kellett írni annak a papnak is, akinek a nyájába a szegény ember tartozik. S néha napján az is megesett, hogy a pap megtagadta az aláírást. Rosszul aludt vagy ballábbal kelt ki az ágyból, vagy valami haragos ügye volt a szegény emberrel, szóval nem írta alá az írást s a szegény ember még csak kérni se tudott a nélkül, pedig hát legalább is százan annyian kérelmeznek ebben a nyomorúságos világban, mint ahány kérés meghallgattatik. Most már ebben a nagy urban vége ennek a hosszú stációknak. A pénzügyminiszter és a belügyminiszter közösen rendeletet adott ki, amiben kimondják, hogy a közigazgatási hatóságok által kiadott szegénység bizonyítványának éppen annyi értéke van a pap aláírásával, mint a nélkül. Ezután tehát könnyebb bebizonyítani a nyomorúságot.

— **Vonatok összettöközése.** Amsterdamból jelentik, hogy Gonda és Rotterdam közt egy kápolna mellett, amely az Yssel partján áll, ma délelőtt a londoni postát vivő vliisingeni gyorsvonat a sűrű ködben teljes menetsebességgel beleszaladt egy másik vonatnak az oldalába. A katasztrófa következtében öt utas az életét veszítette, huszonkilencen pedig megebesültek, közülük egy halálosan. A postavonat utasai közül, hír szerint, senki sem sérült meg. Rotterdamból kocsit küldtek a szerencsétlenség színhelyére, hogy a sebesülteket a városba szállítsa.

— **Új szigorlati rend a medikusoknál.** A valóság és közoktatásügyi miniszter már a jövő tanévben végrehajtja az orvosgyetemen az új szigorlati rendet, amely főbb vonásaiban a következő: Az első év végén szokásos alapvizsgát, amelynek tárgyai az állattan, növénytan, ásványtan voltak, teljesen eltörölték. A második év végén szokásos előszigorlatot az első gyakorlati szigorlattal összevonja az új szigorlati rendszer, úgy hogy az első gyakorlati szigorlat a bonc- és élettan elméleti tudását nem követeli, hanem csak gyakorlatilag lesz a kikérdezés tárgya. Mellé csatlakozik még a fizika és kémia, de teljesen az orvosi működés céljait szolgáló terjedelemben. A második gyakorlati szigorlat a gyógyszeriant, kőrbontant, sebeszetet és belgyógyászatot öleli föl magába. A harmadik szigorlati tantárgyai a különböző műtétanok és a közegészséglet lesz. A törvényeszeki orvostan teljesen kiesik a kötelező szigorlatból és csak a törvényeszeki orvosi képesítést elnyerni óhajtok vizsgáznak belőle. Hasonlóan tervezik a közegészséglet kihagyását is, amit viszont csak tisztí orvosok hallgatnak.

— **A kicsi katonák pénze.** Némely kis katonának több a pénze, mint a nagyoknak. Kis katoná tudniillik az a büszke kis uniformis fú, akit valami katonai nevelőintézetben tiszté nevelnek. Nagy katoná pedig akkor lesz belőle, ha otthagya az iskolát s hosszú kardot kap legelőbb is nagy sárgaportopével. S akkor kezdődik azután az élet, amibe jobb előre betanulni valamiké, mivelhogy nem ismeri a tréfát. S hogy ebben a pénzszerzésben ne legyen túlságosan nagy a zökkenés az iskola és az élet között, a közös hadügyminiszter szabályozta a zsebpénz dolgát, meg a kimenőt. Leszállította a zsebpénzt a minimumra. Küldhet már ezután a nagynéni, meg a bácsi, meg az otthonmaradott testvére annyi pénzt a kis katonának, amennyit akar, mégse jut el hozzá több, mint a mennyit a miniszter megenged. És pedig a katonai nevelőintézetek első éves növendékének nem lehet több zsebpénze egy hónapra, mint tizenkét, a másodévesnek tizennyolc, a harmadévesnek huszonnégy koronája. Ami ezen felül érkezik, azt a parancsnokság külön kezeli. A zsebpénzre amugy se lesz ezután olyan szükség, mint eddig. A kimenő is új szabályzat alá esett. Lehetőleg öt órákor kezdődik délután és este nyolckor már vége is van a szabadságnak. A negyedéveseknél kilenckor. Még szigorúbb a rendelkezés a katonai reáliskolákban. A zsebpénz taksájá egyszerűen szomorú, harmadéves kell a főreáliskolában ahhoz, hogy tizenhat koronát úgy költessen el a kis katoná, amint neki tetszik. Az alreáliskolában pedig a heti költőpénz legnagyobb summája egy forint husz krajcár. S vasárnap vagy ünnepnapon csak az mehet ki az intézetből, hogy a szüleinél, vagy valami rokonnál ebédeljen, aki kitűnően viseli magát és kitűnően tanul. A kicsi katonák sok keserves könnyet fognak sírni ennek a rendelkezésnek a nyomán.

— **Du Paty 'e Clam kirándulása.** Ugy látszik, hogy a *Dreyfus-pár* jól ismert ezredese *Paty de Clam* mégis csak a bírák elé kerül. Nem azokért, amiket *Dreyfus* ellen vétett, hanem egy vasárnapi kirándulás epizódjáiért. *Paty* családjával *Versaillesből* Párisba utazott vasárnap délután egy elsőosztályú kocsiában. Feleségén és fián kívül más nem volt a fülkében. Egy közbeeső állomáson egyszerre csak kinyílik a fülke ajtaja és megjelenik egy ur, keszkeny utazótáskával. *Du Paty* odaszól neki, hogy:

— Nincs hely!

Az utas, *Geoffroy Devulder* párisi fogorvos, erre visszavonul és végignézte az összes kupékat, de sehohsem talált helyet. Megint visszatért *Paty* kupéjához és újra kinyitotta az ajtót. Erre *Du Paty* mérgesen felugrott és becsapta az ajtót. A fogorvos is kihozta flegmájából az ezredes gyöngédtelen eljárása és odaszólt neki:

— *Vad ember!*

Du Paty azt hitte, hogy szándékosan akarják inzultálni s rá kiáltott az orvosra:

— Belém akar kötni, no jó! — azzal kiugrott a kupéból és egyik kezével leütötte a fogorvos kalapját, a másik kezével pedig kikapta a fogorvos kezéből a sétapálót és elkezdte puffolni.

A veszekedésre kirohantak az utasok és szétválasztották a verekedőket. Mikor a vonat *Montparnasse* állomásra érkezett, a fogorvos jelentést tett az esetről a csendőröknek, akik leszállították *Du Paty* a vonatról és jegyzőkönyvet viettek föl az esetről. A fogorvos könnyű testi sértés miatt pert indít *Du Paty* ellen, aki így kerül a bírák elé.

— **Koch tanár a malária ellen.** *Koch* professzor már egy esztendő óta a malária-betegség tanulmányozásával foglalkozik. A tudós tanár előbb Olaszországban tanulmányozta a maláriát s felfedezte, hogy egy szunyog, a moszkító terjeszti ezt a betegséget. *Koch* professzor most Batáviában, Jáva-szigetén folytatja a kutatását. Batáviában egy oragutáng a kisérieti médiuma. *Koch* Kelet-Afrika német gyarmataiban is járt. Erdekes, hogy mennyire félnek a szercesenek a tehénktől és más háziállatoktól, amelyeket kísérleteire főlhasználnak. Egy alkalommal nagy nehezen rábészelt négy markos szercesent, hogy tartsanak egy kis borjut, amíg ő beölti az állatot. Egy ideig jól ment a dolog, de amikor az állat oltás közben mozgolódni kezdett, a szercesenek annyira megijedtek, hogy ott hagyták a borjut s remélve a fákra kapaszkodtak. A kórházi termekben, ahol maláriás betegek fekszenek, a betegápolók *Koch* parancsára mindig összefogóssák a moszkítókat. E közben nagyon kell vigyázni, hogy meg ne sértsék a szunyogokat. Minél közelebbre az ilyen borjut, annál alkalmasabb a kísérletezésre. A betegek is segítenek fogdosni a moszkítókat, amennyiben nyugodtan tűrik a szunyog ospését, amíg a betegápoló el nem fogja.

— **Gondnokasg alá helyezett gróf.** Az osztrák hivatalos lap mai számában közli, hogy gróf *Dunin-Borkovszki*, akinek ügye nemrég olyan nagy port vert föl, gondnokasg alá helyezték, mert hivatalosan megállapították, hogy a gróf embeajos.

— **Tüz. Lőcséről táviratozza tudósítónk:** *Gnezdan* ma tűz támadt és tizenkét ház leégett.

— **Magyarország Párisban.** Husvét hétfőjén, április 17-én nyitja meg Franciaország elnöke a párisi világi kiállítását. Mindenfelől lázasan foly az előkészítés munkája, amely már is sejteti, hogy ez a világi kiállítás fényben, jelentőségben felül fogja múlni elődeit. A kulturnépek versenyében méltó módon lesz képviselve Magyarország is, amelynek törvényhozása áldozatkészen biztosította hazánkunk oly részvételét, hogy becsülettel megállja helyét a művelt nagy nemzetek tárlatai közt. A magyar csztály legszébb része és bizonyára az egész világi kiállítás egyik látványosságá lesz történelmi kiállításunk, amelynek külön pavillont építettek, körülbelül akkorát, mint ezredesek kiállításunkon a lebontott Vajda-Hunyad vára volt. Ebben az épületben helyezik el azokat a műkincseket, amelyeknek egy részét már a millenniumi kiállítás is megbámulta a világ. Igen sok tárgy azonban még sohasem volt kiállítva; így azok, amelyeket erdélyi főurak és szász városok bocsátottak a kormánybiztos rendelkezésére. A történelmi kiállítás három főcsoportra oszlik: ugymint egyházi, hadi és világi csoportra. A kiállítás egyházi része rendkívül gazdag, bár több oly műremeket, melyek az ezredéves kiállításokon láthatók voltak, nem visznek el Párisba, így például a milliőkat érő híres *Korvin-kalváriát* sem, amely az esztergomi székesegyház tulajdona. A hadicsoport legpompásabb része a huszártérmet, bemutatva képekben és felszerelésekkel a huszárság történetét és fejlődését. Ezt a termet fogja diszítani *Vágó Pál* nagyszabású képe: a huszárság történetének allegóriája, amely *Pataky László* segítségével már csaknem teljesen elkészült. A világi csoport, amelyben a világi életre vonatkozó tárgyak lesznek csoportosítva, épp úgy, mint a másik két csoport, szintén igen becses. Vármegyék és városok számos érdekes tárgyat bocsátottak a történelmi kiállítás bizottságának rendelkezésére. Több képet és különösen a törvényhatósági életre vonatkozó dolgot látunk ott. Így például számos pallot, bírói jelvényt stb. Látható lesz Brassó város gotikus diszítésű, híres háromlépű bírói pallosa. Ugyancsak Brassó városé az a kétpiros zászló, amelyeket a halálra ítélték előtt szoktak vinni. Körülbelül ötszáz bejelentő harmadfélezer tárgyat jelentett be, melyek közül mintegy 1000 tárgyat Erdélyből küldenek. Eddig mintegy 1500 bejelentett tárgyat küldtek be körülbelül fél millió forint értékben. Az egyházi csoportba idáig beérkezett 400 tárgy, a hadicsoportha 600, a világi csoportba pedig 500. A beérkezett tárgyakat gondosan becsomagolják és a többi kiállítási tárggyal együtt fogják majd Párisba küldeni. A drágaságokat mind biztosították és az Iparművészeti Múzeumban fegyverben rendőrök őrködnek felettük. E célból a múzeumban külön rendőrállomást szerveztek. Azaz eszme merül fel, hogy az erdélyi kincseket, ha a kelő időben beérkeznek, az Iparművészeti Múzeumban előzetesen kiállítják. A történelmi kiállítás pavillonjában rendezik majd az ösfoglalozások csoportját is, amelyet *Herman Ottó* gyűjtött. A gyűjtést a tudós már teljesen befejezte és már hozzáfogott az érdekes kiállítás felállításához.

— **Nikita adósságai.** Az apró emberek ezernyi gondolai felkeresik az ugynevezett magasab, de még a legfelsőbb körök is. E gondok rugója majdnem mindig a pénz, amely még ott is, ahol nagy mennyiségben fordul meg, igen gyakran csak sok, de rendszerint nem elegendő. A kis ember segít magán, ahogy tud s ameddig bírja. Lót-fut, kölcsön kér és rendezkedik. Nálunk a Nyugaton így szokás ez apróbb, nagyobb uraknál egyaránt. Kelet felé már nem egészen így áll a dolog. Ott a pénzszavargandjait egyébként is tudják enyhíteni a legnagyobb urak. Így például Montenegróban *Nikita* fejedelem úgy segített a pillanatnyi pénzszavaran, hogy elvette a postától a befolyt pénzt. Ebből persze nagy baj lett, mert aztán a posta nem tudott fizetni. Nekünk is járt volna vagy 600.000 forint s a külügyminiszter hiába sürgette a fizetést, a montenegrói posta fizetésképtelenség jelentette ki magát. Most persze megszüntették a viszonyosságot a postai pénzküldeményekre nézve Montenegróval. Kiszívargott az is, hogy *Nikita* kölcsön címén vett el a cettinjei postától 250.000 írtot, a kormánytól pedig 300.000 írtot. Hogy mi az oka *Nikita* pénzügyi zavarainak, azt könnyű kitalálni. A trónörökös lakodalma óriási összeget emésztett meg, melyet nem győzött az ország, de *Nikita* sem. A *Danilo* házasságához fűzött remények pedig nem teljesedtek be. Hiába várták a mecklenburgi kincseket, csak nem érkeztek meg azok, pedig *Nikita* nagyon számít rájuk. Konstantinápolyban a szultán jóállása mellett negyedmillió forint kölcsönt vett föl az *Ottomán*-banktól. Ennek a kölcsönnek lejárata is közeledik és kérdés, vajjon a mecklenburgi herceg megnyitja-e nézsa kedvéért az erszényét. A cár, ugy látszik, nem igen küldi már a rubeleket és így *Nikita* ismét csak a szultán jóakarátat lesz kénytelen igénybe venni.

— **Ujra bojkott.** A bojkott divatossá kezd válni a háza délen lakó gyermekei, olaszok, horvátok között. A flumeiek bojkottálták a villamos közuti vasutat, mert magyar fölírás is volt rajta. Most Zágrábról érkezik a hír, hogy bojkott van készülőben a telefon ellen. Itt is a magyar nyelv a hiba, tudniillik a posta és táviró-igazgatóság magyar nyelvű telefonjegyzéket adott ki. A bérlek tehát föl akarják mondani a telefont. — Hogy nekünk olasz és horvát gyermekeink is vannak nemzetiségnek és ellenségnek, az Magyarország rémsok pénzébe kerül, tehát nem igen van érzékünk az efféle érzékenykedés iránt. Azonban — bár talán különvélemény számba megy a nézetünk — konstatálnunk kell, hogy az az előfizető, aki nem tud magyarul, megkívánhat magának egy horvát listát. Ezzel a magyar szó méltóságán semmi csorba nem esik.

— **A triezsi pestis-aset.** A triezsi pestis-asetről ottani tudósítónk ma a következő részleteket írja: Október 27-ikén érkezett meg a triezsi kikötőbe a *Polis Mitilene* nevű görög hajó Konstantinápolyból *Vegliotti* kapitány parancsnoksága alatt és a *punto franco*ban vetett horgonyt, ahol kirakodott. A kirakodás több napig tartott és ezalatt a hajónak egy *Barbaresso* Miklós nevű ötvenkét éves matróza megbetegedett. Minthogy a hajó október 31-én reggel Trapezuba akart menni, *Barbaressot* az *Ospe-dale civicoba* szállították és saját kérésére egy másodosztályú külön betegszobában helyezték el. A beteg állapota rohamosan rosszabbodott és november 3-ikán este ő maga kérte, hogy hivassanak hozzá papot, hajnalra a beteg kilehelte lelkét. A gyógykezelő orvosok rögtön jelentést tettek a kórház igazgatóságánál, és a gyanus jelek következtében kettőzött gonddal boncolták föl a hullát. Minthogy sem a belső részek, sem pedig a mirigyek semmiféle elváltozást nem tüntettek föl, kizárták tartották a pestist, sőt még az infekciózus tüdőgyuladást is, ellenben konstatálták, hogy a beteg *vérmelegében* hunyt el. Ennek dacára minden óvintézkedést megiettek. Mindenkit, aki a beteggel érintkezett, alaposan dezinficiáltak és az összes holmikat, amelyek a szobában voltak, elégették. Közben az orvosok a hullából vett vérel több házinylat oltottak be és ezek három nap alatt elhaltak. A nyulak vérből kulturát készítettek és ezt vizsgálta meg dr. *Weichselbaum*. Ezeknek a vizsgálatoknak és az orvosok előadásának alapján állapította azután meg, hogy a beteg *pestisben* halt meg.

A városi tisztai orvosi hivatal megkeresésére a rendőrség kinyomozta, hogy a *Polisz Mitilene* utasai hívá mentek Triezszből. Az öt utast orvosi felügyelet alá helyezték.

— **Athénből táviratozzák:** A Triezszből jelentett gyanus haláleset következtében a görög király ma dekretumot fog aláírni, amely tizenegy napos *vesztégzár* rendel el az ázsiai tengerről érkező provenienciákra. A *vesztégzár* már tegnap óta alkalmazták.

Lisszabon, november 15.

Pestana, a nemrégén Oportóából ideérkezett bakterologus pestisben meghalt.

— **A bocik.** Nagy utra vitték azt a két bocit, amely a cári gyerekeket táplálja a tejével; Pétervárról Németország földjére, finom udvari vonaton, tisztára seprést istállóban. Az egyes állomásokon táviratilag rendeltek friss takarmányt a két tehénnek, melyek aztán a régi szabály szerint tejet adtak a fejedelmi gyermekeknek. A három kis hercegnek mindig friss tejet ivott az egész uton s talán csodálkoztak is rajta, hogy a nagy orosz birodalom tehenei éppen olyan tejet adnak az orosz szénától, mint a némettől. Persze a kis apróságok nem tudják, hogy az ő papájuk emberei nagyon értenek a fejéshez.

— **Uj igazságügyi épületek.** A jövő évben Újvidék, Kolozsvár és Brassó városokban új törvényszéki palotákat, Baja, Buziás, Duna-Földvár, Esztergom, Hódmező-Vásárhely, Huszt, Kis-Ujszállás, Nagy-Bánya, Nyiregyháza, Segesvár, Szamosújvár, Szilágycsah, Szilágysomlyó, Topánfalva és Veszprém városokban új járásbírószéki épületeket; Arad, Brassó, Gyula, Kolozsvár, Miskolc, Újvidék, Zilah, Buziás, Dunaföldvár, Esztergom, Hódmező-Vásárhely, Jászapati, Kisujszállás, Nagy-Bánya, Szamosújvár és Vác városokban új fogházakat és végül Kassán egy új javító-intézetet fognak építeni. Mindez építkezésekre nézve az előmunkálatok már teljesen elkészültek az igazságügyminiszteriumban, úgy hogy az építkezéseket már tavasszal megkezdik.

— **Jelzálogintézetünk záloglevélpolitikája.** A Magyar Közgazdasági Társaság e hó 16-án esti hét órákor saját helyiségében (Ferenciek bazára) felolvasó ülést tart. Az ülés tárgya dr. *Engel Aurél* fővárosi ügyvéd előadása *Jelzálogintézetünk záloglevélpolitikájáról*. Az ülésen vendégeket szívesen látnak.

— **Mentő tanfolyam.** Az évenként rendezni szokott mentő tanfolyamok az idén már megkezdődtek. Jelenleg a közuti villamos városi vasút alkalm.

mazottjai számára tartanak előadásokat az első segélynyújtásról dr. Kovács Aladár, a mentőegyesület főparancsnoka és Acell Károly parancsnok.

— **Csillaghullás.** Tegnap és tegnapelőtt éjszaka népes volt a vén Gellért. A porladó székeltákra azért másztak föl az emberek, hogy jól láthassák a csillaghullást. De bizony kárba vették az éjjelkezést, mert tegnap még nem érkeztek a hulló csillagok. A kitaró megfigyelők ma éjjel megint fölmentek a Gellérthegyre, ahol persze megjelentek már a rögtönzött korezmák is. Nekik a csillaghullás is haszon.

*
Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a *Leonidák* megfigyelésére két expedíció ment a Hochschnebergre és a Sonnwendsteina. Az éjszaka a Hochschnebergen *sázharmincöt csillaghullást* figyeltek meg és fényképeztek le, a második expedíció *százegyetven csillaghullást* észlelt.

— **Életunt trainer.** A Hungária-szálló előtt, a dunaparti korzón két lövés hangzott fel ma éjjel fél tizenkét óra tájban, gyors egymásutánban. A szálló személyzete közül többen hallották a lövéseket s kislétek a korzóra megnézni, hogy mi történt odakint. Egy rendőr is sietve ott termett s egy fiatal embert találtak ott az aszfalton, keserve sen nyögve. Jobb oldalából patakzott a vér a szerencsétlennek s mellette hevert a revolver, a melylyel ki akarta az életét oltani. Amíg a szállóbeliek a mentőket értesítették az esetről, addig a rendőr kikérdezte a boldogtalant, aki elmondta, hogy *Frank Sámuelnek* hívják s berlini születésű trainer. Elynyögte azt is, hogy csak ma reggel érkezett Berlinből Budapestre, már azzal a szándékkal, hogy itt elpusztítja magát, mert szív-bajt kapott s e miatt nem képes hivatalának megfelelni.

— Nagyon nyomorult ember lettem, — mondta a rendőrnök — és semmi kedvem sincs az élethez.

Ezuttal azonban nem sikerült az öngyilkossága, mert a golyók — amint a mentők az első pillanatokban megállapították — nem sértettek nehezebb részeket. Sérülései mindazonáltal súlyosak s a mentők az életunt embert a Rókus-kórházba vitték.

— **Falb ur hasznot csinált.** A világ vége című genáisi vice szerzőjét nem kell bántani. Csinált egy kis hasznot. *Egyben* ugyanis, amint híre futott a jövedülésnek, a szerelmesek párosával akartak átrobogni a világúron s így sietve mentek az anyakönyvi hivatalba. A jövedülés óta naponként négy-öt szerelmes pár, sőt e hó negyedikén egyszerre *tíz* jelent meg az anyakönyvvezető előtt, akinek ki is jelentették, hogy azért jönnek ilyen nagy számmal, mert jövő héten ugyanis vége lesz a világnak. Ez pedig nem tréfa, hanem tiszta igazság. Falb ur jövedülésének ennyi haszna hát mégis leit.

— **Mégis komoly.** Addig-addig viccelték a kispesti vicinálit, amíg aztán ma reggel hangos szóval bebonyolította, hogy ő nem afféle kávédaráló, hanem komoly masina. A lokomobil kázanja ugyanis fölrobbant, szerencsére azonban a gépész is, meg a fűtő is elég korán az árokba ugrott és így senkinek sem történt baja. Hanem azért a toporzékoló masinát nem hagyta cserben a jó humora: megállt a síneken és az utasok gyalog bandukoltak be Pestre.

— **Haláloszár.** *Breit* Salamon volt kecskeméti mészáros mester, az éjjel meghalt az üllői-uti klinika sebészeti osztályán. Holtestét hazaszállították Kecskemétre és ott fogják eltemetni. Az elhunytban *Róna József* kitűnő szobrásznak sógorát, *Somló Gyula*, a Leszámloló Bank főtitkarságát apósát gyászolja.

— **Özvegy Engel Józsefné** született *Missák Sara* e hó 13-án 79 éves korában Aranyos-Maróthon megnált. *Gall József* főrendbírási tag neje, született *Agara Katalin* Lukareczen, férjének temesmegyei birtokán, 65 éves korában elhunyt. Holtestét Temesvárra viszik és a szerb székesegyházban teszik ravatalra.

— **Öngyilkosság a Városligetben.** Ma korán reggel egy lövés dördült el a Városligetben levő *Vampeties-téle* vendéglő előtt. A vendéglő személyzete a lövés zajára kifutott az utcára s egy elegánsan öltözött fiatal embert talált ott vérben fetrengve. Par pillanat múlva megölte az a revolvergolyó, amely a szívet átfúrta. Rögtön értesítették a dologról a mentőket, akik hamarosan ott is termettek, azonban dolguk nem akadt, mert a szerencsétlen fiatal ember akkora már meghalt. Zsebeiben egy rövid kis levelet találtak, amelyben elmondja, hogy a saját akaratából halt meg; arról azonban, hogy miért követte el az öngyilkosságot, nem szól egy szót sem. A levél alá *Dénes Ödön* aljegyző van írva, sem több, sem kevesebb. A holtestét bevitték a törvényszéki orvostani intézet halottsházába s a rendőrség megindította a nyomozást, hogy honnan való és ki az öngyilkos. Egy kissé nehezen ment a dolog, mert kis fonál volt csak a rendőrség kezében. Annyit mégis kislétték eddig, hogy *Dénes Ödön* nem budapesti ember, ny jött ide meghalni a vidékről. Fehértemplomban volt legutóbb aljegyző a járásbírósnál, hogy azonban mikor távozott el onnan, az még eddig titok. A

rendőrség megtett minden intézkedést, hogy *Dénes Ödön* hozzátartozóit értesítthesse az öngyilkosságról.

— **Örült gyilkos.** *Párisban* az éjszaka rémes gyilkosságot követett el egy örült asszony. *Dupuy* Dánielt, a hirneves művészt, aki az új francia váltópénzt véste, a felesége éjszaka agyonlőtte, aztán önmaga ellen fordította a revolvért. Reggel találták meg a két holtestet. *Dupuy* né üldözési mániában szenvedett s nyilván egy örülesi rohamában követte el a gyilkosságot.

— **Meglopott kereskedők.** A rendőrségnél a napokban több kereskedő panaszt emelt, hogy egy idő óta vásárlóik között tolvaj van, aki egyre-másra lopkodja őket, de nem tudják kiletét megállapítani. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek az lett az eredménye, hogy egy egész banda került a rendőrség keze közé. A banda vezetője *Babók János* rosvolt multu lakatoslegény, míg társai voltak: *Valák Sándor* 19 éves szabólegény; *Steiner Jenő* 19 éves és *Reovicz Dező* 17 éves lakatoslegények, továbbá *Ostapányi Mária* kaposvári születésű 18 éves, lopás miatt már több ízben büntetett cseledeleány. A tömörkedő loposon kívül azt is bevallották, hogy e hó 5-én éjjel egy futó-utcai pálinkamérésben leittak egy nyomdász segédet, akit azután *Ostapányi Mari* szerelmi ömlengések között mindenétől megfosztott. A jeles társaságot átksítették az ügyészhez.

— **Halál a pályaudvaron.** A keleti pályaudvaron ma este felé halálos szerencsétlenség történt. *Katona Imre* mezőszentgyörgyi születésű, 63 éves kocsisztított ugyanis tolatás közben egy vasuti kocsyi ucsa fahöz nyomta, hogy a holdogtalan ember nyomban meghalt. Holtestét bevitték a törvényszéki orvostani intézet bonctermébe s a vizsgálatot megindították, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **Csalás zálogcédulákkal.** Az utóbbi időkben megint sokan árulnak az utcákon zálogcédulákat. A rendőrség azért figyelmezteti a közönséget, hogy óvakodjék az ilyen utcai vásártól, mert a cédulák korántsem érik meg azt az árat, amelyet az eladók éretülk kérnek, sőt a cédulák jó része hamisított.

— **Embarás.** *Außenberger* Erzsébet kilencéves leánykát tegnap Ó-Budán megmarta egy kóbor kutya. Az állatot megfogták, hogy megfigyelés alá vegyék, vajjon nem volt-e vesztet.

— **Egy forintért egy férfilegény.** *Vértes és Sebestyén* muzeum-körúti jóhírű és szolid cég épp oly zserifális, mint praktikus bevásárlási rendszere remekül bevált. Alig 4 napi kezdeményezés után immár öt szelvénytulajdonost juttatott csak egy forintért egy 42 forint értékű igen szép kivitelű kelenye birtokába. Ezek közt van *Virág Márk* ur budapesti posta-és táviróztás, ami bizonyítéka annak, hogy ez a rendszer a polgári körökben hódít.

— **Valódi Jaeger tanár-féle** normál alsóruhákat (Benger gyártmányú), köztűt és szövött gyapjúrukat ajánl *Hejek Adolf*, Szervita-tér, a Vadászúthoz.

(x) **Dr. Kovács képzásztája**, (csakis a félhold-alaku végégygyel valódi) pár nap alatt minden kezét gyengédde és fehérré varázsol. Egy ütegyteljára 60 krajcár. Kapható minden gyógyszerárban s gyógyszerüzletben. Főraktár dr. Kovács Ernő gyógyszerháza Budapest, Gyár-utca 17. sz.

(x) **A budai Királyfürdőt** (Fő-utca 94. szám alatt) újonnan átalakították. A nagy török gőzfürdő, melyet 1560-ban Szokoli Musztafa török helytartó épített, a török műépítészeti remeke. — A kő-és kád-fürdők száma izéles porcellán és márványkádakkal lett szaporítva. Kitűnő kén hőforrása már régi idők óta híressé tette ezt a fürdő intézetet.

FŐVÁROS.

(*) **Szabályrendelet a vízlől.** A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután rendkívüli közgyűlésen tárgyalta a *vizszolgáltatásról* szóló szabályrendeletet. Az új szabályzatban az a főelv vonul keresztül, hogy a főváros vízvezetékű költségei megtérüljenek ugyan, de a vizszolgáltatás még se okozzon nagyobb terhet a háztulajdonosoknak és az érdekelte közönségnek.

A tárgyhöz elsőnek *Szalay Mihály* szólt, kifogásolva a kiszabott általános összeg nagyságát. *Szabó M. Ferenc* rámutat a lakosság körében észlelt vizpazarlásra és ez okból üdvözli a tervezetet.

Bródy Lajos, mert a vízidíjak kiszámítását nem tartja egészen helyesnek, indítványozza, hogy a szabályzatot adják vissza a tanácsnak, ennek a teljesítésre végett.

Kasics Péter azt kívánja, hogy azokat a vezetőket, amelyeket eddig magan-iparosok készítettek, ezentul készíttesse a vízvezetékű hivatal, úgy, hogy a hibákért kizárólag ez legyen felelős.

Hieronymus Károly nem osztja azoknak a nézetét, akik a szabályzat-tervezetet vissza kívánják adni a tanácsnak, egyrészt azért nem, mert a szabályzat elkészítése sürög, de másrészt azért nem, mert lényegileg elég lehet rajta módosítani. E szabályzat, ha nem is tekinthető véglegesnek, igen jó kiinduló pontot szolgáltat az előbbre való haladásban. Kijelenti, hogy az általános rendszerét nem tartja alkalmazhatónak a vendéglőadókra, körökre, kaszinókra, szóval az olyan helyekre, ahol sokkal nagyobb a vízfogyasztás, mint a magánlakásokon. (Zajos fölkiáltások: „Nem kell vízmérő óra! Nincs jó óra!) Nem mondóm, — ugymond Hieronymus — hogy minden bizonynyal vízmérő órákat kell alkalmazni, de igenis kívánom azt, hogy az ilyen vízfogyasztást

megmérjék. Ha vízmérő óra nélkül lehet ezt elvégezni: úgy is jó; de ha másképp nem lehet, akkor alkalmazni kell a vízmérő órákat. Mert van jó vízmérő óra is. (Polányi Géza: „Még ha van is jó vízmérő óra, még akkor sem kell!” Zajos derültség.) Kijelenti ezek után, hogy a részletes tárgyalás alapjául elfogadja a tervezetet.

Steiger Gyula, *Heltai Ferenc* és *Polányi Géza* felszólalása után a közgyűlés a halasztó indítvány mellőzésével elfogadta a szabályrendelet-tervezetet a részletes tárgyalás alapjául. A részletes tárgyalásra holnap délután kerül a sor.

(*) **A Rókus-kórház személyzete.** A főváros közgyűlése elhatározta, hogy a Rókus-kórház 16 díjnoki állását tisztviselői állásokká rendeztesíti. A belügyminiszter ma érkezett leiratában a közgyűlés határozatát lényegesen módosította. A belügyminiszter csakis 8 rendszeres állás szervezését tartja megengedhetőnek és pedig 2 kórházi segédi állásért (egyenként 800 ft fizetés és 350 ft lakbér) és 6 ír-noki állásért (egyenként 700 ft fizetés és 800 ft lakbér), ezenkívül 5 díjnoki alkalmazható 1 ft 50 kr napidíjjal, a 16 díjnoki állásból még fennmaradó 8 díjnoki állás pedig január 1-től megszüntetendő. Az új állások szervezésével járó költségek 11,038 ftra rugnak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Opera.** Il piccolo tenore, *Alberti Werner*, ma még egyszer elénekelt *Raoul*-t, a hugenotta-lovagot. Az első romában ma is némileg disztonált és ma is egy méterrel alacsonyabban énekelt, mint *Vasquez* grófné, amennyiben *Vasquez* *Idália* egy méterrel magasabb, mint *Alberti Werner*. Brilláns koloratúraval adta elő a navarrai királyné áriáját *Pewny Irén* és az öreg csallós szerepében *Szendri* puritán tisztasággal szállott alá a basszus legmélyebb fenekére. *Vasquez* grófné hangja leginkább a harmadik felvonásban csillogtatta fényes, dallamos ércét. Kérjük a mélyen tisztelt rendezőseget: *ragasson* valamit a francia-lovagokkal, mert *ők lakomára* vannak hívva *Nevers* grófhoz az első felvonásban. Nagyon komikus, hogy a szolgák a terített asztalokra raknak vadat és halat (s ami jó falat) és a francia lovakok még csak hozzá se nyulnak a pompás ételekhez. Folyvást a karmestert nézik, majd megeszik a szemükkel. De ne a karmestert falják föl, hanem nyuljanak hozzá a tortához és a pástétomokhoz! Vagy talán azért tartózkodnak az evéstől, mert fából és kemény papirosból süttöttek a tortákat és pecsenyékét? A nézőtérn ma jóval kevesebb közönség ült, mint a *Hugenották* mult-kori előadásán. Ugy látszik, hogy ebben az esetben nem igaz a latin közmondás: *Bis repetita placent*.

** **Sarah Bernhardt kardja.** A francia tragika budapesti vendégereplése idején említettük, hogy *Sarah Bernhardt* azt a kardot, amelyet *Edmond Rostand* *L'Aiglon* című új drámájában, a reichstadti herceg szerepében viselni fog, itt *Budapesten* rendelte meg. A történeti hűségű kard elkészült s a napokban már el is küldik a tragikának *Párisba*. A kinek alkalmuk volt a kardot látni, azt mondják róla, hogy igazi remek s nagyban dicséri a magyar iparművészetet.

** **Népszínház.** A *kis szökevény*, a Népszínház mostani új operetteje minden este zsufolt ház előtt kerül színre és előreláthatóan jó darabig dominálja majd a műsort. Az angol operett nagy sikere, melyben *Hegyi Aranka*, *Kürty Klára*, *Blaha Sárika*, *Szirmai, Német, Kovács* és a többi szereplők estéről estére újabb babérokat aratnak, arra készítette az igazgató-ságot, hogy egyelőre minden más operett-újdonosság színrehozatalától elálljon. A már régebben kiltásba vet *Modell*, melyből már próbák is folytak, ez időszert elmarad, s a Népszínház legközelebbi újdon-sága más műfajból való darab: népsziumű lesz. Ifjabb *Bokor József*nek a népszínházi bizottság népsziuműpályázatán a száz aranyos díjjal kitüntetett népsziuműve, a *Krucifurfang* már legközelebb szinpadra kerül s nemsokára meglesz a bemutatója is. A népsziuműben *Blaha Lujza* asszony és a színház elsőrendű személyzete játszik.

** **A budapesti kamarazene-egyesület** ma tartotta első rendez estélyét a Royal nagy termében. A jeles kvartett tiszta klasszikus zenével táplálta ma este a közönséget: *Beethoven* E-moll vonónégyesével, *Schubert* zongora ötösével (114-ik opus) és *Haydn* F-dur négyesével. Az ötösben a zongorarész *Grünfeld* Alfréd játszotta, hatalmas technikával és csodálatos finomsággal. A bécsi vendégművészt, aki Budapestben is egészen otthonos, viharos tapsokkal érszította el a mai esté méltó közönsége. A nagy bógót az ötösben *Gianicelli* játszotta. A vonónégyes társulat kitűnő ensembleját több illeti, mint közönséges dicséret. A hol az első hegedűt olyan művész képviseli, mint *Hubay Jenő* és a Gordonkát olyan virtúzó, mint *Popper Dávid*, ott az eredmény nem is lehet más, mint magas művelzet. A második hegedűt *Kemény Rezső* és a mély hegedűt *Schmidt Gusztáv* kezelte, művészi szubordinációval.

**** Pálmay Ilka Bécsben.** Pálmay Ilka e hónap tizennyolcadikán férjének karintiai jószágáról Bécsbe megy, ahol, mint értesülünk, egyik bécsi operettszínház vendégzereplési tárgyalásokat akar folytatni a divával az egész évadon át tartó vendégzereplés iránt. Pálmay egy új operettben lépne fel, amelynek úgy szövegét, mint zenéjét magyar szerző írta.

**** Duse beteg.** Bécsből távratozza tudósítónk, hogy Duse Eleonóra ott megbetegedett. A nagy művész Bécsben meg akarta kezdeni vendégzereplését, amely most valószínűleg el fog maradni, noha a beteg állapota nem komoly.

**** A Vígyszínház újdonságai.** A Vígyszínházban az *Osztrigás Mici* második előadása ma is zsefőlság meglett a nézőtér. A közönség kitünően mulatott a darabon és sokszor kitapsolta a szereplőket. — A Vígyszínház több darabjából most egyszerre folynak az előkészületek. Még ebben az évadban fognak színré kerülni *Makai Tudós professzor Hatvani* című vígjátéka, *Lavendá Szeceisz* című korrája, (*Ambrus Zoltán* fordításában), *Rákosi Viktor Napoleon öcsém* című bohózata és *Benedek Elek tündéregéje a Több-sincs királyfi*.

**** Novelli köszönete.** Novelli Ermete elutazása előtt megleghangos bucsulevelet intézett dr. Szécsi Ferenchez, a Vígyszínház dramaturg-igazgatójához. A levélben többek közt ezt mondja:

Midőn a magyarok nagyszerű fővárosát elhagyni készülök, szent kötelességemnek tartom, hogy legmelegebb köszönetet mondjak az önök elragadó vendégzerepléséért, hálás köszönetet azért az érdemeimem felül kitüntető fogadtatásért, amelyben közönség és sajtó egyetemes és elnöközőn részesített. Budapestben való időzésem napjait, a nagylelkű és lovasias vendégzereplést megnyilatkozásának ezt a gyönyörű időszakát, emberi és művészi életmemnek legszebb, legpoétikusabb emlékei közt fogom hálaosan megőrizni. A bucsuzás fájdalmas érzésével szemben szívem örvendő reménykedését fejezem ki, amikor azt mondom:

„A viszontlátásra — mielőbb!”

**** A második filharmóniai hangverseny.** A második filharmóniai hangverseny, mely szordán, 22-ikén lesz a Vigadó nagytermében, *Burgstaller* Alajos operanékes a következő dalokat éneklí:

1. *Siegmond Tavasi dala* a Walkürből; 2. *Kovácsdalok* Siegfriedből; 3. *Liszt három dala*: a) *Nonnenwerth*, b) *Am Rhein* . . . c) *Kling leise* . . .

A zenekar *Fischer* Ferenc bajor kir. karnagy vezénylete alatt *Wagner Faust* nyitányát, *Parsifal előjátékát* és *Beethoven ötödik szimfóniáját* (c-moll) adja elő.

**** Perotti Berlinben.** *Perotti* Gyula, az Amerikából visszatért tenorista, mint egy berlini távratunk jelenti, ma odaérkezett és vendégzereplési tárgyalásokat folytat a *Westend-színház* igazgatóságával. Ha a tárgyalások eredményesek lesznek, *Perotti* már a legközelebbi napokban felép *Berlinben*.

**** Pör Novelli Ermete miatt.** Egy könyvomas tudósító szerint a *Vígyszínház*nak pöre támadt a napokban lefolyt *Novelli* vendégzereplésből kifolyólag. A könyvomas tudósító nyilván a pörökösödő színházi ügynök előadása alapján így adja elő a dolgot:

Koch Sándor színházi ügynöknek szerződése volt *Novelli*vel, amely szerint a művész ezer forint esténkénti fellépési díjért a *Koch* Sándor által kijelölendő egyik budapesti színházban köteles fellépni. Az impresszário ezt a szerződést a *Vígyszínház* ruházta át, ahol — mint tudva van — *Novelli* fel is lépett. A *Vígyszínház* *Novelli*t kifizette, de az impresszáriával szemben rövidre szabta a mértéket. E miatt aztán *Koch* Sándor impresszário szerződésből jutalékainak kifizetése végett pört indított a *Vígyszínház* ellen. A pörben maga *Novelli* Ermete lesz a korona-tanu, akinek vallomása fogja eldönteni a pört. A tárgyalás a jövő hónap elején lesz.

**** Iván Jenő balesete.** *Iván* Jenő, a *Nemzeti Színház* tagját Kolozsvárott, ahova vendégzerepléni ment, baleset érte. Megesuzott a színház lépcsőjén és kifocamította a lábát. *Iván* orvosai kezelés alatt van.

**** Bebiztosított közönség.** A müncheni udvari színház intendánsának igazi amerikai ötlete támadt. A minap történt, hogy egyik színészét, *Stury* urat baleset érte a színpadon s ennek az esetnek a hatása alatt az intendatúra nemcsak művészi és teknikai személyzetét, hanem a nézőközönséget is biztosította minden baleset ellen. A színház esténként százötven ezer márkára biztosítja közönségét.

**** Vakok hangversenye.** A Vakokat Gyámolító Országos Egyesület decemberben a Royal-szálló disztermében hangversenyt rendez. A hangversenyben közreműködik *Horváth* Attila, a kitünő zongoraművész, aki a királyi-díjat nyert zeneművész adja elő és *Braun* Ruben, a kiváló gordonkaművész vakból álló zenekarával. A hangverseny jövedelmét az egyesület a vakok képzésére fordítja. Jegyeket 3 frt, 2 frt és 1 frt 50 krajcárjával az egyleti irodában (VIII. Szilagyí-utca 2. sz.) lehet váltani.

**** Visszavonuló színházigazgató.** *Rakodczay* Pál színházigazgató, aki most a szatmári színházban működik társulatával, visszavonul a színházigazgatói pályától. A szatmári igazgató, aki maga Shakespeare-szerepeket játszik, egy időben már lemondott a színpadról és az igazgatósról, de visszatért foglalkozásához. A szatmári színház a színügyi bizottság, pályázat mellőzésével, *Szalkai* Lajos igazgatónak adta tővére.

**** Uránia Színház.** Az *Uránia Színház*ban ma dr. *Chobnoky* Jenőnek a dobsinai jégbarlangról szóló előadását, amelyet *Little* Aurél tanárjelölt tartott, nagy érdeklődéssel hallgattak. A tudományos előadást a *Küzdalem az északi pólusért* című látványosság követte.

**** A daláregyesület pályázata.** Az országos daláregyesület tegnapi választmányi ülésén jelölte ki a *Tejige* és *Madal* pályázat bíráló bizottságát. A beérkezett pályaműveket id. *Abrányi* Kornél, *Erney* József, *Langer* Viktor és *Bellovits* Imre fogják megbírálni.

**** A német muzsa kudarcra.** Irtunk róla, hogy *Temesvárott*, ahol a magyar színészet az idén tölti első állandó évadját, egy német recitator akart versenye kelni a magyar színészettel. Első szaváló estéjét e hónap tizenegyedikére tűzte ki s erre az estére — két jegy kelt el. Ez a legfenségesebb módja, írja ebből az útleiből egy *Temesvárott* megjelenő művészeti lap, megmutatni ezeknek az uraknak, kik *Temesvárt* még mindig elagott német színészek *Eldoradójának* tekintik, hogy itt nincs számukra hely.

**** Hangverseny a gyermekeknek.** A *Telefon Hírmondó* holnapi (csütörtöki) gyermek-hangversenye a rendszeres érdekesebb, változatosabb lesz. A kicsikök ugyanis a rendszeres programozásokon kívül még *eigányzenében* is gyönyörködhetnek. *Rácz* Laci fog bandájával előjátékot nekik néhány szép magyar nótát. A műsor többi részét ének és zeneszámok előadják, továbbá mesék vagy versikék elmondásával *Bárfy* Margit, *Nikó* Lina, *D. Pugin* Leona, *Odry* Zsuzs és *Bosa* bácsi fogják betölteni. Este a felnőttek szórakoztatására az Operaház előadást és utána a rendszeres *katonazenét*, meg *eigányzenésikét* közvetíti a *Hírmondó*.

Színházaink Párisban.

Budapest, november 15.

Ha gyorsan akarunk megismerkedni egy-egy nemzetnek műveltségviszonyaival, nézzük meg színházait, mondotta néhai *Jules Simon*, amikor a francia képviselőházban az állam támogatását kérte az *Odéon* színház részére. Most, hogy színházi életünk rohamos fejlődésnek indul, annyira, hogy fővárosunk maholnap Európának egyik művészi gócpontjává válik, már kettős szempontból is nagyon fontos kérdés, hogy színházaink milyen helyet foglalnak el a párisi kiállításban és milyen szerep jut nekik?

E kérdésben felkerestem magát a párisi kiállítás magyar kormánybiztosát, *Lukács* Bélát, aki a töle megszokott férfias nyíltsággal a következő érdekes felvilágosítást adta:

A párisi kiállítás szervező bizottsága a színházakat az irodalom, tudomány és a művészet eszközeinek főcsoportjába osztotta, rang szerint a harmadikba, még pedig ennek tizennyolcadik alcsoportjába.

Gondoskodtam róla, hogy a mi színházi kiállításunk részére is minél jobb és előnyösebb hely jusson. Különös súlyt helyeztem arra, hogy ne csak a mi fővárosi színházaink, hanem a vidéki városok szebb és nagyobb színházai is, mint többek közt a pozsonyi, kassai, szombathelyi, nyitrai, soproni, szegedi, győri, debreceni, temesvári, kecskeméti, pécsi, kolozsvári és zágrábi színház is szerepeljen ebben az érdekes csoportban, amelyben a világ összes szép színházainak belső beosztása és berendezése szoros szomszédosságban lesz látható.

A franciákat és az idegeneket bizonyára meglepi a magyar színpadok modern berendezése és a színművészetnek oly magas nívója, hogy a franciák és az olaszok után talán nyomban a magyarok következnek.

Nagyon sajnálom, hogy erről Párisban közvetlenül már legalább magyar előadások alapján bizonyosságot nem szerezhet magának a nagy közönség.

Gróf *Keglevich* István intendáns nagyon érdekes tervvel készült Párisba. Ki akarta vinni az Operaháznak és a Nemzeti Színháznak művészeit, hogy ott Párisban néhány magyar operát és néhány nemzeti drámát adjanak elő. Így például *Hunyadi László* és *Dánk bán* okvetlenül színré került volna. Elvben nagyon helyeseltam ezt a szép és hazafiás eszmét, de gyakorlati szempontból annyi nehézségbe ütközött ez a terv, hogy el kellett ejteni. Azután kérdés, vajjon a kiállítás idejében akadt volna-e elegetendő közönség, amely a magyar nyelvű előadások iránt eléggé érdeklődött volna?

A színművészi előadások helyébe ellenben a magyar filharmonikus társaság a kormánybiztoság támogatásával kimegy Párisba és a kiállítás területén a nagy hangversenyteremben négy estén át fog vendégzerepléni.

E négy estén a legjobb magyar szerzők művei kerülnek előadásra és hiszem, hogy nagy sikerük lesz, annál is inkább, mivel a magyar számból álló műsor megállapítását *Mihalovich* Ödönre és *Hubay* Jenőre bízta. A magyar filharmóniai társaság az első előadást 1900-ban június 30-án és a többi három előadást július első három estéjén tartja meg.

A magyar színházi kiállításban is arra törekedünk, hogy a magyar nemzet kultúra színvonalát minél jobban kiemeljük. Aki látni fogja a magyar

színpadok berendezését, színpadi kellékeit, a tűzvész elloni óvintézkedéseket, a vasfüggönyök szerkezetét, az impozáns színházi építkezéseket, a Magyar Királyi Operának és a budapesti Nemzeti Színháznak fényes berendezését, az többé magyar színházi viszonyokról kisserűen nyilatkozni nem fog.

Külön elismerés illeti gróf *Keglevich* intendánsát, aki a Nemzeti Színház és az Opera részére olyan műhelyt létesített, ahol műtárgyakat, sőt butordarabokat bámulatos tökélyvel csinálnak meg lemezből. Az ugynevezett „kaszírozott” tárgyak legszebb példányai ott lesznek a magyar színházi kiállításban. Hogy pedig gróf *Keglevich* István mennyire ért a jelmezek, a különleges szövetek, fegyverek és ékszerek csoportosításához, azt úgy is tudja már mindenki, és e téren kiváló sikerre számíthatunk.

Nagyjában csak ennyit mondhattam a színházi kiállításról.

Szóba hoztam a színházi kiállítást gróf *Keglevich* István intendáns előtt is.

— Néhány utanzott műtárgyat állítottam össze a színházi kiállításban, amelyek olyan hűségesen sikerültek, hogy még közelről sem hinni, hogy nem valódiak. Néhányszor szememre is vetették, hogy túlságosan drága berendezéseket használnak egyes színdarabokban. Bevallom, hogy ezek a nagyon drága berendezések papírlémezből készült utanzatok voltak. Igaz, hogy néhány utanzott műtárgy drágább az eredetinel, minthogy ezt minden áron meg kellett szerezni, csakhogy aztán tartósabbak is az eredetinel.

Amikor még a Vígyszínháznál igazgató voltam, és *Réjane* vendégzereplélt, akkor olyan utanzott színlónt állítottam össze, hogy amikor *Réjane* a színpadra lépett, meglepetten nézett körül:

— Mais, c'est un véritable salon! (Hisz ez igazi szalon!)

Ime a két leghivatottabb férfi nyilatkozata a magyar színházi kiállítás ügyében. Világos most már, hogy ez fontos nemzeti missziót fog teljesíteni.

De ne feledkezzünk meg egy másik célról sem. A sok francia és egyéb külföldi híres színműőr bizonyára és csupa kíváncsiságból átsétálgat majd a magyar színházi kiállításban is. Ott aztán csodálkozni fognak, hogy a színházi ügynökök mennyit hazudtak nekik a kisszerű budapesti színházi viszonyokról, csak azért, hogy az előadási joghoz minél olcsóbban jussanak, amelyet aztán uszoramódra aknáztak ki a magyar színpadokkal szemben.

Ezek a híres szerzők, hogyha ott a kiállításban lapozgatni fognak a budapesti színházak műsor-könyveiben, ezentul bizonyára nem a bécsi ügynökök útján, hanem közvetlenül tárgyalnak majd a magyar színházakkal.

Salamon Ödön.

MŰVESZET.

□ A Bethlen-szótör. A Bethlen Gábor szobor-bizottság a megalakult. Elnökké gróf *Bánffy* Györgyöt, alelnökökké gróf *Bethlen* Gézát, *Torda-Aranyos* vármegye főispánját és *Zenik* Danielt, *Alsó-Fehérmegye* főispánját, *tikárrá* *Bodrogi* Jánost, a Bethlen-kollégium tanárát választották meg.

□ Magyar művészi motívumok. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter ma nyújtotta be az iparnak adandó kedvezményekről szóló törvényjavaslatát s egyúttal új, igen fontos tervet adott elő, amely a magyar ipar motívumaira vonatkozik. Ezeket tanulmányoztatni akarja a kereskedelmi miniszter a helyszínen, az egyes főbb vidékek szerint. Különös súlyt fog helyezni a székelyföldre, melynek számos népies motívuma közt valóban sok becses anyag található. Az ekképp tanulmányozott motívumok azután művészeti magaslata fejlesztve, külön stúdium gyánant kerülnek az iparoktatásba s jelen-téken szerepet kapnak az ipar fejlesztésében. E fontos, az iparművészetet és általában az ipart közvetlenül érdeklő ügy beható tanulmányozásával *Hegedűs* Sándor egy festőművészt bízott meg, aki tanulmányutját legközelebb már meg is fogja kezdeni. Remélhető, hogy ez az akció gazdagon meggyarapítja azt a kincset, amelyet eddig *Huska* és mások kutatásai összehordtak. Arkeológiai szempontból becses és érdekes eredményeket várunk ettől az akciótól, reméljük azonban, hogy e gyűjtés eredményét a magyar műiparosok és iparosok nem fogják művészi termelésük egyetlen forrásának tekinteni s a népies és arkeológiai érdeklő motívumok hű másolásával és alkalmazásával nem fogják merevven, művésziellenősen tenni műiparunkat. Ezt a veszedelmet okos felvilágosítással kell majd elkerülni. A gyűjtésnek mindenesetre meglesz a maga elvitathatlan arkeológiai becsé.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A magyar néprajzi társaság ma délután 5 órakor ülést tartott az Akadémia beti iktatótermében, György Aladár elnökelete alatt. Janos Benedek dr. A legújabb hazai román ethnographiai félévek cím alatt ismertetett főbb vonásaiban mindazt, ami a két év alatt hazánkban a román nép ethnographiai tanulmányozásának érdekében történt. Nagyérdékű felolvasását tetszéssel fogadták.

○ Ülések az akadémián. A magyar tudományos akadémia az idén még csak öt ülést tart. November 20-án a III. osztály tart ülést, november 27-én az összes osztályok együttes ülést tartanak. December 4-én az I. osztály, 11-én a II. osztály tart ülést, 18-án pedig a III. osztály. Ugyancsak 18-án, a III. osztály ülése után összes ülés lesz.

EGYESÜLETEK.

(Öreg honvédek gyűlése.) A negyvennévvelcs honvéd-egyesületek évi nagygyűlését ma délelőtt tíz órakor nyitotta meg báró Podmaniczky Frigyes az új városbába nagytermében. Mikor Zsigmond főtitkár konstátálta, hogy harminckét egyesület van képviselve nyolcvankét taggal. Krudy Gyula főelszólására elhatározták, hogy a választmányból időnkint kilépő tagok névsorát minden vidéki egyesülettel közlik a meghívóval egyidejűleg. Az évi jelentés megemlékezik az aradi gyásznempen és a budavári bűnök ünnepein való részvételről. Főlemli a jelentés, hogy a központi bizottság résztvett a magyar király császári trónralépésének évfordulóján tartott istentiszteleten. Krudy Gyula kifogásolta, hogy a bizo tság résztvett a császári jubileumi ünnepein így irányban indítványt is tett, de utóbb visszavonta. Mikor Zsigmond főtitkár felolvasta a tavalyi nagygyűlés óta elhunyt öreg honvédek névsorát. Előszóval vette tudomásul a nagygyűlés a honvéd-menedékház kibővítését, a miért köszönetet szavaztak a honvédelmi miniszternek. Dr. Balogh Sándor bemutatta a számadásokat. E számadásokat fölrieresztette a miniszterhez, aki jóváhagyta, egyúttal leiratban értesítette az elnökséget, hogy a költségvetést ezentul a közgyűlés ellenőrzése alá helyezi. Az indítványok során Fejérváry Imre azt kívánja, hogy a honvédség áldozott Erzsébet királyné emlékének olyanképpen, hogy kiki a saját körében iparkodjék gyűjteni az Örökmozdás templomára. Az indítványt elfogadták. A nagygyűlés újra megválasztotta a központi bizottság kilépő tagjait.

(Lakoma.) A vasárnap megalakult belvárosi szabadelvű demokrata-kör ma tartotta első társas lakomáját az Angol királyné fogadóban. A lakomán főbb országgyűlési képviselő és a belvárosi polgárság színe-java vett részt. A felköszöntők sorát Agoston József országgyűlési képviselő, elnök nyitotta meg, aki lelkes szavakban ünnepelte a kör tiszteletbeli elnökét Podmaniczky Frigyes bárót, aki igazi megtestesülése a nemes liberálisizmusnak és demokráciának. Zajos éljenzést követte e szavakat, mint a Sacellary Mihály miniszteri osztálytanácsos, ügyvivő elnök beszédét, amelyben kitarásra hívta fel társait. A két elnökön kívül nagy tetszés közt beszéltek Veiszberger Miklós, Szidón Ignac, Fejérváry Frigyes, Blum Lajos, dr. Márton Sándor, Gerenday György, dr. Krajsk Ferenc és mások.

(Felolvasás a katolikus körben.) Nagyszámú előkelő községszék jelenlétében tartotta meg ma este 6 órakor a katolikus kör díszteremben felolvasását a kínai katolikus missziókról dr. Cholnoky Jenő egyetemi adunktus, aki két évvel ezelőtt tudományos kutatások végett beutazta Kínát. A fiatal tudós felolvasását kepekkel is illusztrálta, amelyeket Bajthy Péter realiskola tanár vetített.

(Debrecei kör.) A fővárosban alakult debreceni kör már megkezdte működését. A kör állandó otthona a Kerepesi-ut 30. szám alatt lévő házban van. A kör első összejövetele a hó 16-án lesz.

(A Budapesti Kerületi Betegsegélyező Pénztár) kebelében akadékoskodással teltint Schaez B. Rozsót a magyarországi nyomdászok és betöntök egyesületéből kizárták, miután az egyesület tudva megkísérsította.

VIDEK.

— (Polgármester-választás.) Esztergomból táviratozza tudósítók: Esztergomban ma Wimmer Ernő ügyvédet egyhangul polgármesterré választották meg. Az új polgármester az Eszterházy-féle hitbizományok zargondnokságának volt az igazgatója, később a soproni törvényeszké elnöke, a honnan mint a káptalan jószágigazgatója került Esztergomba.

— (A király arképe.) A lőcsői kaszinóban nagy ünnepek között leplezték le a király arképet. Az ünnepeken a polgári és a katonai hatóságok is résztvettek.

— (Egyházközségi közgyűlés.) Debreceből táviratozzák: A tiszántúli ev. ref. egyházközségi közgyűlés első tárgya a gazdasági tanács jelentése volt, melynek egyik legfontosabb része, hogy Tóth Miklós tiszta-roffii leikés 10.000 forintos alapítványa belőlt a kollégium pénztárába. Azután Erős Lajos theologiai tanár, Révész Lajos gimnaziumi és P. Nagy Zoltán tanítóképző intézeti tanárok tették le a hivatalos esküt. Majd Siska Sándor főgimnaziumi igazgató jelentette, hogy a pályázat mellőzésével Csűrös Ferenc tanárt alkalmazták, jóváhagyólag tudomásul vették. Ezután Tisza Kálmán este visszautazott Budapestre.

SPORT.

*. Football mérkőzés. A sportéletünkben vérszerepet játszó M. U. E. most próbálkott először a népszerű footballjáték terén és pedig sikerrel, amennyiben a Budapesti Torna Klub II-ik csapatával való mérkőzésén 4:4 goal aránnyal eldöntetlenül tudta tenni a küzdelmet.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A Jogászegylet előadásai. A magyar jogászegylet Szemere-utcai helyiségében sorozatos előadásokat tartanak a bűnvádi eljárás kodexéről. E hónap tizenöncadikán esti hat órakor dr. Balogh Jenő tart előadást evvel a címmel: A felek, a hatóságok és a magánügyének perjogi hatásköre bűnvádi perrendtartásunk szerint.

§§ A mócsai bűnpör. Pulay Géza, a törvényeszké elnöke kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást s a védőket a védelem előterjesztésére szólította fel. Pollák Illés, Szabó Kálmán és Molnár Gedeon védője beszélt először.

A bizonyítási eljárás anyagával, a bűnpör panaszzaival s a rabviselt panaszosokkal foglalkozik első sorban.

A panaszosok nem a csendörök ellen fordultak, mert fölük egy garast sem reméltek behajtani, hanem az urak ellen, akiknek van miről fizetni.

Sem a spirítuszegyetést, sem a koplalást semmivel sem bizonyították, a tárgyalás során senki sem tudta megmondani, hogy akár Szabó, akár Molnár tiltotta volna meg, hogy a panaszosoknak ennilától adjanak.

Állítsuk ide azt a felelős személyt, akinek ténye a felelősséget megállapítja és ekkor megvan a bűnös, de akkor azokból a gyanus vállamosokból, amelyeket itt hallottunk, a felelős személyt meg nem találjuk. A guzsbakötést sem látta senki, a spirítuszszal való égetést még kevésbé.

Szabó Kálmán, igaz, hogy átvette a nyomozást, de segítőtöké ebben a csendörök. Azok a sebek, amelyeket a panaszosokon találtak, oly sebek voltak, amelyeket a panaszosok épp úgy csinálhattak maguk, mint a vádlottak. A tanuvallomásnak semmi jelentőségét nem tulajdonít, mert olyan emberekre, akik fogházakban töltötték s rendszeren együtt töltötték az életük nagy részét, nem lehet ügyet vetni. A vádindítványval is foglalkozik és kimutatja, hogy az ügyész is helytelenül idézte a büntető törvénykönyv szakaszait, mert az elhangzott vádak nem azokba a paragrafusokba ütözköznek, melyeket az ügyész ur rájuk akar huzni.

Megengedem — folytatja, hogy Szabó és Molnár elkapták magukat, de tették ezt a csendörök működésének hatása alatt. A törvényeszkét annak az élő Istennek a nevére, akire panaszosok és tanuk hamisan esküdtek, kéri hogy igaz ítéletet hozzon ebben az ügyben.

Pollák Illés nagyhatást keltő beszéde után Gölbel és Csunyi bíró védője, dr. Várkonyi Domokos emelkedett szólásra. Komoly, jogászilag okos, tartalmas beszédben azall kezd, hogy visszas helyzetnek tartja, hogy a vádlottak padján kitűnő köztisztviselők ülnek, a panaszszal pedig börtöntöltelék áll elő.

A vádlottak a közbiztonság közegei, a panaszosok annak félelmetes ellenségei. Majd áttér a vádindítvány bocolására s pontról-pontra cáfolgatja az ügyési vádat. Az ügyész az egyetemes felelősséget kívánja megállapíttatni védenem terhére s azt mondja, hogy ha védenem aktív részt nem vettek is a kínzásban, mégis elítélendők. Nem teheti fel, hogy az ügyész ezt kényelmi szempontból teszi, de nyilván azon túlzások hatása alatt, melyeknek ebben a perben olyan nagy szerep jutott. Bíró ügyész replikája után még a két védő viszonzválasza következett. Az elnök a vádlottakat kérdezi még meg, hogy van-e még valami, amit védelmükre fel akarnak hozni. A vádlottak tagadó válasza után Pulay elnök enuncijálja, hogy az ítéletet holnap délelőtt tizenegy órakor fogja kihirdetni.

§§ Vad muzsikás. Müller József szásztrégeni muzsikás megútván a cigányéletet — megházasodott. Előbb természetesen kiadta az utat Herman Teréznek, akivel feléig élt együtt. Az új asszony azonban nem sokáig maradt a muzsikás házában, mert Müller József elkergette s visszahívta Herman Terézt, aki szivesen hajlott a hívó szóra. Az elkergetett fiatal asszony azonban rajta ütött a szerelmes páron, amiből a konyvok reitenetes veszedelme támadt. Müller azonban nem elégedett meg evvel a tragikomikus megoldással s igazi tragédiát csinált a dologból, mikor a verekedők közé elegyedett s a távozni akaró Herman Terézt agyonlőtte. A törvényeszké tanácsos emberölés büntette miatt négy és fél évi fegyházra ítélte a vádlott muzsikust. A legfelső

bíróság pedig ma helybenhagyta a törvényeszké eme ítéletét.

§§ Haláltételek. Hummel Józsefet és feleségét tegnap kétél általi halálra ítélte a bécsi törvényeszké. A házaspár Anna nevű leánykáját a legválogatottabb kínzásokkal pusztította el. A tárgyalás során valamennyi tanu a legnagyobb elkésereddéssel és mély megvetéssel szólt a gyilkosokról és apróra elmondta amaz embertelen bánásmód minden részletét, melylyel a szülők elemésztezték gyermeküket. A bíróság kétélhalálra ítélte a szülőköt s elrendelte, hogy az ítéletet először az apán s csak aztután hajtsák végre az anyán, kinek legfőbb része van a gyilkosságban.

§§ Új mesterség. Carquelotti Vince nemcsak a szabad szerelem jogán szövélkezott Sebők Hermin kisasszonnyal, hanem új eszmék realizálásának jogcímén is. Hogy a szövetség számban is tökéletesebb legyen, Paulusz Szilveszter urat is maguk mellé vették és így hármasban kezdtek meg a műveleteket. A bécsi Anna-templomban, Budapesten az angol-kisasszonyok, a ferenciek, a rácvárosiak templomában, majd meg Sopronban fosztogatták ki a templomok perselyeit. Az eljárás módja az volt, hogy enyvezett pálcákat dugdosztak a perselybe s azon huzták ki a szegényeknek szánt garast. A közkereseti társaság ügyében ma volt a végtárgyalás a budapesti törvényeszké előtt, ahol a három szövetségos konokul tagadták. A törvényeszké azonban beigazoltnak látta a perselyfosztogatást s Carquelottit három évi fegyházra, Sebők Herminét egy évi börtönre, Paulusz Szilveszterét nyole havi börtönre ítélte.

Nyiltér.

Elítélve és megmentve.

Ha elvonulnak szemünk előtt azok a betegségek, melyek a fiatal leányt fejlődés korszakában üldözik, valóban elcsodálkozhatunk. Verszegénység, sárgaság, rossz arczsín, általános gyengeség, idegesség stb., ezek az ellenségek zavarják a fiatal leány életét s fájdalom, gyakran halált is okoznak. Gyakran megtörténik, hogy a gyermek egy bizonyos időig jól van, egészséges, jókedvű s egyszerre csak betegeskedni kezd. Gyöngyl, sápadt lesz, elveszti étvágyát, jó almat, szomeru s mogorva lesz, sőt gyakran ok nélkül sírva fakad. Ha nem látunk hozzá, hogy a bajnak mielőbb elejét vegyük, könnyen komplikáció állhat be. Láz fogja el a fiatal elgyengült testet, a heves főtájs, szívdobogás, oldalazás, esőfőtájdalom egy nyugodt percet sem hagy és e gyengeségi állapotnak, fájdalom, tüdőbaj szokott az eredménye lenni. Pót Justine kisasszony Chassagnéból (Cantal), ki ma a Poste Hotel szolgálatában van, majdnem áldozata lett ezen veszedelmes idősáznak.

Több mint egy évig — írja — nagyon sápkóros voltam és verszegény, e betegségek minden következményét átszeyeredtem. Folytonosan és egész testemben szenvedtem. En, a kit eddig mindig csak mosolyal ajkamon lehetett látni, most szomeru gondolatokkal foglalkoztam és reggeltől estig sírtam. Szegény anyám már elvezetnek hitt s kétségbe volt evve: a sir szélén álltam. Az orvosok tüdőbajomnak mondták s mással mint tejjel nem tudtam táplálkoni. Ekkor történt, hogy a Pink-pilulák használatára utasítottak, a mely a vérnek hatalmas helyreállítója. Ennek használatá óta nagy megkönnyebbülést éreztem és miután egy dobozzal elhasználtam, egészségesnek éreztem magam. Tíz hónap óta egészséges vagyok és jól-lehet szolgálatom fáradságos, kitűnően érzem magam, arcom úde, ajkam piros és oly vig vagyok, mint annak előtte.

Melyik fiatal, verszegény, sápkóros leány fogja a Pink-pilulák használatát elmulasztani? Melyik anya, ha gyermekét elgyengülve, sápadtan, szenvedően látja, nem fogja a Pink-pilulákat használni? A Pink-pilula kapható Magyarországon a legfőbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 forint 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi főraktár: Gablin & Cie, 3 cité Trévisé, Páris.

INHALATORIUM Mell, gége, garat, orrbetegségek, asthmásoknak pneumatikus kurák.
Erzsébet-körut 6., I. em. Rendelés 2—4.
d. u. Egész nap nyitva. Dr. LASZKY.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Arad, november 15. A kereskedelmi kamara Kristofory Jánost elnökke, Étes Ármint és Nikoltis Pétert alelnökökké újból megválasztotta öt évre.

Gmunden, november 15. Lajos Viktor főherceg a württembergi hercegi pár látogatására ideérkezett.

Vilmos császár Angliában.

Berlin, november 15. A császári párt angolországi útján a kíséreten kívül Agost Vilmos és Oszkár hercegek, Albert schleswig-holsteini herceg és gróf Bülow külügyminiszter fogja kísérsni.

A pápa és Franciaország.

Páris, november 15. Mint a *Temps* Rómából értesül, a pápa megtagadta a közbenjárását az asszumpcionisták érdekében és kijelentette, hogy nem szabad a politikát összekeverni a vallással. Franciaország belügyeibe nem akar beavatkozni.

Az ausztriai zavargások.

Prága, november 15. Königráztól jelentik: A múlt hónap 28-án este Predmeritzben rendezett tüntetésről még a következő hiteles adatokat jelentik: 28-án este hatszáz-ezer főnyi néptömeg járta be az utcákat énekelve és kiabálva. Egy zsidó házán beverték az összes ablakokat, betörték a kaput s egy tizedes mérleggel együtt az Elbába dobták. A tüntetők betörték a konyhába s összetörték a kályhát, az edényeket és más tárgyakat. A zavargók aztán kimentek a pályaudvarra s ott a német fölirat eltávolítását követelték. A tettesek közül kettőt letartóztattak, ötöt pedig följelentettek az ügyészségnek.

A szultán vendégei.

Konstantinápoly, november 15. *Fournier* tengernagy ma délelőtt vezérkarával bevont Jeruzsálembe. *Fournier* a szultánnal is fog tisztelegni. Pireuszról a *Cosmas* francia állomáshajó fogja őt Konstantinápolyba vinni, mert a szultán nem adta meg az engedelmet arra, hogy egy nagyobb francia páncélos hajó átmenjen a Dardanellákon.

Japán és Oroszország.

London, november 15. A *Times*nak jelentik Tokióból: Az Oroszország és Japán között állítólag támadt surlódás híre *alapítalan*, mert a két ország között jelenleg semmiféle nemzetközi kérdés sincs függőben. Igaz ugyan, hogy nemrég némi izgatottságot keltek bizonyos japán területvásárlások, amelyek Maszampóban (Kórea) Oroszország megkerülésével jöttek létre, ezek a vásárlások azonban merőben *magántermészetű ügyek* voltak s a japáni kormányt semmiképp sem érintették.

A francia összeesküvés pöre.

Páris, november 15. Az állami törvényszék mai ülésén *Fallières* elnök felolvasta *Guérin* indítványait, melyekben ez azt kívánja, hogy az összeesküvés ügyétől válaszzák el a többi bűntettek és vétségek, melyek miatt őt szintén üldözték.

Favé ügyvéd megokolja az indítványt, és kifejti azt az álláspontot, hogy az állami törvényszék közönséges bűntettek feletti ítélőhatalma nem illetékes.

Az ügyész ellenzi *Guérin* indítványait. A törvényszék erre elrendelte a nyilvános ülés felfüggesztését, hogy a tett indítványok felett ülésen tanácskozzék.

Miután e tárgyalást újból megkezdtek, *Fallières* elnök felolvasta a határozatot, amely szerint *Guérin* indítványai felől csak ügyének tárgyalásakor fognak határozni. *Fallières* elnök aztán egyéb beadott indítványokat olvas fel, amelyek azt tartalmazzák, hogy egy szenátor zárjanak ki a tárgyalásokon való részvételből, mert szabaddkéményes. Az államügyész kijelenti, hogy a védelemnek nincs joga kizárás követelni. *Cavie* ügyvéd hosszabb beszédet mond és kijelenti, hogy fenntartja indítványait. A törvényszék *Cavie* ügyvéd indítványait elveti. Erre a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Meggyilkolt francia tiszték.

Páris, november 15. *Courrejolles* tengernagy táviratozza Kvang-Csau-Vanból, hogy a montasi őrség két tisztjét, akik azt a vizgázatlanságot követették el, hogy egyedül mentek át a folyó tulsó partjára, a kínaiak meggyilkolták. *Courrejolles* elfogatta a hainani prefektust és egy agyú-naszádot hatalmába ejtett. A pekingi francia követ azt a utasítást kapta, hogy követelje a cunghiyamentől a bűnösök és a felelős hatóságok megbüntetését.

Gallifet reformjai.

Páris, november 15. A *Matin* jelenti, hogy *Gallifet* hadügyminiszter nem fogja beírni a lovassági keretek újjászervezésével, hanem fokozatosan kiterjeszti a reformot valamennyi fegyvernemre.

Finn lapok betiltása.

Péterváry, november 15. A *Petersburger Zeitung* jelentése szerint Savolaksból 15 tagu parasztküldöttér érkezett Helsingforsba, hogy tudomásra adja a főkormányzatnak, milyen érzéseket keltett a lakosság körében két finn lapnak a betiltása. A küldöttség emlékiratot adott át a főkormányzatnak. A főkormányzó azt válaszolta, hogy nem ő tiltotta be a szóban forgó lapokat, hanem a főállású törvények értelmében történt ez az intézkedés, mert ezek a lapok alapítalan híreket terjesztettek és a kormány intézkedéseit helytelenül ítélték meg. A lapokat betiltó rendelet egyelőre nem vonható vissza. A főkor-

mányzó szereti a finn népet, amelyet úgy ismert meg, mint jó népet, noha a lapokban terjesztett hazugságokat kritika nélkül elhiszi.

Az olasz képviselőházból.

Róma, november 15. A képviselőház mai ülésének elején több képviselő letette az esküt. Mikor *Cliesi* eskütételére került a sor, akit a milánói haditörvényszék elítelt volt, a szélsőbal tapsolt és azt kiáltotta: — Éljen az amnesztia!

Azután következett az *elnökválasztás*. *Colombot*, a kormány jelöltjét, 198 szavazattal elnökké választották. Az eredményt tetszéssel fogadták. *Biancheri*, az ellenzék jelöltje, 179 szavazatot kapott.

Közgazdasági táviratok.

Frankfurt, november 15. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Ártályamok novemberre. *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 230.50. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Déli vasut 32.20. Osztrák aranyjárdék 93.10. Olasz járdék 92.95. Laura-kohó 251.—. Harpeni 199.75. Discont 191.15. Alpési —.—. Bécsi bankgyűlés —.—. Szilárd.

New York, november 15. *Liszt* helyben 2.65. *Buza* decemberre 72.—, márciusra 75%, májusra 76.—. *Tengeri* májusra 39.—. *Tengeri* júniusra 38.1/2%.

Chicago, november 15. *Buza* decemberre 67.1/2%. *Tengeri* májusra 31.1/2%.

New York, november 15. (Értéktözsde.) Váltó Londonra 4.85 1/2%. Váltó Berlinre 94.1/2%. Ezüst 59.1/2%.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, november 16. — Római katolikus: Ödön p. — Protestáns: Ödön. — Görög-ország (november 4.) N. Joannic. — Zsidó: Kiszlev 14. — A nap két 6 óra 32 percek. — Nyugszik 4 óra 5 percek. — A hold két délután 3 óra 15 percek. — Nyugszik reggel 5 óra 41 percek.

Királyi kihallgatás délelőtt 10 órakor a budavári királyi palota tróntermében. Este nyolc órakor a király elutazása.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

Az Országos Gyermekvédő-Egyesület választmányi ülése délután 6 órakor.

Az osztályorszájkét húzása délelőtt 9 órakor a Vigadó kis termében.

Nemzeti Múzeum: Természettajzi tára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazarja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19), nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. 1. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám 1. emelet. Hivatalos órák 9-től 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16.

Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarkokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Miakits M. bor és sörösarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termésű borok.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látnyosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ád-terekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szólisták hangversenye.

Grogoris Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látnyosság. Hetenként kétszer katonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkifűntebb erdélyi ételk és italok. Ocsó árak! Pontos kiszolgálás bűnyek által.

Margitföld-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

New York-kávéház éttermei estélnként honvédek hangversenye.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem*.

Orient kávéház Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarának hangversenye és Schreier művésze.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye. Minden este Szulaim.

Hegyesi József műszakács kitűnő konyháját helyben és vidéken ajánlja jounokra.

Edegea-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta 6-ig 3 óráig van nyitva.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

V. Zs. A királyi kihallgatásra a budai várban, a kabinetirodában kell jelentkezni. Ott megmondja az okot, miért kíván kihallgatásra menni. Ha méltányos a kívánsága s nem zaklatása a királynak, okvetlenül helyt adnak neki. A kihallgatáskor kérelmét előszóval röviden elmondja s aztán írásban átnyújtja a királynak. A folyamodványát a megszólítás ez: Császári és királyi Felség, Legkegyelmesebb uram! A kérvénynek felzetet is kell csinálni, melyen a címezésen kívül röviden a tárgy is megjelölendő, amiről a kérvény szól.

Piskli vendéglős. 1. Orgazda az, aki olyan dolgot, amelyről *tudja*, hogy lopás, sikkasztás, rablás vagy zsarolás büntette után jutott birtokosa kezébe, vagyoni haszon végett megszerez, elrejt vagy annak elidegenítésére közreműködik. 2. Udvári ebédre csak az mehet a királyhoz, aki erre meghívást kap. 3. Erre nézve olvassa el *Clair Vilmos Párbaj-Codex* című könyvét, melynek 5. §-a körülményesen megmagyarázza a párbajképesség fogalmát. 1 forint 50 krajcárért megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

E. J. Baskircseff Mária orosz festőnő volt, aki élete legnagyobb részét Nizzában és Párisban töltötte s egészen elfranciásodott. Benső barátság kötötte *Bastien-Lepage*hoz, a francia naturalista művészet egyik legnagyobb alakjához, akivel sokat festett együtt. Egyik képe a Luxembourg-képtárban látható. Nevét különösen emlékiratai tették világhírűvé, amelyekben minden kendőzés nélkül adja elő legtitkosabb érzéseit is. A gyönyörű memoirk két kötetben jelentek meg ily címen: *Mémoires de Marie Bachkircseff*. Egész fiatal korában halt meg.

109.112. sz. előfzető. 1. A vallás-és közoktatásiügyi minisztertől kell reá engedélyt kérnie. Az azonban bajos lesz, hogy még ebben az évben vizsgálhassák, ha a folyamodványát is csak most fogja beadni. Elvégre a miniszteriumnak is sorrendelt kell tartania a beadványok elintézésében. 2. Fizetése az egyes megyékben különböző. 3. Igen, a községi előjárásig, ha arra oka van, megtagadhatja a bizonylat kiadását.

Kriminalista. A *Le Journal*nak abban a számban körülbelül annyi volt erről, mint amennyit mi átvettünk. Ha érdeklődik ezek iránt a dolgok iránt, bőséges adatokat találhat *Gorounak*, a volt párisi detektívönöknek legutóbb megjelent két kötetében. Ezek tele vannak ilyen érdekes apróságokkal, a rendőrök ezer apró fogásával, stb. Bármelyik pesti könyvkereskedő utján mehozathatja.

Z. J. Mulás-pusztá. Olyan könyv, azt hiszszük, *Diesener H.*: „A kőműves-szerkezetek” című munkája, amely 274 ábrával van kísérvő. Ára 2 frt 60 kr. A villamoságot pedig *Kalmár Antal*: „A villamoság” című könyve tárgyalja, amely szintén 190 ábrát foglal magában. Ára 1 frt 70 kr. Mind a két könyvet megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

Vasutas. Az 1900. évi költségvetés az állomási szolgálatnál 12 hivatalnok, 85 altiszt és 48 szolgáló állás rendezését kéri, de az állomási előjárók fizetésjavításáról és segédtisztai kinevezéséről nem emlékszik meg.

Dr. Sz. B. Debrecen. Igen, kapja a miniszterelnöki nyugdíjat is.

N. F. Tizza-Polgár. Az engedélyeket nem vonják be, de erősen kantarozzák.

H. I. Szuk. Jól sejtette, nem kap'uk meg. Különben *közérdekű* felszólalásoknak mindig helyt szoktunk adni.

Iff. D. I. Bana. Sem bélyegtelen, sem bélyeges levelet senki elfogadni nem köteles. De akkor sajátkezelő rá kell írni, hogy „nem fogadom el.”

L. G. Budapest. Iratkozzék be az állami közép ipariskola építészeti tanfolyamára. Az iskola a József-körút és Nepszínház-utca sarkán van.

Trombadivento. 1. Levelét átadjuk Pekár Gyula kollegának s a reklámtól választ megismerjük. 2. Amerika legtöbbet emlegetett milliomasai: Vanderbilt és Gould.

S. A. Nem mondhatjuk meg előre, hogy a Hirsch-alapból kap-e segélyt vagy sem, de annyi bizonyos, hogy jogcime van reá és bátran folyamodhatik. A kérvényt küldje be a Hirsch-alap budapesti kezelőségének, dr. Weinmann Fülöp kir. közjegyző címére, VI. Andrássy-ut 2.

107.992. sz. előfzető. 1. A postamester tartozik a levelet indítás előtt elfogadni. 2. Ha nem teszi s esetleg sértő megjegyzéseket tesz, mint ön panasolja leveleiben, jelentse föl az illetékes posta-és táviradnagyzatóságnál.

W. J. Fászó. Ha már némileg bírja a francia nyelvet, olvasgasson szorgalmasan francia újságokat és könyveket. Ez a legjobb gyakorlat a nyelv tejes megtanulására.

107.428. sz. előfzető. 1. A világot sem szabad. 2. Az illetékes járási szolgabírónál kell följelenteni. 3. A vármegyei főorvosnak is följelenténi, ha a szolgabíró késlekednek az intézkedéssel.

F. P. Meltóztatassék csak a levelet Bécsbe, a Burgha küldeni, ott bizonyosan megkapja.

Sz. Gy. (Fásztörz.) Közölni fogjuk.

Somebody. Az apróságok igen érdekesek, sorá kerítjük.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szegény emberek.

Nyomorult koldus áll az utcákon;
Úgyet se vet rá fényes, büszke ur.
Kopottan ballag szürke, öreg asszony —
S alamiznánért a zsebébe nyul...

És köny esillan meg a koldus szemében
S a halvány pénzarabra leperog:
Hm... el is vesznek, koldusok mi, óhen,
Ha nem volnának szegény emberek...

Sas Ede.

† **Villamosság a Szaharában.** A franciák nagyon értékesnek hozzák, hogy gyarmataikat mennél jobban kihasználják. Ha legújabb tervük sikerül, úgy nemsokára gyógyfürdőket és üdülőhelyeket varázsolnak a világ legfölsőbb helyére, a Szahara sivatagra! Algírban és Egyiptomban már több gyógyhely van, amelyen tagadhatatlanul nagy eredményeket érték el a mell-, szív- és idegbetegségek gyógyításával. A Szaharának azonban van egy olyan tulajdonsága, melynek előnye az említett országok légygyógyhelyeit messze felülmúlja: ez a gazdag légköri villamosság, mely tudvalevőleg számos betegségre kitűnő gyógyhatást gyakorol. Így például a csusz vajmi ritka betegség Algírban és csakis a magasban fekvő nyirkos részeken fordul szörvénysan elő. E kiváló előnyt az orvosok a levegő nagy villamosságának tulajdonítják. A párisi Kozmosban a napokban érdekes cikk jelent meg a sivatag levegőjének csodaerejéről. A cikkirő, ki egy ízben nagy vihart állott ki a Szaharán, a tikasztó forróságban észrevette, hogy a lovak farkszőre legyezetés közben villamosságot fejlesztett, fölborzoltott és ha kezével érintette, villamos szikrákat fejlesztett. Később saját hajával ugyanazt tapasztalta. E tümeményről már több Szaharautas megemlékezett. Magától értetődik, hogy ily nagyfokú villamosságot csak kivételesen tartalmaz a sivatag levegője, de azért normális időben is mindig tartalmaz annyi villamosságot, a mennyi számos súlyos betegség enyhítéséhez és gyógyításához szükséges.

† **Az ordító oroszán.** München egyik sör-csarnokába nemrég egy elegánsan öltözött ifjú tért be és egy korsó sört rendelt. Amikor a pincér az asztalra tette, az ifjú felnyitotta a korsó fűdelét és iszonyúan ordítani kezdett. A vendégek ijedten felugráltak az asztalok mellől és az ajtó felé rohantak. A vendéglős odalépett az ifjuhoz és részvételteljes hangon kérdezte, hogy miért ordít. Hogy hirtelen beteg lett és hogy orvosért küldjön-e. Az ordító ifju-

nak mosolyra nyíltak az ajkai, aztán a falra mutatott, ahol többek között ez a mondás állott:

Ha a vendégnek korsója
Nincsen színg telve:
Ordítson mint az oroszán,
Amíg kilóg nyelve!

Aztán a söröskancsója mutatott, amire a pincér sietve robogott elő egy színg telt korsóval.

† **Szeccsessziós étlap.** Végre is az Esterházy-sültnek és a Pálffy-rostélyosnak már semmi értelme sincs. Új neveket, új nagyságokkal van tele a világ, illő dolog tehát, hogy az étlap is lépést tartson a világgal. Nos, egy pécsi vendéglős ebben a tekintetben is megtörte már a jeget. A *Pécsi Napló*-ban olvassuk, hogy a következő, csupa aktualitással felöltölt étlapot adta ki erre a hétre:

Vendéglős Szeccsesszióhoz.		
Uj!	Étlap.	Uj!
Sültök.		
Transvaali pecsenye		50 kr.
Boer-vetrece		40 "
Boer-szelet, félángolosan		45 "
Dreyfus-sült		25 "
Lábosban sült kvóra-rostélyos		65 "
Paprikás a la 14. S.		30 "
Kiögyezési tokány		35 "
Moccai pörkölt		30 "
Halászlé a la Széll		40 "
Beafsteak a la Krieghammer		80 "
"Hier" nyársosült		50 "
Novelli-cotelette		50 "
Tészták.		
Maccaroni a la Duse		30 kr.
Sarah-felfújt		30 "
Borok.		
Chateau-esiz		50 kr.
Magyar bor — nincsen		— "
Uj!	Minden héten új étlap!	Uj!

Mind szép. De miért nincs magyar bor? És ha nincs, miért van az étlapon? Ha pedig rajta van az étlapon, miért nincs? Bele lehet örülni. Ez lehet különben a szeccsesszió az étlapon.

† **Az erkölcs rendőre.** Bécsben egy idő óta gyakorlat történik, hogy a rendőrök ártatlanul tisztességes hölgyeket szőlitanak meg és kísérnek be. Ezeket a baklövészeket most kifigurázza egynemelyik bécsi újság. Ez is onnan való:

A rendőr: Hallja! Mit áll itt?
Hölgy: Az uramat várom!
— Ugy? Egy urat vár? No abból nem lesz semmi! Tessék előre!
— De kérem, az uramat! Érti? Csak a trafikba ment szivarért . . .
A férj (kijön a trafikból): Mi történt?
A rendőr: Itt nem szabad állni! Semmiféle nőszemélynek!
A férj: De hiszen ez a feleségem!
A rendőr: Van házassági levele?
A férj: Otthon!
A rendőr: Hísi! a picit!
A férj: Ugy! Nézze itt a jegygyűrű . . .
A rendőr: (a hölgyhöz.) Tehát maguk meg vannak esküdve . . .
A hölgy: Igen! igen!
A rendőr: Tehát becsületes hölgy?
A férj: Természetesen!
A rendőr: (a hölgyhöz.) Akkor ön foglyom!
A férj:) De az istenre, miért?
A hölgy:)
A rendőr: A rendőrség megtévesztése miatt!
Ez Bécsben történt, de nálunk is megtörténhetett volna!

† **Rövid az élet.** *J. Holl Schooling* szerint van egy régi szabály, amelylyel minden 12—90 éves kor között élő embernek a még hátralévő éveit ki lehet számítani. Az életkor éveinek számát ugyanis le kell vonnunk a 86-ból, a maradékot elosztjuk 2-vel s a fennmaradt szám adja meg a még hátralévő évek számát. Ezt a régi szabályt *De Moivre* híres francia matematikus találta ki. *Schooling* grafikai táblázatokat is készített, amelyek egyike azt jelöli, hogy milyen lehetőség van arra, hogy a férfi jelenlegi korán túl még egy évig éljen. Születésekor ez a lehetőség olyan, mint az 5-nek az 1-hez való aránya, öt éves korában mint 119, tizedik évében 512, tizenötödik évében mint 347, husz éves korában mint 207, a huszonötödikben mint 97, negyven éves korában mint 78 az 1-hez stb. *Schooling* számításai alapján állítja, hogy 1000 hatvanéves egyén közül 599 túléli a hetvenet, 120 a nyolcvanát és 17 a kilencvenet, végül 1000 kilencven éves ember közül csak 4 éri el a századik évet. A hatvanéves emberek tíz évi továbbélésének valószínűsége 1/8.

Hát érdemes sokáig élni, ha az embernek ennyi számítás kell tenni, hogy meddig éljen?

Ötletek

a világ végéről.

— Salamon Ödön. —

Az emberek annyira ösözök, hogy könnyebben halnának meg, ha velük együtt meghalna az egész világ.

REGÉNY.

A verebek.

(51) — REGÉNY. —

Irtá: KABOS EDE.

Ugrott egyet, hogy a nyakába akasztkodjék.
— Szervusz, nagyságos ur!
— Géza!
— Hát még emlékszel a nevemre? No lám, lám. De azt már nem tudod, nagyságos ur, hogy ki az az Angéla! No, no, ne féllesz, nagyságos ur! Ha tudnád, régen fölkerestél volna. Mert régen vagy itthon, tudom. De hajh a képviselő urnak megmeredvedett a nyaka és nem tud visszanezni, csak előre.

— Bolond vagy, Géza.
— Még az se legyen? Ha olyan okos akar-nék lenni, amilyen te vagy, husz év múlva se találkoztunk volna. Pedig mintha még emlékez-ném, hogy ismertük egymást. S azért, hogy most nem a pipámmal fűtöm a lakásodat, még va-gyok neked valaki.

Egy kísért megnyult Korniss, még vékonyabbnak látszott. De az arca sugárzott és Szap-loneczaynak úgy tetszett, hogy ez az arc megfínomodott. Mintha az asszony arcából tükröz-nék benne valami. Talán csak a szemekben, de az is elég, hogy egészen másnak lássa tőle Korniss Gézát. S ahogy forgolódott előtte, ahogy érdek-lődve babrált az íróasztalon, mintha készülő ve-sek kéziratát kutatná, ahogy minden pillanatban megakadt a szeme valami butoradaron: aig tu-dott ráismerni egykori lakótársára. Mozgékony maradt, de kiszivódott belőle az a sok szöglet, ami valamikor szinte kellemetlenül tette és csak egy ideges, boldog emberkének látszott, akit minden érdekelt, mert mindenhez van szíve. Az arca, az

pedig határozottan szép volt. Valami leányos finomság festette szépre.

— Mit csinált veled az az asszony? — kérdezte Korniss Gézától.

— Amit akart. És ezentul is azt fogja csinálni.

Boldogság, alázat, gyönyörrel hordott szolgaság érzet ki minden szavából és nem tudott belefáradni a beszédebe.

— Hát igazán csuf dolog, amit csinálsz, nagyságos ur. Magamról nem is beszéllek, mert engem el szabad felejteni, meg is érdemlem. Voltak hetek, amikor én is elfelejtettem mindenkit, téged is. De a saját multadat, Adám, azt is elfelejtetted. Voltál-e csak egyszer is abban a régi fészekben, ahol az én könyveim voltak a butoraid? De nem a butoraid, a mindened. Azok tápláltak, vigasztaltak, melengettek és nem is mindig csak olyan képletes értelemben. Látod, én csak azért járok szívesen Weberékhez, hogy egy pererő mindig benézhessek a kávéházi játékszobába. Különbösen most üres, megint megbuktatott egy pincéért. Nekem jól esik, ha látom s fölmelegedem benne, pedig azóta se volt fűtve. S az a játékszoba nekem biztatott, sarkantyum, multam. Te egyszer sem voltál ott. Halálán fu vagy. Szaplonczay megölelte.

— Majd elmegyünk együtt, meglátogatjuk a — multat.

— Helyes. Akkor kedvet kapsz arra is, hogy minket meglátogatsz. Hogy úgy is meglátogatnál? Hiszem, de talán nem is hiszem. Mért nem jöttél ideig? Pedig érdemes. Micsoda kis fészkek, szerelmes madaraknak való, puha és meleg. S mennyien megérünk benne!

Szaplonczay mosolyogva fenyegette meg barátját.

— Csak nem költöztetted oda az irodalmi és művészeti világot?

— Oda én. És sehse gunyold. Ha nem is olyan híres emberek, amilyen te vagy, de nép-közönséges szellemek. Poéták, kritikusok, színészek, tanárok . . .

— Különösen sok tanár.
— No igen. A tanárok többségben vannak, de eljár hozzánk az öreg Varju is, aki pedig nem tanár.

— Sőt nem is ember — nevetett Szaplonczay.

— Hát gyűlöli az embereket, az igaz. Olyan mint a medve. De nálunk jól érzi magát. A fiatal poéták neki olvassák fel a verseiket, a kritikuskok az ő dolgaihoz mérik az új alkotásokat s a színészek is szavalják a verseit.

— Akkor értem. Udvar kell neki, mert megöregedett.

— Nem udvar, emberek, akik megértik. Különbösen pedig ne bántsd, mert olvasta a könyvedet és téled nagyon sokat vár. Alig várja, hogy megismerkedjék veled. S a többiek is. El kell jönnöd legközelebb, Adám.

Szaplonczay mindent megígért és Korniss uszott a boldogságban. Apróra lefestette azt a kis társaságot, mely szinte mindennapos az ő kis fészekében és igazán azt az álmat valósítja meg, mely a nyomorúság idején lelkesítette. Mert mindig ott van az irodalmi és művészeti világ az ő szalonjában és szárnyukat bontó fiatal tehetségek várják tőle az utmutatást. A *Kritikai Szemle* pedig immár találkozó, sőt küzdő helye a feltörekvő ifju irodalomnak. Az öreg Varju a maga tekintélyével úgy takarja ezt az ifju irodalmat, mint tyuk a csibéit. Olykor maga is ír a lapba s az olyan, mintha az evangéliumot hirdetnék az ifjuságnak. S ennek az egész kis világnak vezetője, támogatója, inspirálója: ő, Korniss Géza.

— Milyen csudálatos esték! Milyen mély elmélkedések! — rajongott sugárzó képpel a kis tanár.

S akkor Szaplonczay óvatlanul megkérdezte:

— Hát Angéla?
Korniss szemén mintha egy kis felhő sikkolt volna át.

(Folytatása következik.)

Ha az egész világ elpusztulna és csak egyetlen egy asszony maradna meg, ez is rögtön az almába harapna.

Micsoda örült mesalliancót követnének el az emberek ha biztosra vennék, hogy a világ elpusztulása csak napok kérdése.

Ne felejtjük, hogy ha mi elpusztulunk, az egész világgal együtt, veünk pusztul minden fegyver, minden erőszak, minden nyomor, minden adóhivatal, minden hitellező, minden ellenség, és minden muszka.

A világgal sokkal több rossz pusztul el, mint jó.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Adóelengedés. Az 1883. évi XLIV. törvény-cikk értelmében az elemi csapások által okozott terméskárok eseteiben adóelengedésnek van helye. A lisztharman (Oidium Tuelleri) nevű gomba a folyó évből az ország sok vidékén jelentékeny kárt okozott a szőlőkben. Minthogy azonban ez a szőlőbetegség az idetzett törvényben felsorolt élelmi károsítókat közt, amelyek adóelengedésre igényt nyújtanak, nincsen fölemlítve, kétség merült föl, vajjon a lisztharman által okozott károk esetében kaphatnak-e a szőlősgazdák adóelengedést? A pénzügyminiszter a földmívelésügyi miniszter fölkérésére ez ügyben folytatott tárgyalás alapján folyó évi 85.666. szám alatt kiadott körrendeleletvel kijelentette, hogy a lisztharman szőlőbetegség által okozott kár oly elemi csapásnak tekintendő, melynek alapján adóelengedésnek van helye.

Az Országos Iparegyesület háziipari szakosztálya tegnapielőtt *Ghyeyz* Béla előnklete alatt tartott ülésén foglalkozott téli munkaprogramjának a megállapításával. A programtervezetét dr. *Kovács* Gyula királyi tanácsos szakosztályi alelnök terjesztette elő egyhangyú helyeslés mellett. A gazdák munkatény egész sorát ölel fel a háziipari érdekű felolvasásoknak és bemutatásnak előadásoknak; felvették továbbá a programba a vidék nagyobb városaiban rendezendő háziipari bazárokat és elhatározták, hogy a téli folyamán Budapecsten nagyobb szabású háziipari bazárt rendez a szakosztály. *Nejgré* László országgyűlési képviselő a rutén vidékek népének nyomorára s azon a vidéken már meglehetősen fejlődő háziiparra hívta fel a szakosztály figyelmét. A szakosztály elhatározta, hogy érintkezésbe lép a rutén bizottsággal egy esetleges közös akció létrehozása érdekében.

A gyapjuaukciók érdekében. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a gyapjuaukciók fejlesztését és céljai közé sorozta. E végből dr. *Ádám* Géza kereskedelmi miniszteri fogalmazót hosszabb külföldi tanulmányutra küldötte, hogy nézze meg Antwerpent, Londont, Liverpoolt, mint a gyapjuaukciók empórumait s tapasztalatairól annak idején tegyen jelentést. A gyapjuaukciót *Darányi* Ignác földmívelési miniszter is alaposan tanulmányoztatja. *Darányi* dr. *Rodiczky* Jenőt, a gyapjuaukciókat intézet vezetőjét bízta meg a külföldi gópepontok bejárásával.

A Gazdák Fiktositó Szövetkezete megalakítása ügyében a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének mult évi nagygyűlése által kiküldött végrehajtó bizottság tegnapielőtt délután gróf *Zselénzski* Róbert előnklete alatt ülést tartott a Körtelken. A bizottság, tekintettel arra, hogy a szövetkezet megalakulásához szükséges egy millió korona tőke már jegyzések útján biztosítva van s így a kormány részéről kilitásba helyezett 200.000 forintnyi adomány is esedékessé vált, elhatározta, hogy a szövetkezet alakuló közgyűlését november 30-ika és december hó 10-ike közötti időben tartja meg. A pontos határnap kitűzésére és a szükséges előmunkálatok a céljából három tagu bizottságot bízott meg.

Fizetésektelenség a tőzsdén. A hosszabbidő óta uralkodó üzleti pangás alatt sorra következnek be fizetésektelenségek. Ma ismét történt egy insolvenca. A *Sommer Testvérek* szövölt- és rövidtáru nagykereskedő-cég (Szerecsén-utca), amely váltóleszámitallással is foglalkozott, nem tudta fedezni azokat a váltókat, amelyek az üzleti pangás következtében visszakerültek, amire bejelentette fizetésektelenségét. A hitelezők moratóriumot ajánlottak fel a cégnek. A státus nincs ugyan még egybeállítva, de az aktívák előreláthatóan meghaladják a passzívákat, amelyek összesen 400.000 forintot tesznek. A váltókötelezettségek is jó elfogadványokkal vannak fedezve. Azt hiszik, hogy az egyezség sikerülni fog.

Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató választmánya, ugyanis mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központi végrehajtó bizottsága ma délelőtt 10 órakor gróf *Dessenyffy* Aurél előnklete alatt a Körtelken látogatott ülést tartott. Élelnek érdekeltet keltett a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének átirata, amelyben a sérelmes kontingens kiosztás ügyében felterjesztett memorandumnak pártolását kéri. Megdöbbenéssel vette tudomásul a választmány azt az elbánsát, amelyben a pénzügyi kormány az új szeszgyárosokat részesítette s meglehetősen éles kritika tárgy volt általában az új kontingens törvény

tekintetében követett eljárás, valamint annak tartalma is. Elhatározta a választmány, hogy a szesztermelők egyletének kérelmét magáévé teszi s a kérdést a szövetség közgyűlés napirendjére kilitzi. Sajnálattal veszi tudomásul a választmány, hogy a kereskedelmiügyi miniszter a gazdasági egyesületek levezetési részére kérelmezett portmentességet újból megtagadja, elhatározta azonban, hogy figyelemmel kíséri a portmentesség tekintetében készülő új törvényjavaslatot s annak idejében ezen joros kívánságnak újból kifejezést fog adni. Megállapítja ezután a választmány a f. évi szövetségi nagygyűlés napirendjét s annak napját december 11-ikében állapítja meg. Majd a közgazdasági szakosztály javaslatai kerültek sorra, amelyeknél élelnekbb vitára szolgáltatott alkalmat a szabadraktárak és a vámhitel kérdése, amelynek a pénzügyminiszternél a megszüntetését kérelmezte az egyesület, de hiába. A választmány elhatározta, hogy a kérdést a szövetségi nagygyűlés napirendjére tűzi ki s a képviselőház figyelmébe is felhívassék lehetőleg interpelláció útján. Elhatározta továbbá, hogy a börze reformja a nagygyűlésen tárgyalassék. Több próbb ügy elintézése után az Országos Magyar Gazdasági Egyesület belügyeit tárgyalták még le az ülésen.

Sorsolás. A magyar királyi nyeremény-kölesön sorsjegyeinek 87-ik kisorsolása ma történt meg a Jottóigazgatóság hivatalos helyiségében. Ez alkalommal kihúzták a következő 50 soroatszámot: 119, 242 355 370 394 413 419 433 951 1056 1108 1120 1146 1252 1286 1659 1948 1950 2043 2142 2326 2366 2366 2440 2488 2695 2784 2806 2841 3090 3196 3237 3412 3574 3591 3681 3737 3930 4241 4495 4537 4697 4891 5067 5139 5361 5521 5790 5930 és 5972. Ezekből kihúzták a következő nyereményeket, ugymint: a főnyereményt 150.000 forinttal, esett a 355 soroatszám 35 nyerőszámra. 10.000 forintot nyer 951-50, 5000 forintot 2366-24, 1000-1000 forintot nyernekek: 2366-36 4013-27 5972-12 5972-49; 500-500 forintot nyernekek: 413-38 419-19 1268-31 1948-15 2043-17 2142-16 2326-5 2386-25 2440-11 2481-24 3412-14 3681-23 4241-28 4495-41 4697-6 4697-7 4697-17 és 5930-8. A fenti 50 soroatszámokban foglalt többi nyerőszámok egyenként 160 forintot nyernekek.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapecsten 18.- forint pénzben, 18.50 forint áruban. Bécsben a nyersszesz ára 19.60 forint pénzben, 19.80 forint áruban.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Sommer* Testvérek budapesti rövidtáru kereskedő cég bezúnttette fizetéseit. Az áruadósságok 150.000 forintot, a váltóadósságok 250.000 forintot tesznek ki. Az aktívák nagysága még nem ismeretes. A cég pörönkívüli egyezsége törekszik.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. évi nov. 15-én. Készlet — darab. Érkezett 361 darab. Összesen: 1401 darab. Eladott 691 darab. Maradt 710 darab. — *Napi árak:* 120-180 kgr. sulyban 40-42 krajcárig, 220-280 kgr. sulyban 39-41½ krajcárig, 320-380 kgr. sulyban 39-41½ krig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilos 37-38 krajcárig. Malacok 34-36 krajcár kilonkint. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonátzdsze.

Budapest, november 15.

Az irányzat szilárdabb lett és a vételkedv megjavult. A malomok szivesen fizettek 5 krajcárral magasabb árakat és különösen a finomabb vörös búzát keresték. Forgalomba került 28.000 métermázsza buza. A tegnapi délutáni forgalomban még 16 300 métermázsza búzát adtak el.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 2000 mm. 80-5 k. 8 frt 25 kr, 500 mm. 80 k. 8 frt 22½ kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 17½ kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 10 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 15 kr, 200 mm. 79-5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 79 k. 7 frt 95 kr, 200 mm. 79 k. 7 frt 95 kr, 100 mm. 78-6 k. 8 frt — kr, 100 mm. 78 k. 8 frt — kr, 200 mm. 78-8 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 78-5 k. 7 frt 85 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt — kr, 100 mm. 78-5 k. 8 frt — kr, 300 mm. 78 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 77-5 k. 8 frt 05 kr, 100 mm. 77-5 k. 7 frt 85 kr.

Török-Becsei: 2300 mm. 75-4 k. 7 frt 65 kr.

Bégái: 2100 mm. 77 k. 7 frt 80 kr.
Fehérmegyei: 1100 mm. 76-2 k. 7 frt 85 kr.
Babáti: 2000 mm. 77 k. 8 frt 15 kr.
Dunai: 2330 mm. 75-3 k. 7 frt 55 kr.
Kulpini: 1700 mm. 73-8 k. 7 frt 65 kr.
Kubini: 930 mm. 74-5 k. 7 frt 40 kr.
Pestmegyei: 100 mm. 80-3 k. 8 frt 10 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt — kr, 100 mm. 79 k. 7 frt 95 kr, 100 mm. 78-5 k. 7 frt 80 kr, 1000 mm. 78-5 k. 7 frt 75 kr, 100 mm. 77-5 k. 7 frt 65 kr, 100 mm. 77 k. 7 frt 70 kr, 100 mm. 76-5 k. 7 frt 75 kr, 200 mm. 76 k. 7 frt 75 kr, 400 mm. 75 k. 7 frt 80 kr, 300 mm. 75 k. 7 frt 80 kr, 100 mm. 74 k. 7 frt 80 kr, 100 mm. 75-3 k. 7 frt 80 kr, 100 mm. 75 k. 7 frt 45 kr, 100 mm. 76-5 k. 7 frt 45 kr, 100 mm. 74 k. 7 frt 50 kr.

Yaraki: 800 mm. 76-8 k. 7 frt 55 kr, 2500 mm. 75 k. 7 frt 45 kr.

Szerbiai: 3000 mm. 74 k. 6 frt 50 kr, 3400 mm. 76-5 k. 7 frt — kr, 3700 mm. 77 k. 7 frt — kr, 3000 mm. 74-5 k. 6 frt 55 kr, 3000 mm. 75 k. 6 frt 55 kr.

Mind 3 hónapra.

Zab: 400 mm. 4 frt 95 kr, 200 mm. 4 frt 50 kr.
Rozs: 100 mm. 6 frt 17½ kr.
Árpa: 1000 mm. 5 frt 85 kr.
l. szeszfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzdsze szokásai szerint, készletben 100 kilogrammonkint. — A minőség, hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	kilós	100 kilogramm ár		kilós	100 kilogr mm. ár		
		frtől	frtíg		frtől	frtíg	
iszavideki	6	76	7.65	7.70	79	8.05	8.20
		75	7.70	7.80	80	8.20	8.15
		77	7.80	7.90	81	8.20	8.50
		78	8.10	8.10	—	—	—
fehérmegyei	6	75	7.65	7.70	79	8.05	8.20
		75	7.70	7.80	80	8.20	8.25
		77	7.80	7.90	81	8.20	8.50
		78	8.10	8.10	—	—	—
postvideki	6	75	7.65	7.70	79	8.05	8.15
		75	7.70	7.80	80	8.15	8.20
		77	7.75	7.85	81	8.15	8.25
		78	7.90	8.10	—	—	—
bánási	6	76	7.70	7.80	80	8.15	8.10
		76	7.70	7.75	80	8.15	8.20
		77	7.75	7.85	81	8.15	8.25
		78	7.90	8.10	—	—	—
bácskai	6	76	7.70	7.80	80	8.15	8.10
		76	7.75	7.85	80	8.15	8.20
		77	7.85	7.95	81	8.15	8.25
		78	7.95	8.15	—	—	—

Egyéb gabonafajták	kilós	100 kilogramm ár		
		frtől	frtíg	
Rozs	uj előrendű	—	6.25	6.85
	másrendű	—	4.10	4.20
Árpa	iszkarmény	—	5.90	6.10
	écsenti való	—	6.65	6.70
Zab	sörözésre való	—	6.40	6.20
Tengeri	bánási	—	6.35	6.45
	m. szemű	—	5.20	5.60
Repece	uj káposzta	—	11.60	12.10
	bánási	—	6.30	5.60

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra 8.07-8.04-8.05-8.06-8.07
Buza (1900.) okt.-re 8.04-8.05-8.06-8.07-8.08
Rozs áprilisra . . . 6.54-6.58-6.57
Zab áprilisra (1900) . . 5.14-5.13
Tengeri 1900. májusra 4.94-4.95-4.96-4.97
Repece augusztusra . . 11.55-11.60

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra . . . 7.98 pénz 7.99 áru
Buza októberre 8.01 " 8.02
Rozs áprilisra (1900) 6.51 " 6.52
Tengeri (1900.) máj.-ra 4.94 " 4.95
Zab (1900) áprilisra 5.12 " 5.13
Repece augusztusra — " —

Délután fel 5 órakor zárul:

Buza októberre 8.05-8.06
Buza áprilisra (1900.) 8.06-8.07
Buza szeptemberre (1900.) 0-0-0
Rozs áprilisra (1900) 6.54-6.55
Zab áprilisra 5.12-5.13
Tengeri májusra 1900. 4.96-4.97
Repece augusztusra 11.65-11.75

A budapesti értéktőzdsze.

Ismétellen volt már alkalmunk kiemelni, hogy az összes európai tőzsdéken a forgalom eszikken s csupán ennek tudható be, hogy mélyebbre ható politikai események, mint a kilitás a kvótakérdés kedvező megoldására, semmi hatást nem keltenek. A hét folyamán a külföldi bányapiac ismét mozgalmos emelkedés tüneteit tárta fel. Az itteni piac rokonsértekei azonban nem tudták az impulzust követni, főleg azért, mert a vas- és bányaiipar helyzete nálunk nem oly keesgető, mint külföldön. Kereskedelmi miniszterünk törvényjavaslata a hazai ipar kedvezményezése ügyében felette jó hatást tett az érdekeltekre, de ez a hatás számokban sem nemzetközi értékek, sem a helyi papírok piacán kifejezést nem nyert.

A mai előtőzdsze csekély változások és jelentéktelen forgalom mellett ment végbe.

A déli tőzsdén is fölötte csekély volt az érdeklődés és miután Bécsből, ahol a Lipót-napi ünnepe miatt szünetelt a forgalom, sem jöttek jegyzések, változás nem állott be.

A helyi piac csendes.

Valuták és érváltók merevobbek.

Az előtőzdsze üzletellen.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény —. Magyar hitelrészvény 368.40-368.50. Osztrák-magyar államvasut —. forint.

A déli tőzdsze.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 372.50-373.—. Osztrák hitelrészvény 368.10-368.60. Osztrák-magyar államvasuti részvény 329.25-329.75. Leszámitoló bank 252.—-252.25. Közuti vasut 340.—-340.25 forint.

Utőtőzdsze. A 4 órai záratkör maradt: Osztrák hitelrészvény 368.75. Magyar hitelrészvény —. Leszámitoló bank részvény 252.—. Rimamurányi vasut részvény —. Osztrák-magyar államvasut 329.75. Közuti vasut 340.—. Villamos vasut —. forint.

A budapesti terménytőzdsze.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-

üzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-jolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna 45.—52.— forint, vörös tisztai, alföldi és felvidéki 53.—61.— forint. Vörös erdélyi — Vörös bánági — Középszemű 66.50—71.— Nagyszemű 71.—74.— frt. Disznózsír: budapesti 50.50—51.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — városi 4 darabos 40.—40.50 forint, 3 darabos 41.—41.50 forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—14.75 forint, 120 darabos — forint, 100 darabos 19.25—19.75 forint, 85 darabos 26.—26.50 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.—12.25 forint, 100 darabos 18.—18.25 forint, 85 darabos 25.—25.25 forint. Szilvaiz: szlavómiai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az alsó-ausztriai nemzeti ünnep miatt a tőzsde ma egész napon át zárva maradt. A gabonaüzlet szintén szünetelt.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, november 15. (Tőzsdei tudósítás.) Vételkedv hiján a mai tőzsdén csaknem minden téren kedvetlenség uralkodott, csak kohó részvényekben mutatkozott egy ideig némi vételkedv, aminek következtében ezek az értékpapírok és a közszerzvények kissé emelkedtek. Később azonban itt is érezhető hatását a nemzetközi piacokon uralkodó kedvetlenség. A zárlat gyengébb volt, mert a magánleszámitolási kamatláb 6%-ra emelkedett.

Berlin, november 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.25. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 95.—. Osztrák-magyar Államvasút 140.50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltótár 169.15. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 191.25. Általános villamosági Edison 246.75. Gelsenkircheneri 195.90. Laurakohó 251.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 99.—. 4%-os magyar aranyjárdék 98.—. Osztrák hitelrészvény 230.10. Déli vasút 22.25. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegye 216.60. 4%-os új orosz kölcsön 99.10. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 93.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 156.—. Harpeni 199.60. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, november 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.90. 1880. sorsjegye 141.25. Déli vasút 32.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.95. Osztrák hitelrészvény 230.—. Osztrák-

magyar államvasút 140.25. Olasz járdék 92.60. 4%-os magyar aranyjárdék 98.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, november 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 96.35. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.25. Magyar koronajárdék 95.65. Osztrák-magyar bank 169.35. Déli vasút 32.20. Elbavölgyi vasút —. Budapest váltótár 204.15. Bécsi bankjegye 134.50. Vilamos részvény 145.90. 3%-os magyar aranyjárdék 82.—. 4 1/2%-os ezüstjárdék 99.10. 4%-os magyar aranyjárdék 97.95. Osztrák hitelrészvény 230.—. Osztrák-magyar Államvasút 140.30. Eszák. vasút —. Bécsi váltótár 169.20. Párisi váltótár 809.33. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 271.60. Az irányzat szilárd.

Páris, november 15. (Zárlat.) 3%-os francia járdék 100.30. Olasz járdék 92.30. Osztrák-magyar Államvasút 717.—. Francia törleszt. járdék —. 4%-os magyar aranyjárdék —. Török dohányrészvény 297.—. Osztrák Lenderbank —. 3 1/2%-os francia járdék 102.02. Osztrák földhitelintézet járdék —. Déli vasút 166.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.—. Ottomanbank 552.—. Párisi bankrészvény 1077.—. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kübhányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 14. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Öreg közép (párónkint 300—340 kilogrammig terjedő súlyban) — krajaérig. Fialat nehéz (párónkint 220 kilogramm felüli súlyban) 41—42 — krajaérig. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogrammig való súlyban) 42—42 1/2 krajaérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 43—43 1/2 krajaérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. Közép (párónkint 220—280 kilogramm súlyban) — krajaérig. — Könnyű (párónkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krajaérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig. — Közép (párónkint 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) krajaérig. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krajaérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — krajaérig. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krajaérig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 41—42 — krajaérig. — Közép (párónkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 40 1/2—41 1/2 krajaérig. Könnyű (párónkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 39—40 — krajaérig.

Sertésárak: 1899. nov. 16. 13. napján vált készlet 33.438 darab, 1899. november 14. napján felhajtott 777 darab, 1899. évi november 14. napján elszállított 560 darab, 1899. november 16. napjára maradt készletben 63.655 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése.

Budapest, november 15.

A magas nyomás az Atlanti oceántól a Középtengerig széles területben borítja a kontinentet s két centruma van, az egyik a tegnapi depresszió helyén, Anglia felett, a másik az Alperek környékén. Finnország feletti keskeny nyelvé alakjában egy depresszió nyomul dél felé. Az idő a maximum hatása alatt az egész kontinensen száraz volt, jelentéktelen csapadék csak az északi depresszió környékén esett.

A hőmérséklet európaszerint süllyedt, úgy hogy ma reggel Franciaország legnagyobb részében, az Alperekben és Oroszországban a fagyopt alatt van.

Hazánkban az idő száraz, a hőmérséklet a Dunántúlt kivéve, mindentől alacsony s az Alföld keleti felében és Erdélyben, valamint a délnyugati határon a fagyopt alatt van.

Küldetés. Hűvös és sok helyütt, főleg az ország északkeleti felében csapadékos idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Labrona, Ung), date (nov. 14, 15), and water level (m. t. e.).

Sneidig egyenruhákat készít BLUM SÁNDOR Budapest, Váci-utca 12. szám.

GYEREKRUHÁT és fehérműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olesón készít FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN Budapest, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

A m. t. gazdasszonyoknak! A Tannwaldi Fogyasztó-Egyület ajánlja raktárát kitűnő hírnevű íngnek való sirtíngben és siffonban, ágyhuzatnak, pongyoláknak való grádliban, brillantban és virágos damasztban, továbbá nitettet, lepedővásznat és kámpert stb. kelengyék számára, valamint nagyon jó kötő- és horgoló-pamutot. Valamennyi árut gyári áron; úgy egész végben, mint méterenként is. Mintát kívánatra, díj- és bérmentve. Cím: Consum-Verein in Unter-Tannwald, Böhmen.

Titkos betegségek ellen 25 évi, részben katonai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható DR. KAJDACSY, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em. A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóhatáit Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújában olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magánléseket, nőknél fehérfolyást befőzés, kezdetes alkál, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrénebbjüket gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőeknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

GUMMI A legfinomabb francia és angol gummi-különbözőségeket, valamint jótállás mellett, szilárd erőtől doborban, tuatia 3, 4, 5 és 8 frt; Roule egyenként csomagolva, tuatia 3, 4, 5 és 8 frt. Capotte americe, (rovídy) toner szilát, tuatia 3 és 4 frt, marancsinnó 3 és 4 frt. Viktoria, tuatia 4, 5 és 8 frt. Kátholizog (bosznai) tuatia 3, 4 és 8 frt. Hálhólyag (rovídy) tuatia 4 és 6 frt. Poly Porus Haase, árja 2 frt. Poly Porus Meininger, árja 2.50 frt. Parisiöv spongya, tuatia 4, 6 és 8 frt. Nőeknek legújabb Diandev, Tenfel-tőze, 5-8 frt. Csak a Pollitzer Mór és Fianál, Bpest, Ó.ák Ferenc- tea 10. kaphatók.

„Reuma-szesz“ orvosi tekinthetők által kit. ellis. külszer. Bámulatos gyors és hatásos hatása a test bármennyi részében. U. m. reuma, csusz, ischia, köcsvény, szaggatás, szúrás, nyílásos stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ára 2 korona, erősebb beteg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárban, úgyszintén a készítő Widder Gyula gyógyszerésznel S.-A.-Ujhely. Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. ez. dr. Egger-féle gyógyszerár a „Nador“-hoz.

Kataphoresegyódmód Az ideg- és nemi betegségek gyógyítása. Irta: Dr. Mitzger Tivadar. A mű 3 fóreszre oszlik. I. RÉSZ. 1. Társadalmi elköteleződések, mint az ideg- és nemi betegségek alapjai. 2. Az ideg- és nemi betegségek főbb fajai. 3. Nemi betegségek. 4. Húgycsőakár. 5. Fehérfolyás. 7. Syphillis. 8. Önfertőzés. 9. Magömlés. 10. Idegbetegségek. 11. Neuraesthesia. 12. Epilepsia. 13. Hysteria. II. RÉSZ. 14. Potentia és impotentia. 18. Az impotentia lényege és gyógyíthatóságának kérdése. 19. Az impotentia okai. 20. Impotentia a nőknél. 21. Az impotentia gyökeres gyógyítása. III. RÉSZ. 22. A Kataphoresegyódmód. 23. A Kataphoresegyódmód lényege. 24. Néhány érdekes eset. 25. Statistika az intézetemben kezelt betegekéről. A könyv közel 200 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Ára 2 frt 50 kr. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em. A könyv teljesen zárt borítékban kúldetik stét.

Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadásra: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett, csak 1 forint 50 krajcár. Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

Kendi Margit.

Dráma 5 felv. Bartók Lajostól.

Báthori Zs.	Gyenes Margit	Jászai M.
Báthori B.	Pálfi Carilli	Beresényi
Kendi	Egressy Estella	Török I.

Kezdeté 7 órákor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

Hóra.

Színzmű 3 felvonásban. Írta Ibsen Henrik. Fordította Reviczky Gyula.

Személyek:

Helmer	Mihályfi Emmi	Judai M.
Nóra	Márkus Rank	Ujházi
Ervin	Gálosi Gy. Lindenné	Szaecsvayné
Bób	Rudai T. Günther	Szaecsvay

Kezdeté 7 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

Bohéme.

Opera 4 felvonásban. Szövegét (Murger nyomán) írta és zenéjét szerette Leoncavallo Ruggiero. Fordította Radó Antal. Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

Harmadszor.

Osztrigás Mici.

Böhözát 3 felv. Írta: Feydeau. Fordította: Béli Izor.

Személyek:

Petypon	Hegedűs Corignon	Góth
Gabrielle	Nikó L. Monticourt	Balassa
Tábornok	Szathmáry Guerrisac	Bárdi
Clementine	Almási L. Virettené	Makróczyné
Osztr. Mici	Delli E. Báróné	Bálint R.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

Blaža Luiza asszony mint vendég.

A falu rossza.

100 arany pályadíjak jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal 3 felv. Írta Tóth Ede. Zenéjét összeállította Erkel Gyula.

Feladi Gáspár	Horváth Csapó	Marton
Lajos	Szirmai Csapóné	Izsóné
Boriska	Gazai Sulyokné	Boránd
Bátki Teresi	Eötvös Tarisnyánsó	Deliné
Göndör	Kiss Kántortanító	Ujvári
Finun Rózi	Blaža Adus	Delli

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi november hó 16-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerette: Davidsohn Emánuel.

Személyek:

Monád	Szilágyi Szulamit	Komáromi
Aron	Mátrai Abigail	Ledofsky
Absolon	Beöthy Cingitang	Rózsahegyí

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtök, november 16-án színe kerül

Küzdelem az északi pólusért.

Ezt megelőzi

Mikor a levegő folyóssá lesz.

Tudományos előadás vetített képekkel, írta Cholnoky Jenő egyetemi adjunktus. Kezdeté fél 8-kor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató. A jeles novemberi műsor.

La jolite L. Fagette érdekes párisi chansonjaiban.

Új képek, Tableaux-vivants

— Érdekes. — Pikáns! —

Jane Valder

Seherzade

az 6 új táncban.

Pénztárnítás 7 órákor. Kezdeté 8 órákor.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.

Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-törsde IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali-pénztáránál kaphatók.

Vasár- és ünnepnap 2 előadás.

Maróthid-kávéház

Lipót-körút 2. szám. Angolországból visszaérkezett a pozsonyi közkedvelt Oláh Sándor

a Prince of Wales udvari cigányzenekara és először hangversenyez Budapesten

Silberer Ede Margithid-kávéházában Lipót-körút 2.

VANEK kávéháza.

Csömörút 13. szám. Kőfátyolkép-estélyek minden kedden, csütörtökön, vasárnap és ünnepnapon. Ma csütörtökön, nagy mechanikai világításteleaux és téri művek komoly és vig kivitelen. Ezután egy sorozat meglepő és feltűnő kiviteli képek Dél-Afrikából.

Kezdeté 9 órákor. Szabad bemenet

Orient szálloda és kávéház

a mai kor igényeinek megfelelően berendezett. Szobák 80 kr.-tól fejebb

Kerepesi-ut 42. szám.

Ma és minden este Sági Pista híres zenekara hangversenyez és Schreier S. művész.

Foltin Antal tulajdonos.

New-York kávéház

ittünő magyar és francia konyha és éttermei erdélyi különlegességi nemzeti ételek.

a legjobb minőségű Dreher-féle sörök. Minden este a honvédzenekar hangversenye. — Pontos kiszolgálást. — Mérsékelt árak.

Társaságod étkezésére előjegyzések elfogadtnak.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és mindennap Bandi Marci és fiai kedvelt zenekara hangversenyez.

(azelőtt Szikszay Ferenc).

Színház után frisse étlap.

Putzer György

ujjonan átalakított pincétermében Deák-ter. ma és mindennap

ILLÉS GÉZA jó hírnevű nemzeti cigány zenekara és a

SCHRAMMEL-TÁRSULAT főlvalta hangversenyeznek.

GREGORITS FERENC étterme

Duna-utca és Lipót-utca sarok. Hetenkint kétszer nagy katona-hangverseny.

Szabad bemenet. Kezdeté 7 órákor. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálást.

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a Mátyás királyhoz.

az URANIA színház mellett, Kerepesi ut 19., a Népszínház és Nemzeti színház között. Kitiünő magyar konyha. — Saját termelésű tisztán kezelt borkok. — Pontos kiszolgálást. — Mérsékelt árak.

Naponta friss bajor és udvari sörök csapóása.

Színház után friss konyha. — Mindennap zeneestély.

Lantos ERDÉLYI VENDÉGLŐJE és polgári sörözője

VI., Dalszínház-utca 8. (A m. kir. opera mellett.)

Naponta a legjobb erdélyi szakácsok. — Borkok kizárólag Teutsch B. József né által készített erdélyi ételek és külső csász. és kir. udv. szállító segésvári különlegességek. — Olcsó árak! — Pincészetéből! Pontos kiszolgálást!

Palaack-borkok Teutsch B. József csász. és kir. udvari szállító segésvári pincészetéből, díjmentesen házhoz szállíttatnak.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.

Angol Bar

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.

* * * NAPVAL ÉS ÉJJELE NYITVA. * * *

Hegyesi József mű-szakács, Budapest, IV., Ujvilág-utca 15. szám.

Elvállal helyben és vidéken dejjeuner, dinner, souper, banquet, soirée, és ünnepi-lakomák főzését, magyar és francia konyha szerint, a legfinomabb igényeknek megfelelő konyha- és asztali készlettel.

Királyfürdő Budán

Fő-utca 94. szám. Villamos vasúti megálló "PÁLFY-TÉR."

!! Ujjonnan berendezve !!

Gőz-, kő-, márvány- és kádfürdők. — A nagy török gőzfürdő ünnep- és vasárnapokon egész nap urak részére nyitva van. Természetes hőforrás.

Nemeth Viktor Budapest, VIII., József-körút 44 EN. Szállít bárhova barmenre 4/4 kg. gyöngy vagy honduras kávét 6 ft 30 krétt, 4/4 kg. afr. moca vagy java kávét 6 ft 25 krétt. — A postacímre esetleg vegyes fajokból is összedíltatható.

Kávé!

Ritter Testvérek ezüst-áru-gyári

Budapesten, V., Marokkai-utca 4. (Telefon 16-11.) (Telefon 16-11.)

ajánlják a nagyérdemű közönségnek

arany-, ezüst-, óra- és ékszer-ujdonságaikat

a legolcsóbb gyári árakon.

Szolid kiszolgálás!

Képes árjegyzéket vidékre barmen-tesen ingyen küldünk.

"Otthon" gyönyörű folyóirat 4 évf. 20 kr. Ezenkívül 12 vastag kötet. A legjobb árak nívél.

Szerkesztő: HEVESI JOZSEF Budapest. Megrendelhető: a "Budapesti Napló" kiadóhivatala által. Budapest, VIII., József-körút 18. szám.

UJ! FOLTŰNŐ! EREDETI! FOLIES CAPRICE

Ma 3 bohózat és pedig

„Die verkaufte Frau“

Le a hussal!

Eine Pfändung im Dampfbad.

Továbbá fellépnek

Hleber Fritz és Führer Hansi

eredeti bécsi duettisták.

Erkély incognito páholyok. Kitiünő konyha és italok. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

Mein Gyula

kávéraktára

— BÉCS. —

Központ és iroda: BÉCS, I., Fleischmarkt 7., saját házában.

Fiókok: IV., Wiedener Hauptstrasse 16, VII., Neustiftgasse 28, VII., Mariahilferstrasse 112, XII., Meidling, Schönbrunnerstrasse 261, XVII., Hernalser Linie, Stadthahn-Viaduct 86, XVIII., Währinger Linie, Stadth-Viaduct 118.

Depot: X., Himbergerstrasse 17, Depot: Hietzing, Wattmann-gasse 16.

Göz-kávépörkölő és fűgékávé gyár

BÉCS, VII., Neustiftgasse 28.

Telefon 3720. Telefon 3720.

5 kgr. küldemény díjmentesen. Vásárlásoknál tessék a címre ügyelni.

Orvosi szaktekintélyek által ajánlatosság ollen ajánlva:

DUPLA MALAZSÓR

„Szent István védjeggyel“

a kőbányai POLGARI serfőző r.-t. gyártmánya.

Kapható minden fűszer- és csemege-üzletben.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAPIAN PAPIAN PAPIAN

1 ószielátható vasgőz 10.-

1 db rouge paplan 1.50

1 csészmir paplan 2.50

1 sajn csészmir paplan 3.50

1 sajn csészmir paplan 4.50

1 sajn csészmir paplan 7.50

1 sajn csészmir paplan 15.-

1 sajn csészmir paplan 15.-

1 sajn csészmir paplan 1.20

1 sajn csészmir paplan 1.80

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

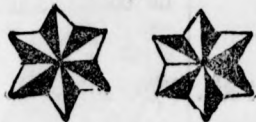
1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

1 sajn csészmir paplan 1.50

ALAPÍTTATOTT 1860.

A három csillaghoz.

STERN JÓZSEF cégnél

Budapest Calvin-tér 1. szám alatt a

Karácsonyi Occasio megkezdött.

Eladásra jutnak:

Őszi divatkelmék

130 ctm. szél. Tiroli Loden, mtre most	75 kr.
Fisza gyapju Cheviot mtre most	70 „
Félgyapju Cheviot métere most	50 „
120 cm. szél. Őszi Cowercoat ez. 1.50 most	1 frt
120 cm. szél. angol ruhakelmék mtre most	80 és 90 kr.
Loden métere	17 „

Tavaszi divatkelmék

138 cm. sz. Pepita-kelmék mtre most	68 kr.
90 „ „ „ „ „ „	39 „
Tavaszi Cowercoat 120 cm. széles	2 frt helyett 1 frt 40 kr.
120 cm. sz. Kamgarnok mtre most	78, 65 és 42 kr.
90 „ „ „ „ „ „	29 kr.
Voile de Laine „ „ „ „	48 „
Fekete divatkelmék 58 krtól 1 frtig.	

Selyem szövetek

Mosó selyem mtre most	42, 70 és 75 kr.
Valódi Japán Pongé, remek minták,	mtre most 1 frt
Gyönyörű csikos Blouse-selymek „ „	1.15
Fekete Damassé-selymek mtre most	95–110

Mosó velezek

Lawn-Tennis flanel mtre	16, 18, 20 és 22 kr.
Divat velezek remek világos és sötét	minták mtre 18 és 25 kr.
Piké velezek mtre	28 és 35 kr.

Mosó kelmék

Piké fehérés 12 színárnyalatban mtre most	38 kr.
Angol Zephirek és écrue-vásznak „ „	25 és 35 „
Piké beszövött szines csikkal „ „	42 kr.
Piké himzett szines petytyel „ „	55 „
Mousslin à Soie „ „	35 „
Batistok „ „	25 „
Szintartó Levantinok mtre most	18 és 22 kr.

Jóteköny egyesületek még ezen árakból is végek vételénél 3% Cassa Sconto engedményben részesülnek. Mintákat az egyes cikkekből a készlet arányában december 15-ig küldhetők.

Ezen árak csak december végéig maradnak érvényben.

A cég fehérnemű osztályában kiselejtezett fehérnemű modellek, valamint kávé- és fehér abroszok, törülközők, milieuk, futók, alkalmi vételek angol zsebkendőkben tartoznak az Occasio eladáshoz.

Minden azo egyszeri beiktatasa post...
betükből 2 kr. Címmelett elottott hird...
detéseket külön 30 kr. kincstári...
bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel...
világosítást a kiadóhivatal: József...
körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk fényvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásónak a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELOFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO
részese
a kiadóhivatalban
József-körút 18.,

valamint a következő adány-
tözekekben:

Breuer nővérek, Teréz-kör-
ut és Podmaniczky-utca
sarak.

Nemesek-féle tőzsde Pe-
tőfi-tér.

Weissenfeld Jakab, Király-
utca 1.

Bende Józsefné, Andrásy-
ut 59.

Schwartz hirdetői iroda
Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., donány-nagy-
tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-
ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében
Kecskeméti-utca 14.

September 30.

Az újságot olvasmam és
levelet várok a kiadóhi-
vatalba M. címen. 5258

Nagyon

tisztesleges, elegáns, esio
nos hölgy egy szíve olyan
38-42 éves komoly öz-
vegy uriember ömeret-
séget öhajja. Előnyben,
kinek gyermekei vannak
Csakis teljes címmel el-
látott levelek, Csallóközi"
jelige alatt e lap kiadó-
hivatalához címzendők.
5256

Maria Antoinette.

Levelet sürögösen át-
venni kérem. 5258

Fiatl hivatalnok

oly független hölgyvel
őhaj ismeretséget köni,
kivel szabad idejét elöl-
telné. Leveleket "Hiva-
talnok" jelíve a kiadó-
hivatal továbbít. 2631

Fiatl

intelligens, özvegy növé-
remnek keresek szerény
díjazás mellett foglalko-
zást. Üzleti jártassággal,
valamint néhány száz frt
övadékkal rendelkezik.
Közvetítkeket a ívesen di-
jazok. Cím a kiadóban
megtudható. 2630

Kékfestő

bármilyen foglalkozást el-
vállal. Az illető - 22 éves
fiatalember - tisztító le-
velettel is dolgozott. Le-
veleket "R. I." név alatt
továbbít a kiadóhivatal.

Pénzkölcsönt

kaphatnak katonatisztek,
állambiztosok, taná-
ros és tanítók, m. a. v.
alkalmazottak és háztu-
lajdonosok, ha vidékeik
is, gyorsan, ha feltételek
mellett. Semmi özetes
kötség. Ajánlatok "Ma-
gánpénz" jelige alatt a
kiadóhivatalba kéretnek.
(Válaszbélyeg.) 5258

Gyakorlót

keresztény elárultató
pékbizletbe kerestetik. Cím
a kiadóhivatalban. 5267

Ezüstesziszoló
tanulmány

legálabb 15-16 éves, ke-
restetik. Cím a kiadóban.

Nevelő asszonyt
keresek.

Felösleges megkímélésére
keresek egy egészséges,
házas, korosabb, német
ajku nőt, ki kis gyerme-
keimet nevelné és gon-
dozná. Édes rokon bá-
násmodban részesül. Lá-
kom vidéki városban, de
ajánlatok fölkereshetnek
személyesen Budapesten,
folyó hó 16. és 17-én dé-
lelőtt 10-12-ig. Cím a
kiadóban. 2635

Közép-osztály,

Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.

ROTH BERGER JAKAB

Kristóf-ter 2. 1-ső emelet.

Gargon lakás

elegánsan és kényelmesen
berendezett igen tiszta
két utcai szoba első eme-
leten, külön bejárattal,
gyermektelen intelligens
családnál azonnal kiadán-
dó, esetleg teljes ellátás-
sal, közel a nyugati pálya-
udvarhoz. Cím a kiadó-
ban. 5248

Jutányos áron

eladó egy alig használt,
kitűnő karban levő ruga-
nyos három nagy ülőes
„Brak-vadászköszö" Bó-
veid VII., Barcsay-utca
8., II. em., 31. sz.

Szöllőtelep-eladás.

Szeged közelében Horgos
közésg határában fekvő
királyhalmi immuniis ho-
moku szöllőtelepny 10
holdas csemege-szőlőtele-
p, melyből 6 hold termő,
4 hold parlag, kedvező
feltételek mellett eladó,
esetleg haszonbérbe ki-
adó. Ajánlatok alulirt tu-
lajdonoshoz küldendők:
Vidovszky Ferenc Békés-
Csabán. 5239

Francia

tanítónő keresek. Cím a
kiadóhivatalban. 2636.

Ügyes

hajmunkánál elfogad ki-
hullott és levágot haját
beköltésére. Hajfonatok
minden színben raktraon.
Ugyanott hímzőminta elő-
nyomatás. Leveleket "G
S" jelige alatt a kiadóhi-
vatalba továbbít. 5142.

Szobátárs

egy fiatal ember egész el-
látással, öcső ár mellett
egy tisztességes családnál
azonnal kerestetik.
Bővebbet a kiadóhivatal-
ban. 2633

Kitűnő szabónő

ajánlkozik házakhoz és
házon kívül méresekelt
díjazásért. Cím a kiadó-
hivatalban. 2629

Szoba

utcai, csinosan burtozva,
külön bejárattal a lépos-
házból, fürdőszoba hasz-
nálattal azonnal kiadó.

Vetőgép

17 soros Nicholson-féle
egyszeren jó karban eladó.
Cím a kiadóhivatalban.
2542

Ügyes inas

és irodaszolga, ki mint
ilyen még alkalmazva van,
állást keres. Bevezél ma-
gyarul és németül. Cím
a kiadóban. 2624

Házvétel.

Budán a Krisztináva-
rosban - villanyos vagy
ömbusz mentén, közel
a város kerest kórház-
hoz, egy kisebb család
ház modern berendezés-
sel, árnyas kerttel vagy
kisebbsé telek megvetésre
kerestetik. Szíves ajánla-
tok a legutolsó ár megje-
löléssel „Doctormaximum
25000" jelige alatt a ki-
adóhivatalba kéretnek.
-Esetleg e vidéken kisebb
telkeket is veszek.

Egy mosóintézet

elutazá miatt eladó. Cím
a kiadóhivatalban. 5241

Üzlethelyiség

a Német-utcában
azonnal kiadó.
Cím a kiadóhivatalban

Kiadó szoba.

Szépben burtozott két
ablakos tágas és kérég-
mentes utcai szoba, elő-
szobával és külön bejá-
rattal december 1-ére ki-
adó. Ugyanott egy csino-
san burtozott udv. szoba
is kiadó, feltétlenül tiszta,
külön bejárattal a lépos-
házból. Cím a kiadóhiva-
talan. 2626

Olajfestmény

modern tárgyú, jó nevű
festőművész által bámulatos
olcsó árért azonnal áve-
hető. A kép kerettel együtt
körülbelül 1 és 1/2 m. ma-
gas és 3/4 méter széles.
Cím a kiadóban. 2608

Költőzködők!

Mindenféle butort, egész
lakásberendezést veszek.
Aki nekem szándékuk van
1900 év május- vagy
augusztusra eladni, ké-
retneik hogy leveleiket e
laphoz „Lakásberendezés"
címen juttassák.

Üzlethelyiség

a főváros legélőkebb he-
lyén azonnal átadó. Ugyan-
ott egy kis ház eladó. Cím
e lap kiadóhivatalban.
2800

Modell kalapok

és átalakítások elkészítését
elvállalja díszingvált iz-
lésű dívtárúsnő. Megke-
resedéseket „dívtárúsnő"
jelíve a kiadóhivatal
továbbít, ugyanott a cím
is megtudható. 4993.

Kitűnő

tiszta libászir eladó. Cím
a kiadóhivatalban. 2613

Középszkolai

tantárgyakból ölsimert
legjobb módszer szerint
tanít kitűnő philologus és
matematikus. Előkészít
és végzettségű szolgál-
tálatra jogosító vizsgára,
kereskedelmi, realiskolai és
gymnaziumi érettségire.
-Goitein Henrik, Budapest,
VI., Teréz-körút 32., II.
emelet 14. 5214

Co nservatorista

hegedűorákat ad ked-
vezményesen feltételek mel-
lett. Cím a kiadóban.
2628.

Zeneakadémiát

végzett uri leány cimba-
lon orát ad. Cím a kiadó-
hivatalban. 2585.

Ének- vagy

zongororákat ad mére-
sekelt díjazásért egy co-
nservatorista hölgy. Cím a
kiadóhivatalban. 5185

Osztályorsjegyek

fő- és alejárústók részére
a legjobb feltételek mel-
lett kaphatók. Megke-
resedéseket „P. H." jelíve a
kiadóba kérek. 5187

Butorozott

lakást,
két szobát, kony-
hát keres egy elő-
kelő család, amely
tavaszig Budape-
sten akar maradni.
Ajánlatok a Budá-
pesti Napló kiadó-
hivatalába kéret-
nek „Butorozott
lakás" címen. 2067

Csak nálam

készítetek darabonként is
Makrattalok sikerült fény-
képek, tisztán és elegánsan
kidolgozva darabonként
1 frjtával. Vidéki megbíz-
soksbármely kis kép után
is nagyitva művésziös ki-
viteiben jutányos árban
eszközöl Waitzner fény-
képezési műterme Buda-
pest, Erzsébet-körút 20.
5172

„Harmonia"

Váci-utca 9. sz.
a legjobb és legolcsóbb
Zongorák
Zongorajavítás és kölesön
intézet.

Zálogházi

cédulákat veszek.
Eladok
13 lates ezüst evőkészle-
teket, grammja 5 kr., gi-
randioikat, gyertyatartó-
kat, haitálakat, fátálakat,
grammja 6 kr., 12 darab
ezüst evőeszköz 6 frt 50
kr., teljes 12 személyre
való teljes evőkészleteket
138 frittól kezdve, dus vá-
laszték mindennemű
ezüst műtővös tárgyak-
ban, arany ferflonok kö-
lőggóval, grammja 85 kr.,
masszív arany gyűrűk 2
frt 40 krtól, tula remon-
tor órák 6 frt.

Grünberger Armin

Béla
örököséi Budapesten,
IV., Városház-ter 9. I. em. 23
Hársbazar.

Képes árjegyzéket bér-
mentve is ingyen.

Első budapesti

Kávemagazin
szétkülldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve.
Postán utánvétellel, vagy a
pénz előleges beküldésé-
vel.
4 1/2 kg. Kuba, Mocca, Jáva,
Gyöngy 6.50
1/4 kg. Császár kev. tea 1.50
1/4 kg. Karavan tea 1.40
1/4 kg. Törmelek tea -30
1 kg. Takarékek kávé -30
Pénztéket és számbat a
maradék és kiros-
tált kávék eladására pör-
kölve 1/2 kgr. -60

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek
nem időjében látnak az
arc apóházhoz, mielőtt
a papszarkar v. szől káros
hatást idéznek elő, pedig
mily kicsiny dologból áll
szép fehér, tiszta arccal
bírn. Nem csodálom, ha a
t. hölgyek, a sok hirdettét
és ajánlott arccremekből
nem bírnak választani. Le-
gyenek teljes bizalommal
hozám, kísértsek meg
csak egyszer Mille Fleurs-
Crémét, meg vagyok grő-
zödie, hogy céljukat el-
rik. - Mille-Fleurs-Crème
próbatégy 50 kr. könyv-
vel; Mille-Fleurs-poudre, fe-
hér, róza v. creol (bar-
nának), 1 doboz 60 kr.,
szappan 40 fr. Főraktár:
Török József győrytára,
Király-utca 12. - Továbbá
okosok nálam kapható
a Mille-Fleurs-hajvíz, mely
bármily ősz hajnak 10 óra
alatt eredeti szinét vissza-
adja, 2 üveg 3 frt utasi-
tással (2 höig elegendő),
fekete, barna és arany-
szőkéhe kapható. Nem elég-
gő ajánlhatom a t. hölgyek-
nek a homlokötét, mely
övid idei használat után
a redőket végképp kismítja,
a homlokot fehér, szép
formásra változtatja. Egy
foly köté évekig eltart,
drája 1 frt 50 kr. utasítá-
sal. Mily kollektlen és
rut a szőr az arcon vagy
ajk körül, ezt fájdalom nél-
kül egy pillanat alatt el-
távolíthatják az általam
küldött próba üveggel
60 kr. utasítással. Vörös
kezeket v. ha még oly el-
hányagottak is, készpasztim-
álal gyönyörű fehér puhá-
vá változik. 1 próbatégy 35
kr. utasítással. Számos
ölsimert levelekkel bizonyít-
hatom felsorolt cikkeim bá-
mulatos hatását, melyekért
és biztos eredményért ke-
zeskedem. - Utánvétellel
titoktartás mellett
akár itt Budapesten, vagy
bárhová küldöm. MANDL
IDA, Budapest, VII. ker.,
Bethlen-utca 12. sz./No.

ERÉNYI-féle

kitűntetett „NERVIN"
nagy üveggel 80 krajczár.
Legjobb: esz, köszvény,
csontbántalmak, derékfá-
jás és szagatás ellen.
8930

Készpénz

kölesön
birtokokra
és házakra

valódi becsérték háromnegyed
részéig, II. helyre is 30-60 évi
öröszítésre. Birtokos telmond-
hat bármikor, pénzintézet el-
Lebonyolítás 14 nap alatt. Kon-
vertálás bélyeg- és illetékmen-
tes. Semmi ölléges kötség.
Beküldendő csakis telekösny
kivonat, valamint kataszteri
birtokvíz másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-
Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39.

Párisi világ-
kiállításra

megnyílik 1900.
Ápríl 17-én.

már most előjegyeztetnek
és felvételnek Magyar Csár-
dába pénzörök, buffet-
leányok, magyar ipar-
és kézművekké eladásához
árasítónok (fix fizetés, jel-
mev, utiköltség oda-vissza
biztosítva) ugyszintén
helyben mint vidékre
azonnal elhelyeztetnek
casszrnok, pénzörök, első-
rendű üzlethe.

Kezddők is!

POLLÁK

JOZSEF
szálloda- és kávéházi sze-
mélyzet elhelyező-irodája
Károly-körút 9.

Angol

tapéta
raktárak.

Fűzlet: Kerepesi-ut 6.

Fióküzlet: Irányi-u. 25.

Ajánlja nagy raktárát
bel- és külföldi kárpitok-
ban: kávéházak, vendég-
lők, épületek és lakások
kárpitozását helyben és
vidéken is azonnal és ju-
tányosan elvégzi.

Uri Havelock

7 frittól,

Női Havelock

9 frittól,

Fiu Havelock

4 frittól,

Leány Havelock

5 frittól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista,

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete házának
az osztr. turista, a touring
club és számos kerekpár-
egyiet stb. szállítója.

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

LODEN

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú
öríasi Loreley-hajammal,
a magam találmánya po-
módnál 14 havá használata
következtében nőtt olyan
nagyra. Ezt a pomódat
a leghevesebb tekintélyek
egyetlen szemek ismerték
el a haj kihullása ellen,
a hajnövesztés elősegíté-
sére, uraknál gyarapítja
a teljes erős szakkál-
névését és már rövid hasz-
nálát után a hajnak és a
szakállnak természetes
fényt és tömörséget ad
és megóvja a korai meg-
öszüléstől a legkésőbb
vénykorig.

I tégely ára: 1 frt. 2 frt.,
3 frt. 5 frt.

Postal szétküldés naponta
az öszeg előzetes bekü-
ldése vagy postal utánvét
mellett az egész világra a
gyáról, a hova az öszeg
megrendelések küldendők.

Csillag Anna,

BECS, Seilergasse 14. sz.

Kitűnő munkáért
Páris, London, Stockholm és
Budapesten kitüntette.

VARJU BÉLA

es. és kir. szab.

hangszeripar-telepe

aszékes-füvészes szállítója

BUDAPEST,